ĒRGĻU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2013-2019

ESF
EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS
EIROPAS SAVIENĪBA
IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Vienošanās Nr. 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/040/040

1.daļa
Esošās situācijas un SVID analīze

ĒRGĻU NOVADA VIZĪTKARTE

2012.gads

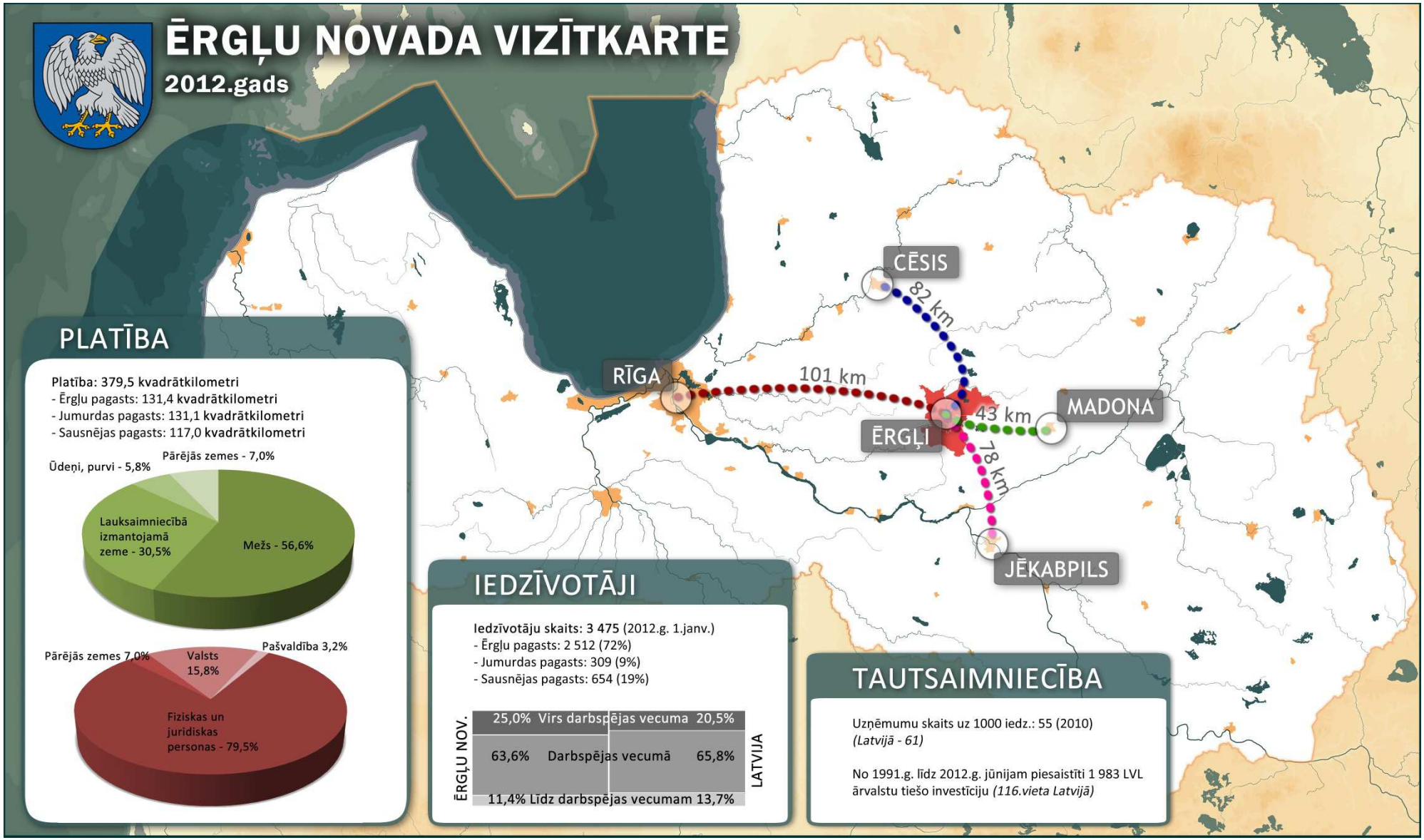

PLATĪBA

Platība: 379,5 kvadrātkilometri
- Ērgļu pagasts: 131,4 kvadrātkilometri
- Jumurdas pagasts: 131,1 kvadrātkilometri
- Sausnējas pagasts: 117,0 kvadrātkilometri

IEDZĪVOTĀJI

Iedzīvotāju skaits: 3 475 (2012.g. 1.janv.)
- Ērgļu pagasts: 2 512 (72%)
- Jumurdas pagasts: 309 (9%)
- Sausnējas pagasts: 654 (19%)

ĒRGĻU NOV.	25,0%	Virs darbspējas vecuma	20,5%	LATVIJA
	63,6%	Darbspējas vecumā	65,8%	
	11,4%	Līdz darbspējas vecumam	13,7%	

TAUTSAIMNIECĪBA

Uzņēmumu skaits uz 1000 iedz.: 55 (2010)
(Latvijā - 61)

No 1991.g. līdz 2012.g. jūnijam piesaistīti 1 983 LVL ārvalstu tiešo investīciju *(116.vieta Latvijā)*

Saturs

VIZĪTKARTE **2**
I. IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI UN TERMINI **4**
II. IEVADS **7**
1. KOPSAVILKUMS **9**
2. FIZIOĢEOGRĀFISKAIS RAKSTUROJUMS **12**
2.1. Ērgļu novada ģeogrāfiskais novietojums un platība 12
2.2. Ģeoloģija un ģeomorfoloģija 12
2.3. Klimatiskie apstākļi 13
2.4. Dabas resursi 13
2.5. Vides stāvoklis 16
3. IEDZĪVOTĀJI UN NODARBINĀTĪBA **18**
3.1. Iedzīvotāji 18
3.2. Nodarbinātība, bezdarbs un darba samaksa 24
4. EKONOMIKA **28**
4.1. Uzņēmējdarbība 28
4.2. Ārvalstu tiešās investīcijas 30
5. INFRASTRUKTŪRA **31**
5.1. Transporta un satiksmes infrastruktūra 31
5.2. Ūdensapgāde un kanalizācija 35
5.3. Siltumapgāde un gāzes apgāde 36
5.4. Elektroapgāde 37
5.5. Telekomunikācijas 37
5.6. Atkritumu apsaimniekošana 37
5.7. Nekustamais īpašums 38
5.8. Sadzīves pakalpojumi 40
6. SOCIĀLĀ JOMA **41**
6.1. Veselības aprūpe 41
6.2. Sociālā palīdzība un pakalpojumi 43
7. IZGLĪTĪBA UN SPORTS **46**
7.1. Pirmsskolas izglītības iestādes 46
7.2. Vispārējās izglītības iestādes 47
7.3. Profesionālā izglītība 48
7.4. Profesionālās ievirzes un interešu izglītība 49
7.5. Mūžizglītība un tālākizglītība 50
7.6. Sporta infrastruktūra un pasākumi 50
8. KULTŪRVIDE UN TŪRISMS **52**
8.1. Kultūras pasākumu norises vietas 52
8.2. Tūrisms un aktīvā atpūta 55
9. PUBLISKĀ PĀRVALDE **58**
9.1. Pašvaldības struktūra un funkcijas 58
9.2. Dialogs ar sabiedrību un sadarbība 59
9.3. Pašvaldības īstenotie investīciju projekti 60
9.4. Pašvaldības budžets 60
9.5. Sabiedriskā kārtība un drošība 64
9.6. Nevalstiskās organizācijas 66
10. NOVADA FUNKCIONĀLĀS IETEKMES ZONA **67**
11. SVID ANALĪZE **68**

I. Izmantotie saīsinājumi un termini

Saīsinājumi

%	procenti
AS	akciju sabiedrība
ĀTI	ārvalstu tiešās investīcijas
ºC	Celsija grādi
cm	centimetrs
CSP	LR Centrālā statistikas pārvalde
CSNg	ceļu satiksmes negadījums
ES	Eiropas Savienība
g.	gads
ha	hektārs
HES	hidroelektrostacija
kl.	klase
km	kilometrs
km^2	kvadrātkilometrs
km^3	kubikkilometrs
kV	kilovolts
LR	Latvijas Republika
LVL	Latvijas Republikas valūta lats
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
m	metrs
mm	milimetrs
m^2	kvadrātmetrs
m^3	kubikmetrs
milj.	miljons
m.g.	mācību gads
mg	miligrams
MK	Ministru kabinets
MW	megavats
NACE	ekonomiskās darbības statistiskā klasifikācija Eiropas Savienībā
n/d	nav datu
NĪ	nekustamais īpašums
NMP	neatliekamā medicīniskā palīdzība
NMPD	Neatliekamā medicīniskās palīdzības dienests
Nr.	numurs
Nr.p.k.	numurs pēc kārtas
PII	pirmsskolas izglītības iestāde
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
prot.	protokols
s	sekunde
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
sk.	skatīt
SVID	analīzes matrica (stiprās, vājās puses, iespējas, draudi)
t	tonna
t.sk.	tajā skaitā
tūkst.	tūkstotis
VAS	valsts akciju sabiedrība
VSAA	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
u.c.	un citi
u.tml.	un tamlīdzīgi
utt.	un tā tālāk

Termini

Attīstības plānošana	Principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamās rīcības izstrāde ar nolūku īstenot politiski noteiktas prioritātes un nodrošināt sabiedrības un teritorijas attīstību.
Attīstības programma	Vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteiktas attiecīgās pašvaldības attīstības prioritātes.
Bezdarba līmenis	Nodarbinātības valsts dienestā reģistrēto un bezdarbnieku statusu ieguvušo īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā, parasti tiek atainots procentos.
Bezdarbnieks	Darba spējīgs, nestrādājošs Latvijas Republikas pilsonis vai nepilsonis, vai ārvalstnieks (bezvalstnieks), kurš saņēmis pastāvīgas uzturēšanās atļauju, ir darbspējas vecumā, kurš neveic uzņēmējdarbību, meklē darbu un ir reģistrēts Nodarbinātības valsts dienestā pēc pamata dzīvesvietas un vismaz reizi mēnesī apmeklē šo dienestu.
Dabas resursi	Dabas daļas, tai skaitā zeme, augsne, zems dzīles, gaiss, ūdens, flora un fauna, kurām ir ekonomiska, sociāla vai kultūras vērtība.
Darbspējas vecums	Iedzīvotāju vecums no 15 līdz 64 gadiem.
Demogrāfiskā slodze	Darbspējas vecumu nesasniegušo un pārsniegušo personu skaita attiecība pret personu skaitu darbspējas vecumā. Demogrāfiskās slodzes līmeni var izteikt procentos vai uz 1 000 iedzīvotājiem.
Ekonomiski aktīvi uzņēmumi/ komercsabiedrības	Uzņēmumi un uzņēmējsabiedrības (komercsabiedrības), kas ražo produkciju vai sniedz pakalpojumus un nav pārtraukuši savu darbību.
Iedzīvotāju dabiskais pieaugums	Starpība starp noteiktā laika periodā dzimušo un mirušo skaitu. Iedzīvotāju dabiskais pieaugums ir pozitīvs, ja dzimušo skaits pārsniedz mirušo skaitu, un negatīvs, ja mirušo skaits pārsniedz dzimušo skaitu.
Infrastruktūra	Tautsaimniecības teritoriālās struktūras sastāvdaļa, kuru veido transporta, sakaru, enerģētikas, ūdenssaimniecības un citu tīklu un objektu sistēmas, kā arī mājokļi un izglītības, veselības aizsardzības, kultūras, sporta un citi iedzīvotāju aprūpes objekti un to izkārtojums kādā teritorijā.
Lielie uzņēmumi	Uzņēmumi ar nodarbināto skaitu 250 un vairāk vai neto apgrozījumu lielāku par 35,1 milj. latu vai bilances kopsummu lielāku par 30,2 milj. latu.
Mazie uzņēmumi	Uzņēmumi ar nodarbināto skaitu no 10 līdz 49 vai gada apgrozījumu vienādu vai mazāku par 7 milj. latu vai bilances kopsummu vienādu vai mazāku par 7 milj. latu.
Mikrouzņēmumi	Uzņēmumi ar nodarbināto skaitu deviņi un mazāk vai gada apgrozījumu vienādu vai mazāku par 1,4 milj. latu vai bilances kopsummu vienādu vai mazāku par 1,4 milj. latu.
Natura 2000 teritorijas	Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls.
Neatliekamā medicīniskā palīdzība	Palīdzība, ko cietušajiem (saslimušajiem) dzīvībai vai veselībai bīstamā kritiskā stāvoklī sniedz šādiem gadījumiem īpaši sagatavotas (apmācītas, ekipētas) personas ar atbilstošu kvalifikāciju medicīnā, kurām saskaņā ar šo kvalifikāciju ir juridiska atbildība par savu darbību vai bezdarbību un tās sekām.
Mūžizglītība	Jaunu zināšanu, arodu un prasmju apguve mūža garumā.
Nodarbinātie iedzīvotāji/darbinieki	Visas tās personas (15 un vairāk gadus vecas), kas pārskata nedēļā veica jebkuru darbu vai nu par samaksu naudā vai arī par atlīdzību precēs vai pakalpojumos. Par nodarbinātajiem uzskata arī pašnodarbinātās personas uzņēmējdarbībā, lauku saimniecībā vai profesionālajā praksē. Nodarbināto skaitā ietver arī tās personas, kas strādā, lai iegūtu produkciju pašu patēriņam, ja tas ir nozīmīgs iztikas avots personai vai tās ģimenei.
Piesārņojums	Tieša vai netieša emisijas ietekme uz vidi, kas var apdraudēt cilvēku veselību, nodarīt kaitējumu īpašumam, rada vai var radīt kaitējumu videi, tai skaitā ekosistēmām, traucēt dabas resursu izmantošanu vai citādi traucēt likumīgu vides izmantošanu.
Piesārņota vieta	Augsne, zemes dzīles, ūdens, dūņas, kā arī ēkas, ražotnes vai citi objekti, kas satur piesārņojošas vielas.
Potenciāli piesārņota vieta	Augsne, zemes dzīles, ūdens, dūņas, kā arī ēkas, ražotnes vai citi objekti, kuri, pēc nepārbaudītas informācijas, satur vai var saturēt piesārņojošas vielas.
Plānošanas reģions	Latvijas teritoriāla vienība, kuru, savstarpēji vienojoties, izveido vietējās pašvaldības reģionālās attīstības plānošanai, koordinācijai un pašvaldību sadarbības nodrošināšanai.
Projekts	Pasākumu kopums, kas veicams noteiktu mērķu sasniegšanai noteiktā laika periodā ar iepriekš noteiktiem finansiāliem, materiāliem un cilvēku resursiem.
Primārā veselības aprūpe	Pirmais saskarsmes posms starp pacientu un veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju (ģimenes ārsts, ārsta palīgs, māsa, vecmāte, zobārsts, zobārsta asistents, zobārsta māsa un higiēnists).
Prioritāte	Teritorijas attīstības vispārējā aktualitāte, kuras risināšana tiek izvirzīta priekšplānā salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm.
Privātais sektors	Uzņēmējsabiedrības ar valsts kapitāla daļu līdz 50%, visu veidu uzņēmējsabiedrības bez valsts kapitāla daļas, individuālie uzņēmumi, zemnieku saimniecības, piemājas un personīgās palīgsaimniecības, individuālajā darbā nodarbinātie.
Publiskā pārvalde	Valsts, reģionālā un vietējā pārvaldes līmeņu institūciju kopums.
Sabiedriskais sektors	Valsts un pašvaldību iestādes un komercsabiedrības ar valsts vai pašvaldību kapitāla daļu 50% un vairāk; sabiedriskās organizācijas.

Sekundārā veselības aprūpe	Specializēta ambulatorā un stacionārā veselības aprūpe, kas orientēta uz neatliekamu, akūtu vai plānveida veselības aprūpi (kuru sniedz ambulatorajā ārstniecības iestādē, slimnīcas ambulatorajā nodaļā, neatliekamās medicīniskās palīdzības iestādē, dienas stacionārā, slimnīcā).
Stacionārais gaisa piesārņojuma avots	Gaisa piesārņojuma avots, kas nepārvietojas, t.sk. katlu mājas, ražotnes.
Strādājošo skaits	Uzņēmumos, uzņēmējsabiedrībās un iestādēs strādājošie (izņemot zemnieku saimniecībās, piemājas un personiskajās palīgsaimniecībās, individuālajā darbā nodarbinātos).
Stratēģija	Darbības principu, arī darbību kopums kāda, parasti ļoti nozīmīga, mērķa sasniegšanai.
Transferts	Normatīvajos aktos paredzēts īpaši iezīmētu budžeta līdzekļu pārskaitījums.
Vidējie uzņēmumi	Uzņēmumi ar nodarbināto skaitu no 50 līdz 249 vai gada apgrozījumu vienādu vai mazāku par 35,1 milj. latu vai bilances kopsummu vienādu vai mazāku par 30,2 milj. latu.
Vīzija	Lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, kas uzstāda ideālu uz ko tiekties.

II. Ievads

Ērgļu novada attīstības programma 2013. – 2019.gadam (turpmāk tekstā – attīstības programma) izstrādāta saskaņā ar Ērgļu novada pašvaldības domes 2010.gada 30.decembra sēdes lēmumu (prot. Nr. 14) „Par Ērgļu novada attīstības programmas 2013. – 2019.gadam izstrādes uzsākšanu".
Ērgļu novada attīstības programmas izstrāde veikta, balstoties uz LR normatīvajiem aktiem, kā arī nacionāla līmeņa, Vidzemes plānošanas reģiona un vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem (sk. sarakstu 1.pielikumā). Programmas izstrādes ietvaros tika veikta novada iedzīvotāju aptauja, veicot 303 intervijas, kā arī tika organizētas sešas fokusgrupu sanāksmes, rezultātā sagatavojot pētījumu „Ērgļu novada esošās situācijas analīze un attīstības iespējas – iedzīvotāju un sabiedrības grupu viedoklis".
Attīstības programmas izstrādei izmantoti LR Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas (tagad – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija) 2010.gada 23.septembra „Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī".

Programmu izstrādāja SIA „NK Konsultāciju birojs", izstrādes vadītāji Inese Slūka un Gatis Pāvils.

NK KONSULTĀCIJU BIROJS

Attīstības programmas izstrādes pamatojums

Saskaņā ar „Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu" Ērgļu novadā ietilpst Ērgļu pagasts, Jumurdas pagasts un Sausnējas pagasts.
Novada attīstības programmas izstrādes nepieciešamība ir noteikta likuma „Par pašvaldībām" 14.panta otrās daļas 1.punktā – lai izpildītu savas funkcijas, pašvaldībām likumā noteiktajā kārtībā ir pienākums *izstrādāt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un teritorijas plānojumu, nodrošināt teritorijas attīstības programmas realizāciju un teritorijas plānojuma administratīvo uzraudzību.*
Attīstības programma ir nepieciešama, lai:

- Apzinātu un novērtētu novada rīcībā esošos resursus un piedāvātu skaidru redzējumu un risinājumus to efektīvākai izmantošanai;
- Noteiktu novada attīstības prioritātes;
- Mērķtiecīgi plānotu rīcības un investīcijas un kalpotu par pamatu Ērgļu novada pašvaldības budžeta plānošanai;
- Sekmētu investīciju piesaisti novadam;
- Nodrošinātu ilgtspējīgu novada attīstību;
- Veidotu sadarbību ar sociālajiem partneriem un citām pašvaldībām;
- Sekmētu Ērgļu novada atpazīstamību.

Attīstības programmas struktūra

Ērgļu novada attīstības programma izstrādāta, izmantojot integrētu pieeju: ievērojot telpisko, tematisko un laika dimensiju. Attīstības programma sastāv no divām daļām un pielikumiem:
1.daļa – Pašreizējās situācijas un SVID analīze:

- Pašreizējās situācijas analīze: Ērgļu novadā esošie resursi, novada un apkārtējās teritorijas attīstības tendenču raksturojums un analīze;
- SVID analīze: novada stiprās un vājās puses, iespējas un draudi.

2.daļa – Stratēģiskā daļa un rīcības plāns:

- Ērgļu novada attīstības stratēģiskie uzstādījumi;
- Stratēģisko mērķu, prioritāšu un rīcības virzienu struktūra;
- Rīcības plāns un Investīciju plāns;
- Attīstības programmas īstenošanas uzraudzība;
- Pārskats par sabiedrības līdzdalību un iesaisti attīstības programmas izstrādē.

Pielikumi – Informatīvi materiāli, kas papildina Ērgļu novada attīstības programmas esošās situācijas analīzi.

Novada esošās situācijas analīzes daļā ar simbolu 📢 ir iekļauti pētījuma „Ērgļu novada pašreizējās situācijas analīze un attīstības iespējas – iedzīvotāju un sabiedrības grupu viedoklis" galvenie rezultāti.

III. Esošās situācijas un SVID analīze

1. Kopsavilkums

Fizioģeogrāfiskais raksturojums un vide

- Ērgļu novada platība ir 379,5 km^2 un to veido – Ērgļu pagasts (131,4 km^2), Jumurdas pagasts (131,1 km^2) un Sausnējas pagasts (117,0 km^2).
- Novads atrodas Latvijas vidusdaļā, Vidzemes plānošanas reģionā un robežojas ar Madonas, Pļaviņu, Kokneses, Ogres, Amatas un Vecpiebalgas novadiem.
- Novadā atrodas astoņas derīgo izrakteņu (smilts, smilts-grants, kūdra) atradnes.
- Dzeramais ūdens tiek iegūts no artēziskā ūdens slāņiem, tam nepieciešama atdzelžošana.
- Lauksaimniecībā izmantotās zemes aizņem 30,5% no novada platības, pateicoties tīrajai augsnei, pastāv potenciāls attīstīt bioloģisko vai biodinamisko lauksaimniecību.
- Nozīmīgākais dabas resurss ir meži, kas aizņem 56,6% novada platības.
- Nozīmīgākā ūdenstece – Ogres upe – ir uzskatāma par tīru līdz vāji piesārņotu.
- Nav būtisku gaisa piesārņojuma avotu un citu bīstamu piesārņojuma avotu.
- Novadā atrodas četras īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, visas ir iekļautas *„Natura 2000"* aizsargājamo teritoriju tīklā.

Iedzīvotāji un nodarbinātība

- 2012.gada 1.janvārī Ērgļu novadā dzīvoja 3 475 iedzīvotāji.
- Pēc iedzīvotāju skaita, salīdzinājumā ar kaimiņu pašvaldībām, Ērgļu novads ir vismazākais, savukārt pēc iedzīvotāju blīvuma – trešais mazāk apdzīvotais novads (9,2 iedzīvotāju uz 1 km^2).
- Iedzīvotāju izvietojums novada teritorijā ir ļoti nevienmērīgs – 72% novada iedzīvotāju dzīvo Ērgļu pagastā, tai skaitā 57% novada iedzīvotāju dzīvo Ērgļu ciemā.
- Iedzīvotāju skaita izmaiņu tendence (ilgtermiņa) novadā ir līdzīga kā valstī un reģionā kopumā novērojamam procesam: Latvijā iedzīvotāju skaits no 1991.gada līdz 2011.gadam samazinājās par 16,1%, bet tagadējā Ērgļu novada teritorijā iedzīvotāju skaits ir samazinājies vēl straujāk (par 25,5%).
- Darbspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars novadā ir zemāks nekā vidēji valstī un laikā no 2007. līdz 2011.gadam tas ir palielinājies par 2,2 procentpunktiem.
- Laikā no 31.12.2006. līdz 31.12.2011. Ērgļu novadā bezdarba līmenis ir palielinājies no 4,4% līdz 10,8%, visstraujāk palielinoties 2009.gadā pasliktinoties ekonomiskajai situācijai valstī. Bezdarba līmenis novadā ir augstāks nekā Vidzemes reģionā un vidēji Latvijā.
- 2009.gadā vislielākais nodarbināto skaits sabiedriskajā un privātajā sektorā Ērgļu novadā bija izglītībā (20,8%), vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā automobiļu un motociklu remontā (16,6%) un veselībā un sociālajā aprūpē (11,3%).
- Ērgļu novadā 2011.gadā vidējā bruto darba samaksa publiskajā sektorā bija 354 LVL, kas ir mazāk nekā kaimiņu pašvaldībās, vidēji Vidzemes reģionā un valstī.

Tautsaimniecība

- 2010.gadā Ērgļu novadā uz 1 000 iedzīvotājiem bija 55 uzņēmumi.
- 2010.gadā lielākais uzņēmumu skaits novadā darbojās lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē (59,3%) un vairumtirdzniecības/ mazumtirdzniecības; automobiļu un motociklu remonta nozarē (11,9%).
- Lielākā daļa (183 jeb 94%) no visiem novada ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem 2010.gadā bija mikro uzņēmumi. Ērgļu novadā nav vidējo un lielo uzņēmumu.
- Lielākie novada uzņēmumi (pēc apgrozījuma) 2011.gadā bija SIA „ELBRA" (ūdensapgāde un kanalizācija, elektromontāža un elektroinstalācija), SIA „Palīgs" (mazumtirdzniecība) un SIA „Ērgļu aptieka".
- Ērgļu novads ar 1 983 LVL bija 116.vietā starp Latvijas pašvaldībām pēc ārvalstu tiešo investīciju kopapjoma (01.01.1991. līdz 11.06.2012.).
- Sadalījumā pēc uzņēmumu darbības veidiem ārvalstu tiešās investīcijas ir bijušas lauksaimniecībā un lopkopībā.

Infrastruktūra

- Ērgļu novadu šķērso vairāki Latvijas valsts autoceļi – reģionālie autoceļi P4, P31, P33, P78, P79 un P81 (69,9 km kopgarumā), kā arī vairāki vietējie autoceļi (56,895 km kopgarumā).
- Autoceļu tīkls nodrošina arī Ērgļu novada iedzīvotāju pieejamību pārējiem transporta veidiem (dzelzceļam, lidostām un ostām). Tuvākās darbojošās dzelzceļa stacijas atrodas Pļaviņās (32 km no Ērgļiem) un Madonā (43 km).
- Ērgļu novada pašvaldības īpašumā esošo autoceļu kopgarums ir 154,35 km. Tikai 2,10 km (1,4%) no tiem ir asfaltēti.
- Novadā ir trīs tilti un 45 ielas (t.sk. Ērgļu pagastā 41 un Jumurdas pagastā – četras). Novadā esošo ielu kopgarums ir 22,73 km. Ielas ir asfaltētas 5,585 km garumā, kas sastāda 24,6% no ielu kopgaruma.
- Autobusu satiksmi ar citām pilsētām nodrošina SIA „Madonas Ceļu būves", AS „CATA" un SIA „Norma – A", kuru reisu autobusi kursē uz/no/cauri Ērgļiem vai novada teritorijā. Galvenie autobusu satiksmes virzieni ir Madona un Rīga.
- Novadā ir vairāki ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un siltumapgādes pakalpojumu sniedzēji.
- Centralizēta siltumapgādes sistēma ir tikai Ērgļu ciemā.
- Atkritumu savākšanu un izvešanu novada teritorijā nodrošina SIA „Madonas namsaimnieks".
- Novadam ir raksturīgs augsts fizisko un juridisko personu īpašumā un lietošanā esošo zemju īpatsvars (79,5%), pašvaldības īpašumā ir tikai 2% zemju.

Veselības aprūpe, sociālā infrastruktūra un pakalpojumi un izglītība

- Ērgļu novadā ir pieejama primārā veselības aprūpe, neatliekamā medicīniskā palīdzība un sekundārā ambulatorā aprūpe ar speciālistu pakalpojumiem (neirologs, ķirurgs, ginekologs), laboratoriskie izmeklējumi, rentgena kabinets, kā arī rehabilitācijas pasākumi (masāža un fizikālā terapija).
- Palielinoties sociālās palīdzības saņēmēju skaitam, kā arī trūcīgo personu un ģimeņu skaitam, sociālās palīdzības apjoms 2010.gadā salīdzinājumā ar 2006.gadu ir palielinājies 2,4 reizes.
- Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus novadā sniedz: (1) Ērgļu novada sociālās aprūpes centrs, kurš vienā institūcijā apvieno bijušo Madonas rajona veco ļaužu un invalīdu pansionātu „Ērgļi" un sociālās aprūpes centru „Kastaņas"; (2) Ģimenes atbalsta centrs „Zīļuks" (ilgstošas sociālās

aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija); (3) Ērgļu pašvaldības SIA „Ērgļu slimnīca" Sociālās aprūpes nodaļa (sniedz īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumus).

- Pašvaldībā ir apmierinošs izglītības iestāžu piedāvājums – novadā atrodas viena pirmsskolas izglītības iestāde, divas vispārējās izglītības iestādes, viena profesionālā ievirzes iestāde un Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošā Ērgļu profesionālā vidusskola.
- Laikā no 2006./2007.m.g. līdz 2010./2011.m.g. izglītojamo skaits novada pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs ir samazinājies par 13,6%.

Kultūra, izklaide un tūrisms

- Kultūras infrastruktūru novadā veido četras bibliotēkas, trīs kultūras/tautas/saieta nami un divi muzeji.
- Samazinoties kultūras pasākumu skaitam (no 143 2006.gadā līdz 124 pasākumiem 2010.gadā), apmeklētāju skaits Ērgļu novada kultūras/tautas/saieta namos no 2006.gada līdz 2010.gadam ir samazinājies par 10,5%.
- Laikā no 2006. līdz 2010.gadam lasītāju skaits Ērgļu novada bibliotēkās ir palielinājies par 1,3%, bet apmeklējumu skaits ir palielinājies par 27,2%.
- Laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam apmeklētāju skaits Ērgļu novada muzejos ir samazinājies 7,1%.
- Kultūras iestāžu infrastruktūra nav apmierinošā stāvoklī, nepietiekama ir arī iestāžu materiāltehniskā bāze.
- Tūrisma piedāvājums Ērgļu novadā vērsts uz aktīvo atpūtu, izglītojošo (izziņas) tūrismu un kultūrvēsturiskiem objektiem.

Publiskā pārvalde

- Ērgļu novads tika izveidots, apvienojot Ērgļu, Jumurdas un Sausnējas pagastus.
- Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību nodrošina septiņas pašvaldības struktūrvienības un 12 pašvaldības iestādes.
- Pašvaldība ir kapitāldaļu turētāja trijās kapitālsabiedrībās – SIA „ŪDAS", SIA „Ērgļu slimnīca" un SIA „Vidussdaugavas SPAAO".
- Pašvaldība regulāri ar sava informatīvā izdevuma „Ērgļu novada ziņas" palīdzību informē novada iedzīvotājus par plānotajiem darbiem, par veicamo un jau paveikto novada domē, pašvaldības iestādēs un uzņēmumos.
- Laikā no 2008. līdz 2011.gadam Ērgļu novada pašvaldība ir īstenojusi 18 projektus piesaistot ES, citu finanšu instrumentu līdzfinansējumu un izmantojot pašvaldības budžeta finansējumu. Investīciju projekti, galvenokārt, tika īstenoti izglītības un komunālo pakalpojumu nozarēs.
- Ērgļu novada pamatbudžeta ieņēmumi 2011.gadā bija 2 424 195 LVL apmērā. Pamatbudžeta ieņēmumus veidoja nodokļu ieņēmumi – 33,3%, nenodokļu ieņēmumi – 14% un saņemtie valsts un pašvaldības budžeta transferti un maksājumi – 52,7%, t.sk. 218 289 LVL valsts budžeta transferti ES struktūrfondu finansēto projektu īstenošanai.
- Ērgļu novada pašvaldības pamatbudžeta izdevumi 2011.gadā bija 2 269 274 LVL apmērā. Lielākās izdevumu pozīcijas 2010.gadā bija atlīdzība (46%) un izdevumi preču un pamatkapitāla veidošanai (26%).
- Ņemot vērā Ērgļu novada pašvaldības kredītsaistības uzsāktajiem attīstības projektiem (1 604 406 LVL apmērā), pašvaldības budžeta kopējais parādu saistības apjoms 2011.gada 31.decembri bija 5,55% no pamatbudžeta ieņēmumiem (bez mērķdotācijām un iemaksām pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā).
- Sabiedrisko kārtību un drošību Ērgļu novadā nodrošina Vidzemes reģiona pārvaldes Madonas iecirkņa Kārtības policijas nodaļa.

2. Fizioģeogrāfiskais raksturojums

2.1. Ērgļu novada ģeogrāfiskais novietojums un platība

- Ērgļu novads atrodas Latvijas vidusdaļā, Vidzemes plānošanas reģionā.
- Novada platība ir 37 803,8 ha[1] un to veido šādas teritoriālās vienības: Ērgļu pagasts – 13 140,5 ha, Jumurdas pagasts – 12 998,6 ha un Sausnējas pagasts – 11 664,7 ha.
- Ērgļu novads pēc platības ir 13.lielākais no 26 Vidzemes plānošanas reģiona pašvaldībām. Novads robežojas ar Amatas, Kokneses, Madonas, Ogres, Pļaviņu un Vecpiebalgas novadiem (sk. attēlu Nr.1.).

Attēls Nr. 1. Ērgļu novads un kaimiņu pašvaldības

Avots: Latvijas novadu kartes fragmenti, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

- Novada administratīvais centrs ir Ērgļi.
- Attālumi no Ērgļiem:
  - Ērgļi – Jumurda: 7 km;
  - Ērgļi – Sausnēja: 12 km;
  - Ērgļi – Sidrabiņi: 13 km;
  - Ērgļi – Madona (caur Vestienu): 43 km;
  - Ērgļi – Rīga (caur Kangariem): 101 km;
  - Ērgļi – Koknese: 38 km;
  - Ērgļi – Pļaviņas: 32 km;
  - Ērgļi – Cēsis (caur Vecpiebalgu): 82 km.

Novada iedzīvotāji uzskata, ka Ērgļu novadam ir veiksmīgs ģeogrāfiskais izvietojums, tādējādi novads ir sasniedzams salīdzinoši īsā laikā.

2.2. Ģeoloģija un ģeomorfoloģija

- Novads atrodas Austrumeiropas platformas ziemeļrietumu malā, Vidzemes augstienē. Novada centrālā daļa atrodas Augšogres pazeminājumā, dienvidu daļa – Vestienas paugurainē, bet ziemeļrietumu daļa – Piebalgas paugurainē.
- Novada teritorijā virs kristāliskā pamatklintāja atrodas 950 – 1 100 m bieza nogulumiežu sega.
- Kvartāra nogulumu segas biezums novadā ir liels, tas nereti pārsniedz 90 m. Novadu raksturo daudzveidīgas izcelsmes kvartāra nogulumi – morēna, fluvioglaciālie, limnoglaciālie, limniskie, aluviālie un purvu nogulumi.

[1] *Latvijas Republikas administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību zemes pārskats, Latvijas zemes dienests, 2010.gada 1.janvāris.*

- Zem kvartāra iežiem ieguļ devona perioda nogulumi, kam ir būtiska nozīme novada saimnieciskajā darbībā, jo tos izmanto artēziskā dzeramā ūdens ieguvei.
- Ērgļu novadam raksturīgs saposmots, paugurains reljefs.
- Teritorijas daļā, kas atrodas Augšogres pazeminājumā, atrodas Ogres upes ieleja ar stāvām sāngravām, palienēm. Šī novada daļa ir salīdzinoši līdzenāka, ar atsevišķiem pauguriem un ieplakām.
- Vestienas un Piebalgas pauguraines raksturo izteiksmīgs, paugurains reljefs.
- Pauguru stāvajās nogāzēs novērojama pastiprināta augšņu erozija un pat jaunu gravu veidošanās, savukārt starppauguru ieplakās notiek pārpurvošanās.

2.3. Klimatiskie apstākļi

- Klimatu Latvijā ietekmē Atlantijas okeāns un Baltijas jūra. Ērgļu novads atrodas Latvijas vidienē – Vidzemes augstienē un Augšogres pazeminājumā, tāpēc jūras ietekme šajā apvidū ir jūtama mazākā mērā.
- Novadā gadā vidēji ir ap 185 apmākušās dienas. Īpaši daudz apmākušos dienu ir pēdējā rudens un pirmajos ziemas mēnešos – līdz 23 dienām mēnesī. Mēdz būt arī mēneši, kad nav nevienas saulainas dienas.
- Novadam ir raksturīgs liels nokrišņu daudzums, Ērgļi un kaimiņu – Vestienas pagasts – ir vēsākā un mitrākā vieta Latvijā. Nokrišņu daudzums šeit pārsniedz 820 – 850 mm gadā, dažreiz sasniedzot pat 1 000 mm gadā.
- Nokrišņi iespējami caurmērā katru otro dienu, bet ziemas mēnešos nokrišņi ir vidēji 20 dienas mēnesī. Lielākais nokrišņu daudzums ir jūlijā un augustā. Vismazāk nokrišņu ir ziemas beigās un pavasara sākumā – marta mēnesī.
- Pirmais sniegs uzsnieg ap 4.novembri. Pastāvīga sniega sega izveidojas decembra sākumā un sāk sairt marta beigās vai aprīļa sākumā. Sniega sega novadā saglabājās vidēji 140 dienas, kas ir par divām nedēļām ilgāk nekā vidēji Latvijā. Arī sniega segas biezums ir viens no lielākajiem Latvijā – 40 – 50 cm. Šo iemeslu, kā arī saposmotā reljefa dēļ, Ērgļu novads ir Latvijā viena no pievilcīgākajām vietām nodarbībām ar ziemas sporta veidiem.
- Gada vidējā temperatūra ir 4 – 5°C. Aukstākais mēnesis ir janvāris ar vidējo temperatūru –7 °C. Siltākais mēnesis ir jūlijs ar vidējo temperatūru +16-+17 °C.
- Ērgļu novadā, salīdzinājumā ar pārējo Latviju, raksturīga īsa meteoroloģiskā vasara (46 – 50 dienas ar vidējo diennakts temperatūru virs 15°C) un gara ziema (143 dienas ar vidējo diennakts temperatūru zem 0°C). Bezsala periods ilgst 120 dienas.

2.4. Dabas resursi

Derīgie izrakteņi

- Derīgo izrakteņu ieguves teritoriju platība novadā ir 83,7 ha.
- 2011.gada septembrī Ērgļu novadā bija reģistrētas 48 būvmateriālu atradnes (Ērgļu pagastā – 8, Jumurdas pagastā – 34 un Sausnējas pagastā – 6) un 216 kūdras atradnes (Ērgļu pagastā – 39, Jumurdas pagastā – 176 un Sausnējas pagastā – 1)[2].
- 2010.gadā izmantojamo derīgo izrakteņu atradņu sarakstā iekļautas astoņas Ērgļu novadā esošas atradnes ar šādiem izpētīto krājumu apjomiem[3]:
  - Smilts atradne „Graudiņi" (48,9 tūkst. m^3);
  - Smilts-grants un smilts atradne „Gundegas" (smilts – grants 39,8 tūkst. m^3 un smilts 79,6 tūkst. m^3);
  - Smilts-grants un smilts atradne „Jumurda" (smilts – grants 618,4 tūkst. m^3 un smilts 24,5 tūkst. m^3);

[2] *Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrs.*
[3] *Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras un dziedniecības dūņu) krājumu bilance par 2010.gadu.*

- Smilts-grants un smilts atradne „Lejas Smiķi" (smilts – grants 14,8 tūkst. m^3 un smilts 69,4 tūkst. m^3);
- Smilts-grants un smilts atradne „Sausnēja" (smilts – grants 1 435,2 tūkst. m^3 un smilts 541,2 tūkst. m^3);
- Smilts-grants un smilts atradne „Zaļumi" (detāla izpēte nav veikta);
- Smilts-grants un smilts atradne „Zeltakalni" (smilts – grants 198,6 tūkst. m^3 un smilts 17,6 tūkst. m^3);
- Kūdras atradne „Palšu (Palšais) purvs" (310,6 tūkst. t).

- Novadā atrodamā smilts un grants ir izmantojama būvniecībai, ceļu būvei un laukumu planēšanai. Savukārt novadā atrodamo kūdru var izmantot kā mēslojumu. Tikai dažās atradnēs iegūstamo kūdru var izmantot enerģētikai.

Dzeramā ūdens resursi

- Dzeramais ūdens novadā tiek ņemts no Daugavas un Pļaviņu – Daugavas ūdens horizonta kompleksiem. Ūdensapgādei izmantojamais intervāls atrodas 81 – 170 m dziļumā.
- Pazemes ūdeņu kvalitāte ir laba, izņemot paaugstināto kopējās dzelzs saturu, tāpēc ūdensapgādes sistēmā ir obligāti jāparedz atdzelžošanas iekārtas.

Virszemes ūdeņi

- Nozīmīgākie novadā esošie **ezeri** (>10 ha) ir:
  - Ilzēnu (Ilzenes) ezers, platība 21,6 ha. Ezers ir eitrofs, gandrīz pilnībā aizaudzis.
  - Jumurdas ezers, platība 173,7 ha, baseina platība 12 km^2.
  - Lācīšu ezers, platība 13,9 ha. Ezers ir eitrofs, ar 1 – 2 m biezu dūņu slāni.
  - Laišķēnu ezers, platība 18,7 ha. Ezers ir ultraeitrofs, stipri aizaudzis, dibenu klāj līdz 5,5 m biezs sapropeļa slānis.
  - Pakšēnu ezers, platība 41,6 ha. Ezers ir ultraeitrofs.
  - Pulgošņa ezers, platība 93,3 ha, ezers ir mezoeitrofs.
  - Stirnezers, platība 68,2 ha. Ezers ir eitrofs.
  - Vecmuižas ezers, platība 14,5 ha, tas ir eitrofs. Dūņu – sapropeļa slānis ir 1 – 2 m biezs.
  - Vidus ezers, platība 17,8 ha. Ezers ir eitrofs, dūņu un sapropeļa slāņa biezums ir 2 – 4 m. Ezerā notiek regulāra ūdens ziedēšana un novērota zivju slāpšana.
  - Zosina ezers, platība 19,6 ha. Ezers ir eitrofs, tā kopējais aizaugums ir 100%. Ezers iecienīts kā pīļu medību un makšķerēšanas vieta.
- Nozīmīgākā upe novadā ir **Ogre** – Daugavas otra garākā pieteka. Upei ir nozīmīga vieta Ērgļu novada zemes izmantošanas struktūrā un ainavā. Ogre novada teritorijā ir 41,8 km gara (22% no upes kopgaruma, kas ir 188 km), 15 – 25 m plata. Kopējā Ogres baseina platība ir 1 730 km^2, gada notece 0,58 km^3.
- Ogres upes ieleja ir viena no novada ainavas dominantēm un to raksturo augsta bioloģiskā daudzveidība. Upi iecienījuši ūdenstūristi, īpaši krāšņas ir laukakmeņu krāvumu veidotās Brāžu krāces.
- Citas nozīmīgākās upes novadā ir:
  - Nāruža – viena no garākajām Ogres upes pietekām. Upes garums ir 13,2 km, uz tās atrodas krāšņs dabas piemineklis – lielu akmeņu krāvums, tā sauktais „Velna klēpis".
  - Pērse – Daugavas labā krasta pieteka. Sausnējas pagasta teritorijā atrodas Pērses upes izteka un augštece apmēram 9 km garā posmā.
  - Veseta – Aiviekstes labā krasta pieteka, kuras kopējais garums ir 56 km. Upe novada teritorijā pārsvarā veido robežu starp Vietalvas un Sausnējas pagastiem.
  - Meltne (20,8 km gara upe) un Valola (17 km gara upe).

Hidrotehniskās būves

- **Ērgļu HES ūdenskrātuve** ir izveidota uz Ogres upes Ērgļu centrā. Platība 11,2 ha, dziļums līdz 2,8 m, eitrofa.
- **Vecogres HES ūdenskrātuve** izveidota uz Ogres upes pie bijušajām Emmas dzirnavām. Platība 4,6 ha, dziļums līdz 3 m.

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme

- Lauksaimniecībā izmantotās zemes 2011.gada sākumā aizņēma 11 531,7 ha jeb 30,5% no novada platības[4].
- Pēc lietošanas veida lauksaimniecības zemes platība iedalās šādi:
  - Aramzeme – 6 198,7 ha;
  - Ganības – 3 863,8 ha;
  - Pļavas – 1 424,6 ha;
  - Augļu dārzi – 44,6 ha.
- Uz 2011.gada 1.janvāri fizisko personu īpašumā vai lietošanā bija 9 758,7 ha vai 84,6% lauksaimniecībā izmantojamās zemes, juridisko personu īpašumā vai lietošanā 1 277,5 vai 11,1%, pašvaldībai īpašumā 62,7 ha (0,5%), tai piekritīgā lauksaimniecībā izmantojamā zeme 242,2 ha (2,1%).
- Lauksaimniecībā izmantojamo zemju augšņu relatīvi zemā un vidējā kvalitāte bez intensīvas mēslošanas un kaļķošanas līdzekļu izmantošanas nedod iespēju iegūt augstas ražas.
- Novada teritorijā nav pastāvējusi intensīvā lauksaimniecība, augsne Ērgļu novadā ir maz piesārņota, kas rada labus priekšnoteikumus, lai nodarbotos ar bioloģisko vai biodinamisko lauksaimniecību.

Meži

- Meži ir viens no nozīmīgākajiem dabas resursiem novadā. Tie aizņem 21 371,2 ha, jeb 56,6% novada platības, vēl 630,7 ha aizņem krūmāji un 1 232,4 ha purvi.
- Meža zemes atrodas Valsts meža dienesta Madonas virsmežniecības Ērgļu mežniecības uzraugāmajā teritorijā.
- Mežniecības teritorijā visbiežāk sastopamas bērzu un egļu mežaudzes. Trešā izplatītākā koku suga ir priede.
- Pēc mežu raksturojuma lielākoties sastopams pamata vēris un damaksnis.
- Novada meži lielākoties atrodas fizisko personu īpašumā (61,8% no visiem mežiem) – sk. tabulu Nr.1.

Tabula Nr. 1. Meža zemju sadalījums pa īpašumiem (ha) pēc NĪ vai zemes lietošanas veidiem uz 01.01.2011.

Īpašumā / lietojumā / piekritīgi	Meži	Krūmāji	Purvi
Fizisko personu	13 205,8	516,7	659,3
Juridisko personu	2 887,4	89,7	129,3
Pašvaldības	600,8	19,6	24,7
Valsts	4 672,0	4,4	4,7
Jaukta, citi	5,3	0,3	4,7
Kopā:	**21 371,3**	**630,7**	**1 232,4**

Avots: Ērgļu novada dome un VZD reģionālā nodaļa

Ainavas

- Ērgļu novada ainavas ietilpst Vidzemes augstienes ainaviskajā kompleksā – augstieņu grupā.
- Vidzemes augstienes ainavai – pauguriem, lejām, mozaīkveida mežu un lauku ainavai, upēm un ezeriem ir augsta estētiskā vērtība, kas vislabāk atklājas, braucot pa līkumotajiem un paugurainajiem ceļiem.

[4] *Latvijas Republikas administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību zemes pārskats, Valsts zemes dienests, 2010.gada 1.janvāris.*

2.5. Vides stāvoklis

Ūdens kvalitāte

- Ogres upe novada teritorijā ir vērtējama kā tīra līdz vāji piesārņota[5]. Upei ir stāvs kritums, kas veicina tās pašattīrīšanās procesu.
- Novada teritorijā neatrodas Veselības inspekcijas peldvietu ūdens kvalitātes sistēmā iekļautas peldvietas.

Gaisa kvalitāte

- Nozīmīgākie stacionārie gaisa piesārņojuma avoti novadā koncentrēti Ērgļos. Tās, galvenokārt, ir katlu mājas, kā arī degvielas uzpildes stacijas[6] (sk. 2.pielikumu).
- Samazinoties kokzāģētavu skaitam un darbības apjomam, novadā samazinājies arī šo uzņēmumu radītais gaisa piesārņojums ar cietajām daļiņām.

Ar vides sakoptību ir apmierināti 70% aptaujāto novada iedzīvotāju.

- Katlu mājas Ērgļu novadā apkurei galvenokārt izmanto malku un šķeldu. Emisijas lielākoties tiek radītas ziemā.
- Nevienam no stacionārajiem gaisa piesārņojuma avotiem Ērgļu novadā nav nepieciešama A kategorijas atļauja.
- Mobilie gaisa piesārņojuma avoti novadā ir autotransporta līdzekļi.

Grunts un gruntsūdeņu piesārņojums

- Latvijas piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā iekļautas 16 vietas, kuras atrodas Ērgļu novadā.[7] (sk. 3.pielikumu)
- 12 no šīm vietām tiek uzskatītas par potenciāli piesārņotām, četras nav piesārņotas. Neviena no šīm vietām netiek uzskatīta par būtisku piesārņojuma avotu.
- Četras no potenciāli piesārņotajām vietām ir katlu mājas, divas – kokzāģētavas, viena – naftas bāze, piecas – atkritumu izgāztuves.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

- Ērgļu novadā atrodas četras īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas *„Natura 2000”* aizsargājamo teritoriju tīklā.
- Ērgļu pagasta teritorijā atrodas **aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena”**, *„Natura 2000”* teritorija.
  - Kopējā platība 27 150 ha, lielākā daļa šīs aizsargājamās teritorijas atrodas ārpus Ērgļu novada – Madonas novadā.
  - Dibināts, lai saglabātu un aizsargātu Vidzemes augstienes raksturīgo ainavu un dabas kompleksu daudzveidību.
  - Teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2011.gada līdz 2020.gadam, bet nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.
- Ērgļu un Sausnējas pagastu teritorijās atrodas daļa no **dabas parka „Ogres ieleja”**, kas ir *„Natura 2000”* teritorija.
  - Kopējā dabas parka platība ir 7 516 ha, novada teritorijā atrodas 1 562,8 ha (20,8%)[8].

[5] *Dabas parka „Ogres ieleja” dabas aizsardzības plāns, 2008*
[6] *Valsts statistiskais pārskats par gaisa aizsardzību „Nr.2 – Gaiss”*
[7] *LVĢMC – Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs*

- Izveidots, lai aizsargātu Ogres ieleju – vienu no nozīmīgākajām neregulētu upju ielejām Latvijā. Šeit atrodami Latvijā ļoti reti biotopi (piemēram, parkveida pļavas, upju straujteces, jaukti ozolu, gobu un ošu meži), retas augu un dzīvnieku sugas.
- Teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2008. līdz 2018.gadam, bet nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

· Jumurdas pagastā atrodas **dabas liegums „Jumurdas ezers"**, *„Natura 2000"* teritorija.
- Lieguma platība – 62 ha.
- Izveidots, lai aizsargātu Jumurdas ezeru ar salām un raksturīgo apkārtnes ainavu.
- Liegumam nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

· Jumurdas pagastā atrodas daļa no **dabas lieguma „Palšu purvs"**, kas ir *„Natura 2000"* teritorija.
- Kopējā lieguma platība, tai skaitā ārpus Ērgļu novada, ir 633 ha.
- Izveidots, lai aizsargātu lielāko purvu kompleksu Vidzemes augstienē.
- Liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2004. – 2014.gadam, bet nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

· Novada teritorijā atrodas arī 19 mikroliegumi ar kopējo platību 182,5 ha.

[8] *Dabas parka „Ogres ieleja" dabas aizsardzības plāns, 2008*

3. Iedzīvotāji un nodarbinātība

3.1. Iedzīvotāji

Iedzīvotāju skaits un apdzīvotības blīvums

- 2012.gada 1.janvārī Ērgļu novadā dzīvoja 3 475 iedzīvotāji (sk. tabulu Nr.2.).

Tabula Nr. 2. Iedzīvotāju skaits un iedzīvotāju blīvums, uz 01.01.2012.

Teritorija	Iedzīvotāju skaits (01.01.2012.)	Platība (km^2)	Iedzīvotāju blīvums 01.01.2012. (iedz. uz 1 km^2)
Ērgļu novads	3 475	379	9,2
Madonas novads	27 372	2 160	12,7
Pļaviņu novads	6 128	376	16,3
Kokneses novads	5 961	361	16,5
Ogres novads	38 354	990	38,7
Amatas novads	6 321	745	8,5
Vecpiebalgas novads	4 612	542	8,5
Vidzemes reģions	n/d	15 246	15,3
Latvija	2 217 053	64 559	34,3

Informācijas avots: PMLP un CSP datu bāze

- Pēc iedzīvotāju skaita, salīdzinājumā ar septiņām kaimiņu pašvaldībām, Ērgļu novads ir vismazākais, savukārt pēc iedzīvotāju blīvuma – trešais mazāk apdzīvotais novads (9,2 iedzīvotāju uz 1 km^2).
- Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2011.gadā Ērgļu novadā dzīvoja 3 521 iedzīvotāju, bet pārrēķinot iedzīvotāju skaitu saskaņā ar 2011.gada tautas skaitīšanas rezultātiem – 3 207 jeb par 9% mazāk. Minētā atšķirība datos netiek atspoguļota esošās situācijas analīzē.
- Iedzīvotāju izvietojums novada teritorijā ir ļoti nevienmērīgs – vairāk kā divas trešdaļas no visiem iedzīvotājiem dzīvo Ērgļu pagastā (sk. attēlu Nr.2.).

Attēls Nr. 2. Iedzīvotāju izvietojums Ērgļu novadā, uz 01.01.2012.

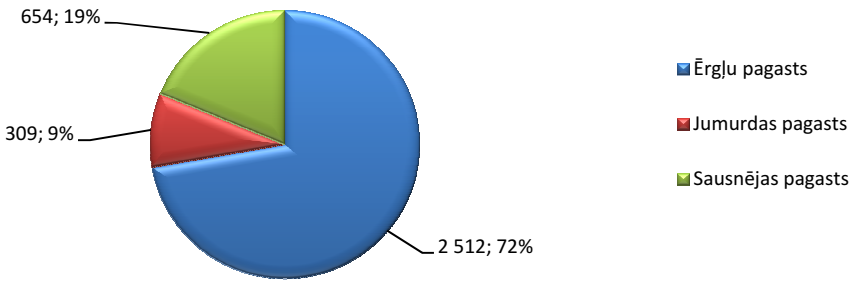

Informācijas avots: PMLP datu bāze

- Citas nozīmīgākās novada apdzīvotās vietas: Katrīna, Sidrabiņi, Liepkalne, Sausnēja, Jumurda un Vējava.
- Uz 25.10.2011. Ērgļu ciemā dzīvoja 2 020 iedzīvotāju, Katrīnas ciemā – 38, Jumurdas ciemā – 102, Liepkalnes ciemā – 58, Sausnējas ciemā – 94 un Sidrabiņu ciemā – 137.

Iedzīvotāju skaita izmaiņas

- Iedzīvotāju skaita (ilgtermiņa) izmaiņas novadā ir līdzīgas valstī un reģionā kopumā novērojamām tendencēm: ja Latvijā iedzīvotāju skaits no 1991.gada līdz 2011.gadam samazinājās par 16,1%, tad tagadējā Ērgļu novada teritorijā iedzīvotāju skaits ir samazinājies vēl straujāk – par 25,5% (sk. attēlu Nr.3.).

Attēls Nr. 3. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Ērgļu novadā, Vidzemes reģionā un Latvijā, procentos piecu gadu periodā, 1991. – 2011.gads[9]

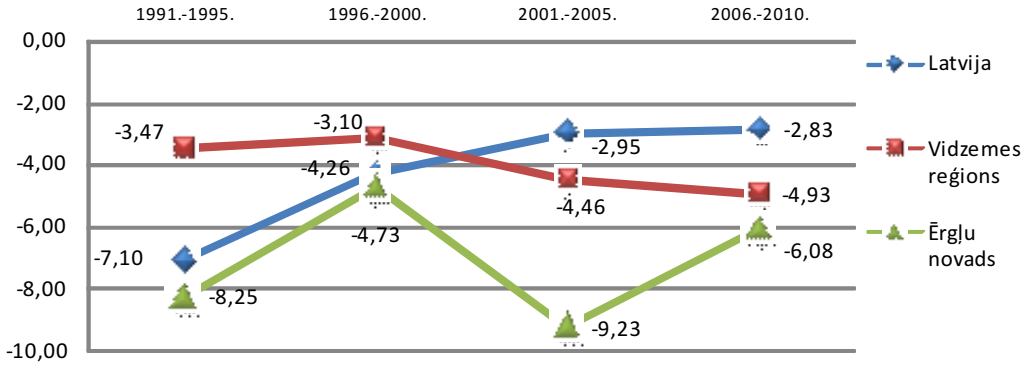

Informācijas avots: CSP datu bāze

- Ērgļu novadā iedzīvotāju skaits samazinājās krasāk, nekā kaimiņu pašvaldībās: laikā no 1991.gada līdz 2011.gadam Madonas novadā iedzīvotāju skaits samazinājās par 16,9% (-5 610), Ogres novadā –7,5% (-3 142), Pļaviņu novadā – 18,9% (-1 453), Kokneses novadā – 11,8% (-802), Amatas novadā – 7,0% (-479) un Vecpiebalgas novadā – 13,6% (-748).

72,9% no aptaujātajiem novada iedzīvotājiem tuvāko piecu gadu laikā plāno (noteikti vai drīzāk jā) dzīvot Ērgļu novadā (galvenokārt, dzimtās vietas, ģimenes un draugu dēļ), bet 21,1% drīzāk vai noteikti nē. Galvenais iemesls (38,9%), kāpēc nepalikt dzīvot Ērgļu novadā tiek minēts ierobežotās darba iespējas un grūtības atrast darbu. Ērgļu novada iedzīvotāju aptauja rāda, ka vislielāko gatavību aizbraukt no Ērgļu novada izrāda jaunākā paaudze, kas ir nozīmīgākais risks novada attīstībai ilgtermiņā.

- Vidējā termiņā, no 2006. līdz 2012.gadam iedzīvotāju skaits Ērgļu novadā samazinājās par 7,3% (sk. attēlu Nr.4.).

[9] *Līknes ataino iedzīvotāju skaita procentuālās izmaiņas no piecu gadu posma sākuma līdz beigām.*

Attēls Nr. 4. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Ērgļu novadā, 1990. – 2012.gads

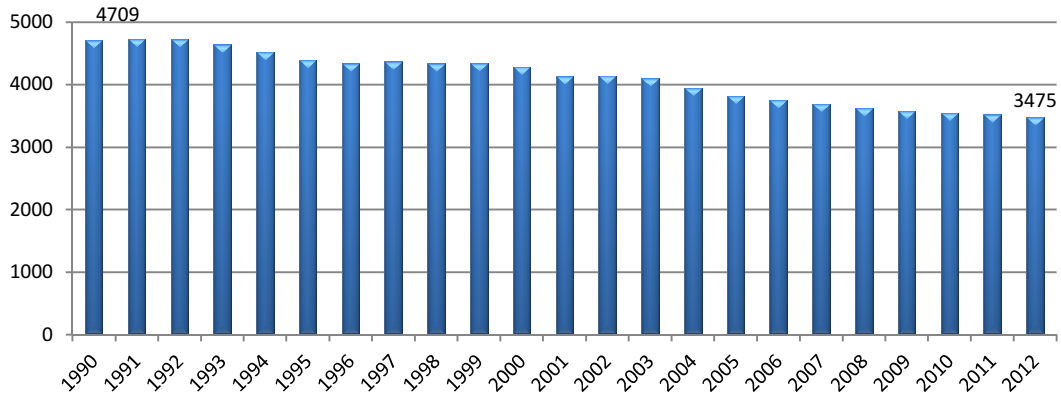

Informācijas avots: CSP un PMLP datu bāze

- Lai gan iedzīvotāju skaits novadā ik gadu ir samazinājies, pašvaldības budžeta ieņēmumi kopumā ir palielinājušies, kas liecina par to, ka dzīvojošie vai jaunās ģimenes, kuras uzsākušas dzīvi novadā pēdējo četru gadu laikā, kļūst turīgāki.
- Laikā no 2000. līdz 2011.gadam jaundzimušo skaits Ērgļu novadā mazāks nekā mirušo skaits, tādējādi ik gadus veidojot negatīvu dabisko pieaugumu (sk. attēlu Nr.5.).

Attēls Nr. 5. Dzimušo un mirušo skaits Ērgļu novadā, 2000. – 2011.gads

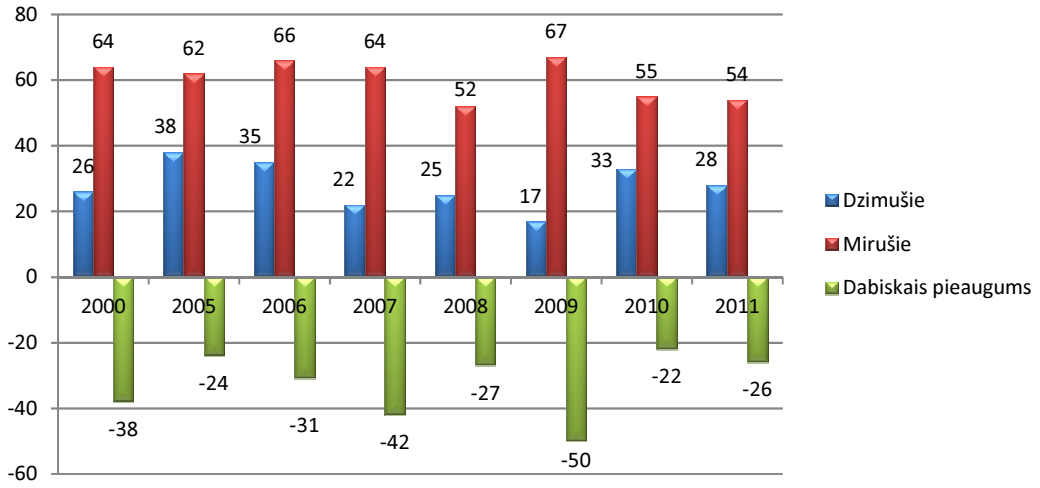

Informācijas avots: CSP datu bāze

- Arī migrācijas saldo Ērgļu novadā laikā no 2006. līdz 2010.gadam kopumā ir bijis negatīvs (sk. attēlu Nr.6.).

Attēls Nr. 6. Migrācijas saldo Ērgļu novadā, 2006. – 2010.gads

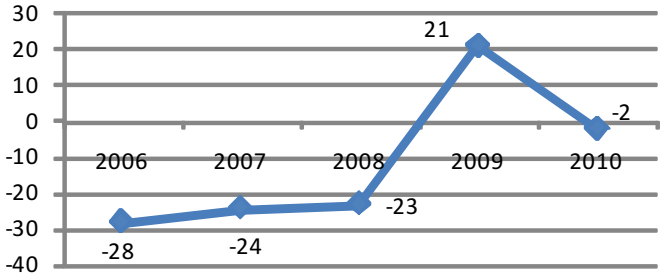

Informācijas avots: CSP datu bāze

Iedzīvotāju noskaņojums palikt dzīvot novadā saistīts ar: (1) Vecuma grupu – jo vecāki bija aptaujātie, jo lielāka ir viņu gatavība palikt dzīvot novadā. Tuvāko piecu gadu laikā Ērgļu novadā plāno dzīvot 51% iedzīvotāju 15 – 34 gadu vecumā, 78% aptaujāto 35 – 54 gadu vecumā un 93% iedzīvotāju 55 un vairāk gadu vecumā. (2) Sociālo statusu – zemāku gatavību palikt dzīvot novadā izsaka tie iedzīvotāji, kuri šobrīd mācās, un citi nestrādājoši iedzīvotāji ekonomiski aktīvā vecumā. (3) Izglītību – daļa iedzīvotāju, kas ieguvuši augstāko izglītību, pēc studiju noslēguma uzsāk dzīves un darba gaitas citur. Šī faktora ietekme atklājas netieši – par tā nozīmi norāda iedzīvotāji fokusgrupu diskusijās un aptaujā. Tas nozīmē, ka novadam pastāv risks zaudēt daļu savu izglītotāko jaunās paaudzes iedzīvotāju. Savukārt tie aptaujātie, kuri ir iepriekš ieguvuši augstāko izglītību, atgriezušies un dzīvo novadā, vidēji izrāda tādu pašu gatavību palikt novadā kā citas iedzīvotāju grupas.

Iedzīvotāju dzimuma un vecuma struktūra

- Vīriešu īpatsvars novadā ir augstāks nekā vidēji Latvijā, un laikā no 2006. līdz 2011.gadam tas ir palicis iepriekšējā līmenī. 2011.gadā Ērgļu novadā 52,5% no viesiem iedzīvotājiem bija sievietes un 47,5% vīrieši (sk. attēlu Nr.7.).

Attēls Nr. 7. Vīriešu un sieviešu īpatsvars Ērgļu novadā un Latvijā, % no kopējā iedzīvotāju skaita, 2006. – 2011.gads

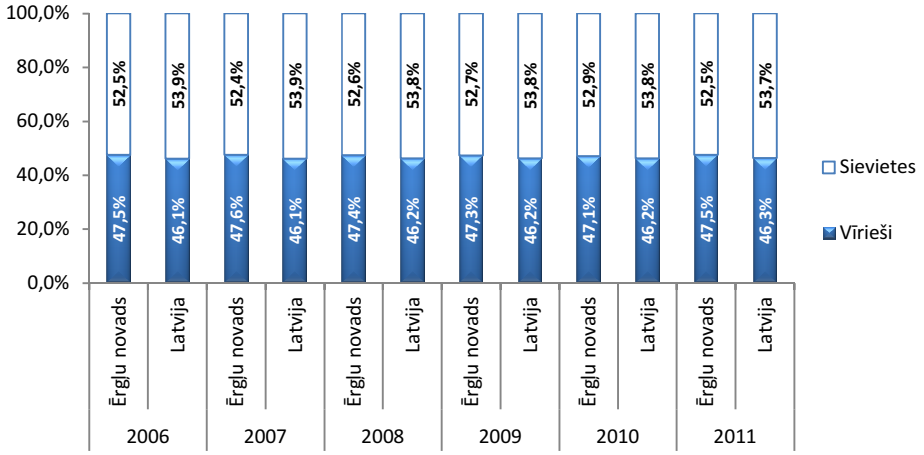

Informācijas avots: PMLP datu bāze

- Iedzīvotāju līdz darbspējas vecumam īpatsvars novadā ir zemāks nekā vidēji valstī un laikā no 2007. līdz 2011.gadam tas ir samazinājies par 2,5 procentpunktiem, jo ir samazinājies dzimstības līmenis novadā (sk. attēlu Nr.8.).

Attēls Nr. 8. Iedzīvotāju līdz darbspējas vecumam skaits Ērgļu novadā un Latvijā, % no kopējā iedzīvotāju skaita, 2007. – 2012.gads (gada sākumā)

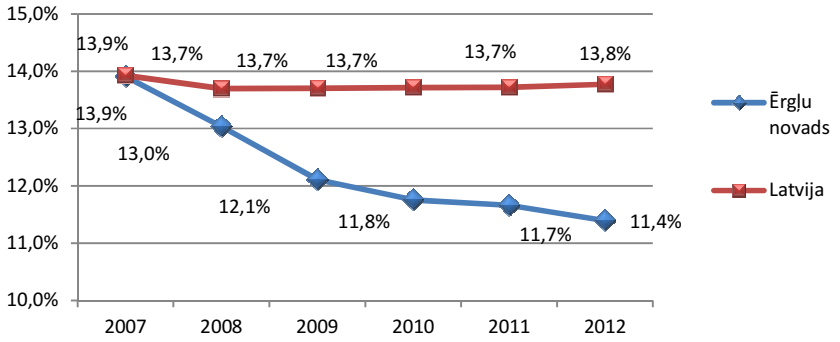

Informācijas avots: PMLP datu bāze

· Darbspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars novadā ir zemāks nekā vidēji valstī un laikā no 2007. līdz 2012.gadam tas ir palielinājies par 2,2 procentpunktiem (sk. attēlu Nr.9.).

Attēls Nr. 9. Darbspējas vecuma iedzīvotāju skaits Ērgļu novadā un Latvijā, % no kopējā iedzīvotāju skaita, 2007. – 2012.gads (gada sākumā)

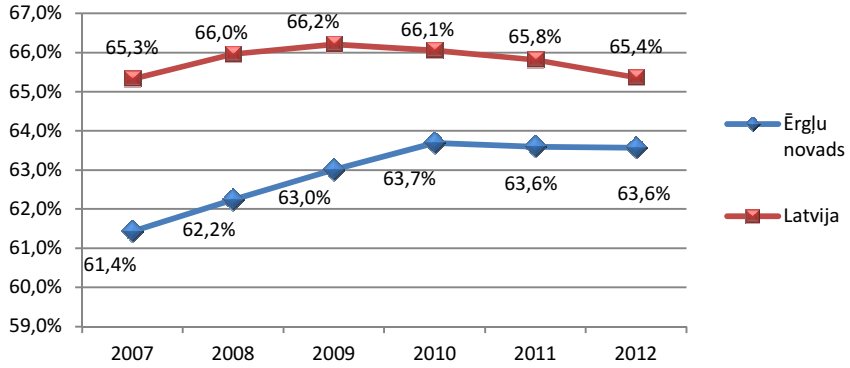

Informācijas avots: PMLP datu bāze

· Iedzīvotāju virs darbspējas vecuma īpatsvars novadā ir augstāks kā valstī kopumā un laikā no 2007. līdz 2012.gadam tas ir palielinājies par 0,2 procentpunktiem (sk. attēlu Nr.10.).

Attēls Nr. 10. Iedzīvotāju virs darbspējas vecuma skaits Ērgļu novadā un Latvijā, % no kopējā iedzīvotāju skaita, 2007. – 2012.gads (gada sākumā)

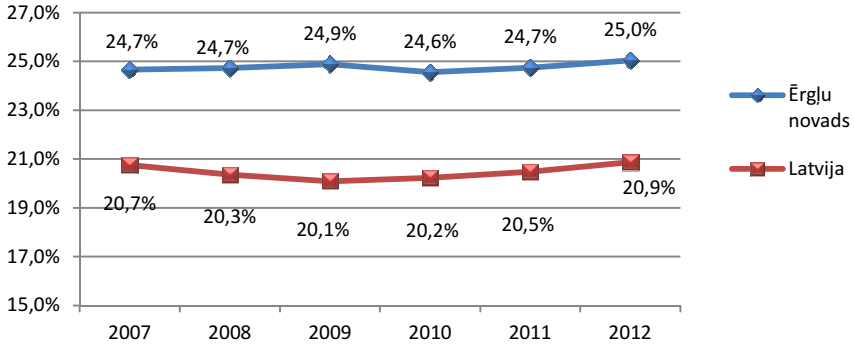

Informācijas avots: PMLP datu bāze

· Demogrāfiskās slodzes līmenis Ērgļu novadā laikā no 2007.gada līdz 2011.gadam ir samazinājies, bet tas ir augstāks nekā vidēji Vidzemes reģionā, Latvijā un kaimiņu novados (sk. tabulu Nr.3.).

Tabula Nr. 3. Demogrāfiskā slodze Ērgļu novadā, Vidzemes reģionā, Latvijā un kaimiņu novados (uz 1 000 iedzīvotājiem), 2007. – 2011.gads

Teritorija	2007	2008	2009	2010	2011
Ērgļu novads	628	617	587	571	572
Madonas novads	552	533	513	505	502
Ogres novads	520	517	505	510	518
Pļaviņu novads	611	586	558	551	547
Kokneses novads	553	535	511	517	509
Amatas novads	586	564	536	530	522
Vecpiebalgas novads	558	537	526	518	515
Vidzemes reģions	565	547	526	521	521
Latvija	551	524	510	514	520

Informācijas avots: CSP datu bāze

Iedzīvotāju nacionālais sastāvs

- Latviešu īpatsvars (procentuāli no visiem iedzīvotājiem) Ērgļu novadā ir augstāks nekā kaimiņu pašvaldībās (izņemot Vecpiebalgas novadu) un Latvijā kopumā (sk. tabulu Nr.4.).

Tabula Nr. 4. Iedzīvotāju skaits (procentos) Ērgļu novadā, kaimiņu pašvaldībās un Latvijā pēc nacionālā sastāva, uz 01.01.2012.

Teritorija	Latvieši	Krievi	Pārējie
Ērgļu novads	91,8	4,8	3,4
Madonas novads	86,1	9,3	4,6
Ogres novads	74,3	17,2	8,5
Pļaviņu novads	74,5	16,0	9,5
Kokneses novads	88,6	6,2	5,2
Amatas novads	88,8	6,4	4,8
Vecpiebalgas novads	93,2	4,2	2,6
Latvija	59,5	27,2	13,3

Informācijas avots: PMLP datu bāze

- Laikā no 01.01.2008. līdz 01.01.2012. latviešu tautības iedzīvotāju īpatsvars novadā ir palielinājies par 0,9 procentpunktiem, krievu tautības iedzīvotāju īpatsvars ir palielinājies par 0,04 procentpunktiem un pārējo tautību iedzīvotāju īpatsvars ir samazinājies par 0,13 procentpunktiem.

Iedzīvotāju skaita prognozes

- Saskaņā ar Latvijas Universitātes pētījumā „Detalizēts darbaspēka un darba tirgus pētījums tautsaimniecības sektoros. Latvijas Universitāte, Rīga, 2007.g." izstrādātajām demogrāfiskajām prognozēm par iedzīvotāju skaita un sastāva izmaiņām, ir prognozējams, ka:
  - Pēc 2010.gada darbspējas vecuma iedzīvotāju skaits samazināsies straujāk nekā iedzīvotāju kopskaits;
  - Iedzīvotāju kopskaita un darbspējas vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās prognozēšanas periodā līdz 2030.gadam sagaidāma visos reģionos, izņemot Pierīgu;
  - Pēc 2010.gada aizvien spēcīgāk izpaudīsies darbspējas vecuma kontingenta novecošanās, jo to ietekmēs dzimstības krituma vilnis, kas bija novērojams pēdējos 15 gados;
  - Turpināsies palielināties vecuma grupas 65 – 74 gadi īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā un arī darbaspēka sastāvā.
- Ņemot vērā iepriekšējo gadu iedzīvotāju skaita izmaiņu tendences, kā arī ES Statistikas pārvaldes „Eurostat" prognozes, ir izstrādāti trīs scenāriji iedzīvotāju skaita prognozēm Ērgļu novadā līdz 2019.gadam (sk. attēlu Nr.11.):
  - **Bāzes scenārijs** – iedzīvotāju skaita aprēķins turpmākajiem gadiem veikts, pamatojoties uz pieņēmumu, ka iedzīvotāju skaita izmaiņas būs saskaņā ar iedzīvotāju skaita izmaiņu ilgtermiņa (22 gadu posms) lineāro tendenci Ērgļu novadā;

- **Pesimistiskais scenārijs** – iedzīvotāju skaita aprēķins turpmākajiem gadiem veikts, pamatojoties uz pieņēmumu, ka iedzīvotāju skaita izmaiņas būs saskaņā ar iedzīvotāju skaita izmaiņu vidējā termiņa (astoņu gadu posms) lineāro tendenci Ērgļu novadā;
- **Optimistiskais scenārijs –** iedzīvotāju skaita aprēķins turpmākajiem gadiem veikts, pamatojoties uz ES Statistikas pārvaldes „Eurostat" prognozi par iedzīvotāju skaita izmaņām Latvijā līdz 2020.gadam.

Attēls Nr.11. Ērgļu novada iedzīvotāju skaita prognoze, 2013. – 2019.gads

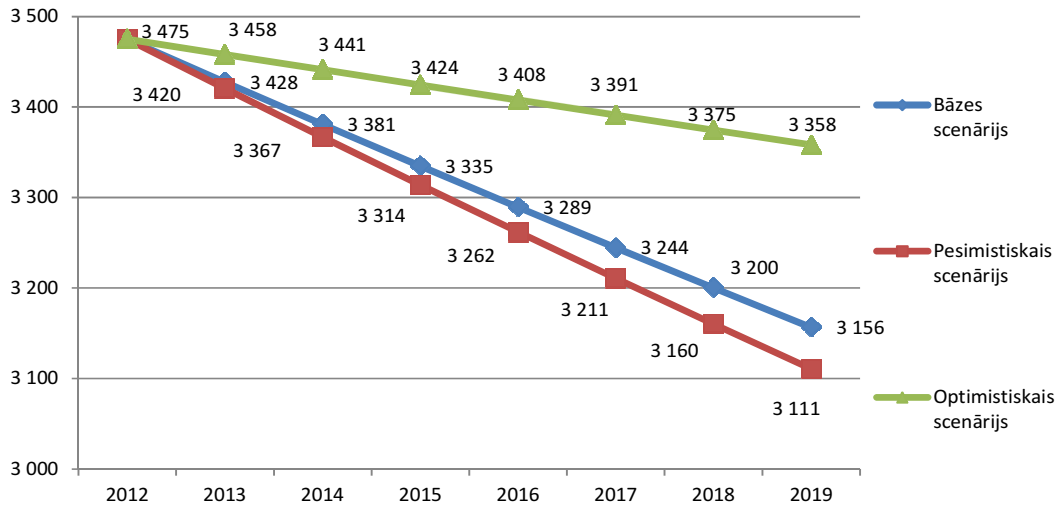

Avots: SIA „NK Konsultāciju birojs" aprēķins

- Līdz ar to var prognozēt, ka saskaņā ar bāzes scenāriju iedzīvotāju skaits Ērgļu novadā 2019.gadā, salīdzinot ar 2012.gadu, samazināsies par 9,2%.

3.2. Nodarbinātība, bezdarbs un darba samaksa

Nodarbinātība

- 2009.gadā vislielākais nodarbināto skaits sabiedriskajā un privātajā sektorā Ērgļu novadā bija izglītībā – 20,8%, vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā/automobiļu un motociklu remontā – 16,6% un veselībā un sociālajā aprūpē – 11,3% (sk. tabulu Nr.5.).

Nodarbinātības iespējas novadā drīzāk vai pilnībā neapmierina 71% aptaujāto pašvaldības iedzīvotāju. Ar nodarbinātības iespējām novadā salīdzinoši vairāk apmierināti ir gados vecāki cilvēki un tie, kas dzīvo ārpus Ērgļu ciema.

Tabula Nr. 5. Vidējais darbinieku skaits pamatdarbā pa nozarēm Ērgļu novadā 2009.gadā

Darbības veids (NACE 2.redakcijas kods)	Vidējais darbinieku skaits pamatdarbā
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	12
Ieguves rūpniecība un izstrāde	13
Apstrādes rūpniecība	44
Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	33
Būvniecība	48
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	109
Transports un uzglabāšana	25
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	46

Darbības veids (NACE 2.redakcijas kods)	Vidējais darbinieku skaits pamatdarbā
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	1
Finanšu un apdrošināšanas darbības	3
Operācijas ar nekustamo īpašumu	3
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	7
Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	12
Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	64
Izglītība	136
Veselība un sociālā aprūpe	74
Māksla, izklaide un atpūta	25
Kopā:	**655**

Informācijas avots: CSP datu bāze

- Izvērtējot strādājošo skaitu iepriekš minētajās nozarēs, var secināt, ka kopumā visvairāk darbinieku ir nodarbināti pakalpojumu nozarēs (tirdzniecība, valsts pārvalde, izglītība u.c.), bet salīdzinoši vāji attīstītas ir ražošanas un apstrādes nozares (apstrādes un ieguves rūpniecība, lauksaimniecība).

61,4% no aptaujātajiem novada iedzīvotājiem strādā savā dzīvesvietā (46,9%) vai citā vietā novada teritorijā (14,5%), savukārt 17,2% strādā Rīgā.

Visas iedzīvotāju grupas satrauc darbavietu trūkums un šaurais profesiju pieprasījums Ērgļu novadā. Apmierinātība ar darba iespējām kopumā Ērgļu novadā bija ļoti zema – 23% iedzīvotāji pilnībā vai drīzāk apmierināti un 71% – pilnībā vai drīzāk neapmierināti. Apmierinātība ar iespējām atrast labi atalgotu darbu ir vēl zemāka – ar to ir apmierināti tikai 8% un neapmierināti – 86% iedzīvotāji. Uzņēmējdarbības veicināšana ar mērķi radīt jaunas darbavietas ir viens no uzdevumiem, kas pašvaldībai, iedzīvotāju skatījumā, būtu jārisina steidzami. Lielākas grūtības atrast darbu ir sievietēm, jo ir pieejams šaurs tām piemērotu profesiju spektrs – novadā sievietes strādā izglītības iestādēs, pašvaldības iestādēs, tirdzniecībā un sabiedriskajā ēdināšanā, kā arī atsevišķās pakalpojumu nozarēs (grāmatvedība, veselības aprūpe u.tml.). Jauniešiem grūtības atrast darbu rada divi faktori: (1) Mūsdienu jaunieši biežāk izvēlas radošas profesijas un augstāko izglītību, savukārt šādu darbavietu piedāvājums koncentrējas pilsētās. Strādāt vidējās kvalifikācijas vai vienkāršu darbu, ko piedāvā novada uzņēmēji, jauniešiem nešķiet pievilcīgi. (2) Ērgļu novadā netiek radītas jaunas darbavietas, savukārt esošajās jau strādā vidējās un vecākās paaudzes novada iedzīvotāji.

Bezdarbs

- Laikā no 31.12.2006. līdz 31.12.2011. Ērgļu novadā bezdarba līmenis ir palielinājies no 4,4% līdz 10,8%, visstraujāk palielinoties 2009.gadā pasliktinoties ekonomiskajai situācijai valstī. Bezdarba līmenis novadā ir augstāks nekā Vidzemes reģionā (10,8%) un vidēji Latvijā (8,9%)(sk. attēlu Nr.12.).

Attēls Nr. 12. Bezdarba līmenis (procentos) Ērgļu novadā, Vidzemes reģionā un Latvijā, 31.12.2006. – 31.12.2011.

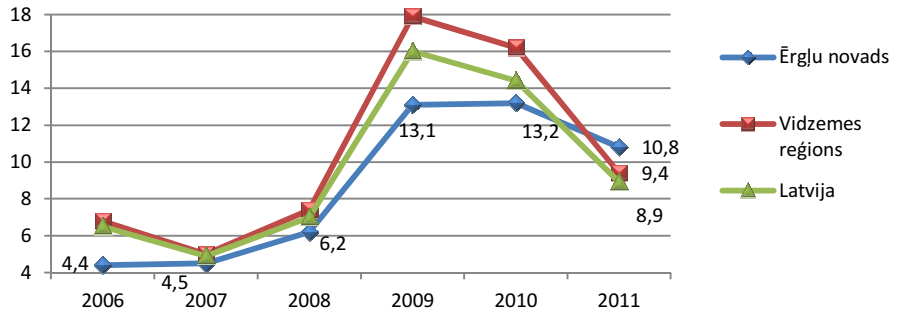

Informācijas avots: Nodarbinātības valsts aģentūra

- 2012.gada 30.aprīlī Ērgļu novadā, salīdzinājumā ar kaimiņu pašvaldībām, bija visaugstākais bezdarba līmenis (11,9%), Madonas novadā – 11,8%, Ogres novadā – 6,2%, Pļaviņu novadā – 9,7%, Vecpiebalgas novadā – 7,9%, Kokneses novadā – 8,1% un Amatas novadā – 8,4%.
- Sadalījumā pēc vecuma grupām, laikā no 2007.gada 31.decembra līdz 2011.gada 31.decembrim, Ērgļu novadā skaitliski visvairāk ir palielinājies bezdarbnieku skaits 50 – 54 gadu vecuma grupā (sk. tabulu Nr.6.).

Atrast darbu Ērgļu novadā sagādātu lielas grūtības 72,6% no visiem respondentiem.

Tabula Nr. 6. Bezdarbnieku skaits pēc vecuma grupām Ērgļu novadā, 2007. – 2011.gads

Vecuma grupa	2007	2008	2009	2010	2011
15-19	0	6	8	8	4
20-24	13	17	31	33	21
25-29	14	15	34	21	19
30-34	13	10	25	25	24
35-39	13	10	40	32	22
40-44	7	15	33	36	24
45-49	12	26	43	43	38
50-54	11	13	42	51	50
55-59	17	21	33	40	27
60<	2	6	5	8	12
Kopā:	**102**	**139**	**294**	**297**	**241**

Informācijas avots: Nodarbinātības valsts aģentūra

- Sadalījumā pēc izglītības līmeņa, laikā no 2007.gada 31.decembra līdz 2011.gada 31.decembrim, Ērgļu novadā skaitliski visvairāk ir palielinājies bezdarbnieku skaits ar profesionālo izglītību (sk. tabulu Nr.7.).

Tabula Nr. 7. Bezdarbnieku skaits pēc izglītības līmeņa Ērgļu novadā, 2007. – 2011.gads

Izglītības līmenis	2007	2008	2009	2010	2011
Augstākā izglītība	7	8	28	21	20
Profesionālā izglītība	39	62	121	122	91
Vispārējā izglītība	19	28	66	71	58
Pamatizglītība	35	38	70	78	67
Zemāka par pamatizglītību	2	3	9	5	5
Kopā:	**102**	**139**	**294**	**297**	**241**

Informācijas avots: Nodarbinātības valsts aģentūra

- Laikā no 2007.gada 31.decembra līdz 2011.gada 31.decembrim, Ērgļu novadā skaitliski visvairāk ir palielinājies bezdarbnieku skaits, kuri ir bez darba no 1 līdz 3 gadiem (par 97 cilvēkiem) (sk. tabulu Nr.8.).

Tabula Nr. 8. Bezdarbnieku skaits pēc bezdarba ilguma Ērgļu novadā, 2007. – 2011.gads

Bezdarba ilgums	2007	2008	2009	2010	2011
Līdz 6 mēnešiem	61	92	151	112	73
6-12 mēnešiem	26	24	93	68	49
1-3 gadi	7	19	48	111	104
3 gadi un vairāk	8	4	2	6	15
Kopā:	**102**	**139**	**294**	**297**	**241**

Informācijas avots: Nodarbinātības valsts aģentūra

- Arī sadalījumā pēc problēmgrupām, laikā no 2007.gada 31.decembra līdz 2011.gada 31.decembrim, Ērgļu novadā skaitliski visvairāk ir palielinājies ilgstošo bezdarbnieku skaits (sk. tabulu Nr.9.).

Tabula Nr. 9. Bezdarbnieku skaits pēc problēmgrupām Ērgļu novadā, 2007. – 2011.gads

Problēmgrupas	2007	2008	2009	2010	2011
Ilgstošie bezdarbnieki	15	23	50	117	119
Invalīdi - bezdarbnieki	13	22	27	32	25
Personas pēc bērna kopšanas atvaļinājuma	10	1	13	6	13
Personas pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma	0	1	3	0	0
Jaunieši vecumā 15-24 gadi	13	23	39	41	25
Pirmspensijas vecuma bezdarbnieki	14	17	23	34	26

Informācijas avots: Nodarbinātības valsts aģentūra

- Visvairāk bezdarbnieku ir ar palīgstrādnieka profesiju un tie, kuriem nav profesijas (bez specialitātes): 2007.gadā – 28,4% no visiem bezdarbniekiem, 2008.gadā – 26,6%, 2009.gadā – 24,8% un 2010.gadā – 29,6%.

Vietējie uzņēmēji norāda, ka tieši piemērotu darbinieku trūkums traucē viņu uzņēmumu darbības paplašināšanai un lielāku pasūtījumu saņemšanai. Esošajiem darba meklētājiem ir zemas darba prasmes un neadekvātas prasības. Atsevišķiem uzņēmumiem nepieciešami augstas kvalifikācijas speciālisti, kurus grūti atrast, jo šādu izglītību ieguvušie novada iedzīvotāji pārceļas dzīvot citur.

Darba samaksa

Iespējas atrast labi atalgotu darbu pilnībā vai drīzāk neapmierina 85,8% aptaujāto iedzīvotāju.

- 2010.gadā, salīdzinot ar 2006.gadu, vidējā sociālās apdrošināšanas iemaksu alga, no kuras tika veikta sociālās apdrošināšanas iemaksas, Ērgļu novadā ir palielinājusies par 36,6%, bet sociāli apdrošināto personu skaits ir samazinājies par 15,4% (sk. tabulu Nr.10.).

Tabula Nr. 10. Darba samaksa un nodarbināto skaits Ērgļu novadā, 2006. – 2010.gads

Gads	Sociāli apdrošināto personu skaits	Vidējā sociālās apdrošināšanas iemaksu alga, no kuras jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksas, latos
2006	1 735	220,70
2007	1 775	301,60
2008	1 765	372,84
2009	1 589	331,67
2010	1 467	301,48

Informācijas avots: VSAA

- Ērgļu novadā 2011.gadā vidējā bruto darba samaksa publiskajā sektorā bija 354 LVL, kas ir mazāk nekā blakus esošajās pašvaldībās, vidēji Vidzemes reģionā un valstī (sk. tabulu Nr.11.).

Tabula Nr. 11. Bruto darba samaksa publiskajā sektorā Ērgļu novadā, Vidzemes reģionā, kaimiņu pašvaldībās un Latvijā, 2009. – 2011.gads, latos

Teritorija	2009	2010	2011
Ērgļu novads	342	345	354
Madonas novads	387	367	381
Pļaviņu novads	339	355	369
Ogres novads	389	361	369
Amatas novads	371	338	373
Kokneses novads	388	381	387
Vecpiebalgas novads	280	369	418
Vidzemes reģions	413	374	384
Latvija	480	470	493

Informācijas avots: CSP datu bāze

4. Ekonomika

4.1. Uzņēmējdarbība

Saskaņā ar aptaujas datiem, 59,4% respondentiem uzsākt savu uzņēmējdarbību sagādātu lielas grūtības vai to nevarētu izdarīt vispār.

- Laikā no 2006.gada līdz 2010.gadam Ērgļu novadā uzņēmumu[10] skaits uz 1 000 iedzīvotājiem ir palielinājies un sasniedzis 55 uzņēmumus (sk. tabulu Nr.12.).

Tabula Nr. 12. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora vienību skaits uz 1 000 iedzīvotājiem, 2006. – 2010.gads

Teritorija	2006	2007	2008	2009	2010
Ērgļu novads	53	55	52	49	55
Amatas novads	67	70	66	66	71
Kokneses novads	52	55	51	46	49
Madonas novads	62	65	63	63	69
Ogres novads	41	44	46	46	51
Pļaviņu novads	39	38	39	34	43
Vecpiebalgas novads	85	87	81	79	85
Vidzemes reģions	57	60	59	59	63
Latvija	52	57	57	57	61

Informācijas avots: CSP datu bāze

- Ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits uz 1 000 iedzīvotājiem Ērgļu novadā ir mazāks nekā vidēji Vidzemes reģionā un Latvijā.
- 2010.gadā lielākais uzņēmumu skaits novadā darbojās lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē (59,3%) un vairumtirdzniecības/mazumtirdzniecības; automobiļu un motociklu remonta nozarē (11,9%) (sk. tabulu Nr.13.).

Tabula Nr. 13. Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības Ērgļu novadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem, 2010.gads

Darbības veids	Skaits	%
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	115	59,3
Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	2	1,0
Apstrādes rūpniecība	9	4,6
Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	4	2,1
Būvniecība	3	1,5
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	23	11,9
Transports un uzglabāšana	3	1,5
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	2	1,0
Informācijas un komunikāciju pakalpojumi	2	1,0
Finanšu un apdrošināšanas darbības	1	0,5
Operācijas ar nekustamo īpašumu	7	3,6
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	3	1,5
Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	3	1,5
Izglītība	1	0,5
Veselības aizsardzība	5	2,6
Māksla, izklaide un atpūta	2	1,0
Citi pakalpojumi	6	3,1
Nav noteikts	3	1,5
Kopā:	**194**	**100**

Informācijas avots: CSP datu bāze

[10] *Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības*

- Lielākā daļa (183 jeb 94%) no visiem novada ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem 2010.gadā bija mikro uzņēmumi. Ērgļu novadā nav vidējo un lielo uzņēmumu (sk. attēlu Nr.13.).

Attēls Nr. 13. Uzņēmumu sadalījums pēc lieluma Ērgļu novadā, 2010.gads

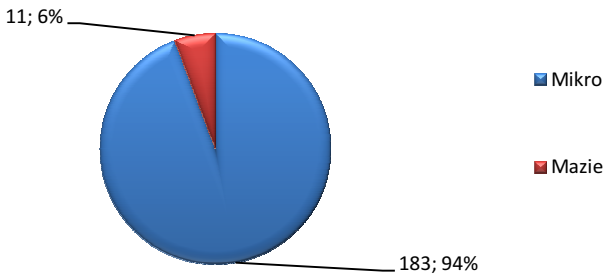

Informācijas avots: CSP datu bāze

- Kopumā laikā no 2006.gada līdz 2011.gadam reģistrēto uzņēmumu skaits novadā pārsniedza likvidēto uzņēmumu skaitu (sk. attēlu Nr.14.).

Attēls Nr. 14. Reģistrēto un likvidēto uzņēmumu skaits Ērgļu novadā, 2006. – 2011.gads

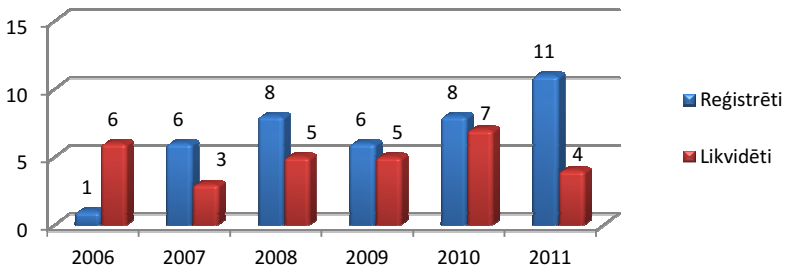

Informācijas avots: Lursoft datu bāze

Uzņēmējdarbības aktivitāte un dažādība, atbalsts jaunu uzņēmumu veidošanai novadā pilnībā vai drīzāk neapmierina 40,3% aptaujāto iedzīvotāju. Uzņēmējdarbības veicināšana ar mērķi radīt jaunas darbavietas ir viens no uzdevumiem, kas pašvaldībai, iedzīvotāju skatījumā, būtu jārisina steidzami.

- Lielākie novada uzņēmumi (pēc apgrozījuma) 2011.gadā bija SIA „ELBRA" (ūdensapgāde un kanalizācija, elektromontāža un elektroinstalācija), SIA „Palīgs" (mazumtirdzniecība) un SIA „Ērgļu aptieka" (farmaceitisko izstrādājumu tirdzniecība) (sk. tabulu Nr.14.).

Tabula Nr. 14. Ērgļu novada desmit lielākie uzņēmumi (pēc apgrozījuma), 2011.gads

Nr.p.k.	Uzņēmums	Darbības nozare	Apgrozījums (LVL), 2011.g.	Attiecībā pret 2010	2009	2008
1.	SIA „ELBRA"	Ūdensapgāde un kanalizācija, elektromontāža, elektroinstalācija	945 583	61%	24%	-11%
2.	SIA „Palīgs"	Mazumtirdzniecība	534 557	19%	52%	44%
3.	SIA „ĒRGĻU APTIEKA"	Farmaceit. izstrādājumu tirdzniecība	317 661	6%	23%	17%
4.	SIA „Katrīnmežs"	Mežsaimniecība, tirdzniecība	192 565	2%	-9%	55%
5.	SIA „ŪDAS"	Namu apsaimniekošana,	143 589	-24%	-18%	-4%

Nr.p.k.	Uzņēmums	Darbības nozare	Apgrozījums (LVL), 2011.g.	Attiecībā pret 2010	2009	2008
		komunālie pakalpojumi				
6.	SIA „Lenzs Z”	Auto remonts, apkope	140 688	2,14 reizes	4,78 reizes	2,27 reizes
7.	SIA „Ērgļu slimnīca”	Slimnīcu darbība	127 451	10%	-28%	-59%
8.	SIA „EGLĪTIS UN BIEDRI”	Elektroenerģijas ražošana	126 713	-4%	-12%	5%
9.	SIA „RENDIJA”	Kūdra	125 336	n/d	n/d	n/d
10.	SIA „Vecogre”	Elektroenerģijas ražošana	85 911	-11%	-26%	-18%

Informācijas avots: Lursoft datu bāze

- Saskaņā ar Lursoft datu bāzes datiem, uzņēmumi ar vislielāko apgrozījuma pieaugumu 2011.gadā attiecībā pret 2010.gadu bija SIA „ELBRA” (61%), SIA „Palīgs” (19%) un SIA „Ērgļu slimnīca” (10%).

4.2. Ārvalstu tiešās investīcijas

- Pēc Lursoft datiem Ērgļu novads ar 1 983 LVL ir 116.vietā starp Latvijas pašvaldībām pēc ārvalstu tiešo investīciju (turpmāk – ĀTI) kopapjoma laikā no 01.01.1991. līdz 11.06.2012.
- Mazāk kā Ērgļu novadā šajā laikā ĀTI bija tikai Sējas novadā (1 680 LVL), Varakļānu novadā (1 000 LVL) un Aglonas novadā (999 LVL).
- Salīdzinājumam ar blakus esošajām pašvaldībām – Ogres novadā ĀTI sastāda 15 910 802 LVL (18.vieta Latvijā), Madonas novadā – 2 026 682 LVL (37.vieta), Pļaviņu novadā – 135 600 LVL (75.vieta), Amatas novadā – 21 200 LVL (95.vieta), Kokneses novadā – 440 751 LVL (59.vieta) un Vecpiebalgas novadā – 294 700 LVL (60.vieta).
- Ārvalstu tiešās investīcijas Ērgļu novadā ir no Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes (sk. tabulu Nr.15.).

Iedzīvotāji un uzņēmēji uzskata, ka stratēģiskā investora ieinteresēšana un piesaiste Ērgļu novadam ir pašvaldības uzdevums. Šim nolūkam iedzīvotāji iesaka pašvaldībai apzināt pieejamās telpas, kurās varētu darboties šādi stratēģiskie investori, motivēt to īpašniekus par adekvātu cenu pārdot neizmantotās ēkas un zemi pašvaldības piesaistītajiem investoriem un meklēt iespējamos interesentus nozarēs, kas vislabāk atbilst Ērgļu novada ģeogrāfiskajiem apstākļiem un pievilcīgas vides saglabāšanas mērķim.

Tabula Nr. 15. Ārvalstu tiešās investīcijas (LVL) Ērgļu novadā 1991. – 2012.gads

Nr.p.k.	Valsts	Skaits (gb.)	Investīcijas (LVL)
1.	Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste	2	1 000
2.	Amerikas Savienotās Valstis	1	983
	Kopā:	**3**	**1 983**

Informācijas avots: Lursoft datu bāze

- Sadalījumā pēc uzņēmumu darbības veidiem (pa NACE kodiem) ĀTI ir bijušas lauksaimniecībā (viengadīgo kultūraugu audzēšana) un lopkopībā (aitu un kazu audzēšana).

5. Infrastruktūra

5.1. Transporta un satiksmes infrastruktūra

Valsts autoceļi

- Ērgļu novadu šķērso vairāki Latvijas valsts autoceļi – reģionālie autoceļi P4, P31, P33, P78, P79 un P81 (69,9 km kopgarumā), kā arī vairāki vietējie autoceļi (56,895 km kopgarumā) (sk. attēlu Nr.15.).

Attēls Nr. 15. Valsts autoceļi Ērgļu novadā

Karte: SIA „Jāņa sēta"

Reģionālais autoceļš P4 Rīga – Ērgļi:

- Autoceļš novada teritorijā ir 8,72 km garš, no kuriem 1,753 km ir asfalta segums un 6,967 km ir grants segums.
- Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam bija 341 automašīna diennaktī.
- Pēc VAS „Latvijas valsts ceļi" kvalitātes novērtējuma autoceļš ir sliktā stāvoklī.

Reģionālais autoceļš P31 Ērgļi – Drabeši:

- Autoceļš novada teritorijā ir 16,27 km garš, no kuriem 0,9 km ir asfalta segums un 15,37 km ir grants segums.
- Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam bija 221 automašīna diennaktī.
- Pēc VAS „Latvijas valsts ceļi" kvalitātes novērtējuma autoceļš ir sliktā stāvoklī.

Reģionālais autoceļš P33 Ērgļi – Jaunpiebalga – Saliņkrogs:

- Autoceļš novada teritorijā ir 13,2 km garš, no kuriem 0,9 km ir asfalta segums un 12,4 km ir grants segums.
- Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam bija 345 automašīnas diennaktī.
- Pēc VAS „Latvijas valsts ceļi" kvalitātes novērtējuma autoceļa asfalta segums ir sliktā stāvoklī, grants segums 5,6 – 7,26 km sliktā, bet pārējais apmierinošā stāvoklī.

Reģionālais autoceļš P78 Pļaviņas – Ērgļi:

- Autoceļš novada teritorijā ir 15,88 km garš, no kuriem 4,458 km ir asfalta segums un 11,422 km ir grants segums.

- Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam no robežas līdz 28,6 km bija 192 automašīnas diennaktī, bet pārējā laikā 789 automašīnas diennaktī.
- Pēc VAS „Latvijas valsts ceļi" kvalitātes novērtējuma autoceļš ir apmierinošā stāvoklī.

Reģionālais autoceļš P79 Koknese – Ērgļi:

- Autoceļš novada teritorijā ir 11,57 km garš, no kuriem 1,562 km ir asfalta segums un 10,008 km ir grants segums.
- Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam bija 185 automašīnas diennaktī.
- Pēc VAS „Latvijas valsts ceļi" kvalitātes novērtējuma autoceļš ir sliktā stāvoklī.

Reģionālais autoceļš P81 Bērzaune – Vestiena – Ērgļi:

- Autoceļš novada teritorijā ir 4,26 km garš. Autoceļš ir asfaltēts.
- Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam bija 462 automašīnas diennaktī.
- Pēc VAS „Latvijas valsts ceļi" kvalitātes novērtējuma autoceļš ir sliktā stāvoklī.

Vietējā līmenī liela nozīme ir šādiem valsts pārziņā esošiem **vietējiem autoceļiem**, kas savieno novada apdzīvotās vietas:

- **V839 Lautere – Jumurda.** Autoceļš ir 15,57 km garš, no kuriem 0,288 km ir asfalta segums un 15,282 km ir grants segums. Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam bija 80 automašīnas diennaktī. Autoceļš ir apmierinošā stāvoklī.
- **V844 Līči – Liepkalne.** Autoceļš ir 7,23 km garš (grants segums). Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam bija 34 automašīnas diennaktī. Autoceļa posms no 2,4 – 4,855 km ir sliktā stāvoklī, pārējais – apmierinošā stāvoklī.
- **V846 Vestiena – Vējava – Ineši.** Autoceļš ir 6,54 km garš (grants segums). Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam bija 212 automašīnas diennaktī. Autoceļa posms no 5,4 – 7,3 km ir sliktā stāvoklī, pārējais apmierinošā stāvoklī.
- **V885 Vestiena – Indrāni – Liepkalne – Ogreslīči.** Autoceļš ir 16,239 km garš (grants segums). Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam bija 53 automašīnas diennaktī. Autoceļa posms no 12,25 – 19,5 km un no 20,02 – 24,0 km ir apmierinošā stāvoklī, pārējais – sliktā stāvoklī.
- **V887 Irši – Liepkalne.** Autoceļš ir 0,68 km garš (grants segums). Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam bija 15 automašīnas diennaktī. Autoceļš ir sliktā stāvoklī.
- **V900 Pievedceļš R.Blaumaņa muzejam.** Autoceļš ir 2,86 km garš (asfalta segums). Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam bija 29 automašīnas diennaktī. Autoceļš ir apmierinošā stāvoklī.
- **V917 Vietalva – Sausnēja – Sidrabiņi.** Autoceļš ir 7,776 km garš (grants segums). Vidējā satiksmes intensitāte laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam bija 90 automašīnas diennaktī. Autoceļš ir apmierinošā stāvoklī.

Pašvaldības autoceļi un ielas

- Ērgļu novada pašvaldības īpašumā esošo autoceļu kopgarums ir 154,35 km. Tikai 2,10 km (1,4%) no tiem ir asfaltēti (sk. tabulu Nr.16.).

Tabula Nr. 16. Ērgļu novada pašvaldības ceļu tīkla raksturojošie parametri, 2010.gads

Pagasts/novads	Ar melno segumu, km	Ar grants segumu, km	Bez seguma, km	Kopā, km
Ērgļu pagasts	0,30	62,84	9,40	72,54
Jumurdas pagasts	0,80	32,07	-	32,87
Sausnējas pagasts	1,00	44,99	2,95	48,94
Ērgļu novads kopā:	**2,10**	**139,90**	**12,35**	**154,35**

Informācijas avots: Ērgļu novada pašvaldība

- 25,21 km no visiem pašvaldības ceļiem ir A kategorijas grupas ceļi, 94,85 km – B kategorijas grupas ceļi un 34,29 km – C kategorijas grupas ceļi.

- Novadā ir 45 ielas, tai skaitā Ērgļu pagastā 41 un Jumurdas pagastā – četras. Novadā esošo ielu kopgarums ir 22,73 km. Ielas ir asfaltētas 5,585 km garumā, kas sastāda 24,6% no ielu kopgaruma (sk. tabulu Nr.17.).

Tabula Nr. 17. Ērgļu novada pašvaldības ielu tīkla raksturojošie parametri, 2010.gads

Pagasts/novads	Ielas					
	ar melno segumu		ar grants segumu		kopā	
	km	m^2	km	m^2	km	m^2
Ērgļu pagasts	5,035	31 223	14,495	77 200	19,530	108 423
Jumurdas pagasts	0,550	3 850	2,650	16 500	3,200	20 350
Sausnējas pagasts	-	-	-	-	-	-
Ērgļu novads kopā:	**5,585**	**35 073**	**17,145**	**93 700**	**22,730**	**128 773**

Informācijas avots: Ērgļu novada pašvaldība

- Novadā ir trīs tilti: viens Ērgļu pagastā (ceļa Grīvas – Vārpas 2,5 km, tilta garums 12x10 m), viens Jumurdas pagastā (ceļa Gaitas – Kaļvi – Lubejas upe 2,6 km, tilta garums 20 m) un viens Sausnējas pagastā (ceļa Sausnēja – Īvāni 0,9 km, tilta garums 20 m).
- Novadā nav izbūvēti veloceliņi. Velotransportam tiek izmantota ceļa braucamā daļa un ietves, apdraudot gājēju drošību.
- Pašvaldību ielu, ceļu, tiltu stāvokli tiešā veidā ir ietekmējis arī autoceļu fonda līdzekļu samazinājums 2009. un 2010.gadā – strauji ir samazinājušies pašvaldībai pieejamie finanšu līdzekļi ielu, ceļu un tiltu remontiem un izbūvei (detalizētāk sk. 9.4. sadaļu „Pašvaldības budžets).

Novada iedzīvotāju aptaujas dati liecina, ka 68,3% respondentu ir drīzāk vai pilnībā neapmierināti ar ceļu kvalitāti novadā. 43,3% respondentu uzskata, ka ielu/ceļu kvalitātes uzlabošana/remonts ir viena no galvenajām problēmām novadā, kas pašvaldībai jārisina pirmkārt. Savukārt uzņēmēji norāda, ka nav sakārtotas vairākas viņu darbībai svarīgas ielas novadā – lai gan pašvaldība ir sākusi to labiekārtošanu, tas dažādu iemeslu dēļ ir pārtraukts.

Sabiedriskais transports

- Autobusu satiksmi[11] ar citām pilsētām nodrošina SIA „Madonas Ceļu būves", AS „CATA" un SIA „Norma – A", kuru reisu autobusi kursē uz/no/cauri Ērgļiem vai novada teritorijā.
- Galvenie autobusu satiksmes virzieni ir Madona un Rīga.

Ar sabiedriskā transporta maršrutiem, lai nokļūtu tuvākajās pilsētās, ir apmierināti 65,3% Ērgļu novada iedzīvotāju un ar maršrutiem, lai nokļūtu Rīgā, - 62,4% iedzīvotāju. 18,1% aptaujāto iedzīvotāju apmierina esošie dabiedriskā transporta maršruti (nekas nav jāmaina), bet 15,3% vēlētos papildus reisus maršrutā Ērgļi – Rīga (no rīta un vakaros, vēlākās vakara stundās vai arī svētdienās vēlākā pēcpusdienā). Sabiedrisko transportu (mikroautobusu) iedzīvotāji biežāk arī vēlētos Ogres, Cēsu, Madonas un Jēkabpils virzienos.

- Starp Ērgļiem un Rīgu (maršruts Ērgļi – Suntaži – Rīga) 2012.gada jūnijā dienā kursēja četri satiksmes autobusi (ceļā pavada aptuveni divas ar pusi stundu), starp Ērgļiem un Madonu: desmit autobusu reisi (ceļā pavada aptuveni vienu stundu).
- Nokļūšanai no Jumurdas uz novada centru tiek izmatoti autobusi, kuri kursē no Madonas uz Ērgļiem (caur Kusu), no Cēsīm uz Daugavpili un no Cēsīm uz Ērgļiem (caur Vecpiebalgu). Darbadienās 2012.gada jūnijā kursēja seši autobusi reisi, ceļā tika pavadītas aptuveni divpadsmit minūtes.

[11] *Informācijas avots: www.1188.lv*

- Nokļūšanai no Sausnējas uz novada centru tiek izmatoti autobusi, kuri kursē no Upmalām uz Madonu (caur Liepkalni un Ērgļiem), no Daugavpils uz Cēsīm, no Madonas uz Ērgļiem (caur Pļaviņām). Darbadienās 2012.gada jūnijā kursēja pieci autobusi reisi, ceļā tika pavadītas aptuveni divdesmit minūtes.
- Autobusu satiksme uz/no Ērgļiem tiek nodrošināta (divi līdz četri dienā 2012.gada jūnijā) arī ar pārējām novada apdzīvotajām vietām – Sidrabiņiem, Katrīnu, Liepkalni un Vējavu.
- Vēl no Ērgļiem ar tiešajiem autobusu reisiem var nokļūt Cēsīs (caur Vecpiebalgu), Daugavpili un Pļaviņām.
- Novada pašvaldība neorganizē skolu autobusu satiksmi.

Sabiedriskais transports novadā pilnībā vai drīzāk apmierina 56,4% aptaujāto iedzīvotāju. Biežāk neapmierinātību ar sabiedriskā transporta pakalpojumiem pauž tie iedzīvotāji, kuri dzīvo ārpus Ērgļu ciema, t.i., dzīvo novada lauku apvidos vai citos ciemos. Pēdējo 12 mēnešu laikā 19,8% no visiem respondentiem ir izmantojuši sabiedrisko transportu vismaz reizi nedēļā, 26,1% respondentu izmantoja sabiedrisko transportu vienu vai vairākas reizes mēnesī un 28,7% respondentu to izmantoja retāk nekā vienu reizi mēnesī. Pārējie 25,4% respondentu pēdējā gada laikā nav izmantojuši sabiedriskā transporta pakalpojumus. Vērtējot sabiedriskā transporta kvalitāti, respondenti ir vairāk apmierināti ar starppilsētu maršrutiem, pieturvietu atrašanās vietām, kursēšanas precizitāti un braukšanas komfortu. Respondenti izrādīja salīdzinoši lielāku neapmierinātību ar maršrutiem Ērgļu novada ietvaros, kursēšanas biežumu un biļešu cenām.

Pārējā satiksmes infrastruktūra

- Ērgļu novada iedzīvotāju pieejamību pārējiem transporta veidiem (dzelzceļam, lidostām un ostām) nodrošina autoceļu tīkls.
- 1937.gadā tika atklāta dzelzceļa līnija Rīga – Ērgļi, kura 2009.gadā tika slēgta un sliedes demontētas. Tuvākās darbojošās dzelzceļa stacijas atrodas Pļaviņās (32 km no Ērgļiem) un Madonā (43 km).

Reģistrētie transportlīdzekļi

- Mainoties valsts politikai transportlīdzekļu reģistrācijas jomā un iedzīvotāju ienākumiem, 2011.gadā strauji (par 35,0%) samazinājās Ceļu satiksmes drošības direkcijā reģistrēto transportlīdzekļu skaits Ērgļu novadā (sk. attēlu Nr.16.).

Attēls Nr. 16. Reģistrēto transportlīdzekļu skaits Ērgļu novadā, 01.01.2007. – 01.01.2012.

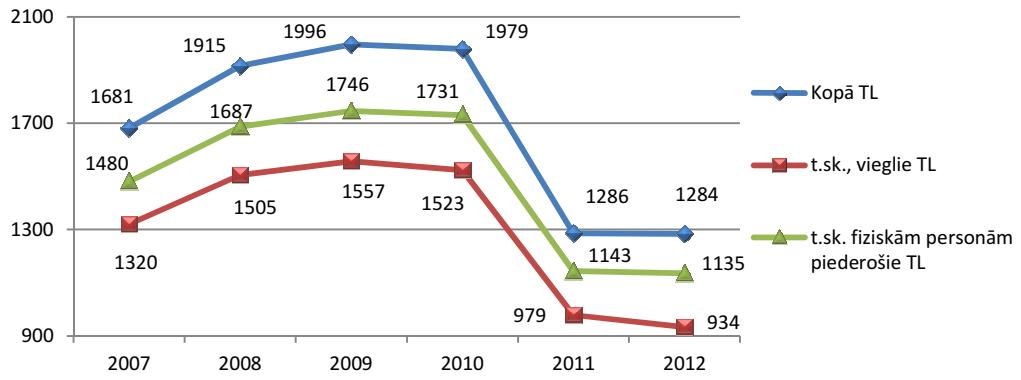

Informācijas avots: Ceļu satiksmes drošības direkcija

- Lielākā daļa (01.01.2012. – 72,7%) no visiem novadā reģistrētajiem transportlīdzekļiem ir vieglie transportlīdzekļi un fiziskām personām piederošie transportlīdzekļi (88,4%).

5.2. Ūdensapgāde un kanalizācija

- Ērgļu pagastā ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas, attīrīšanas pakalpojumus sniedz Ērgļu pašvaldības SIA „ŪDAS", savukārt Sausnējas un Jumurdas pagastos šos pakalpojumus nodrošina pagastu pārvaldes.

Ūdenapgādes un kanalizācijas risinājumi novadā pilnībā vai drīzāk apmierina 71,9% aptaujāto iedzīvotāju.

Ērgļu pagasts

- 2010.gadā Ērgļu pagastā bija 798 centralizētās ūdensapgādes pakalpojumu lietotāju skaits, (pieslēgumu skaits, t.sk. mājsaimniecības un personas). Ūdensapgādes tīklu kopgarums pagastā – 15,7 km.
- Ērgļos ir viena centralizētās ūdensapgādes sistēma (t.sk. maģistrālie cauruļvadi) ar izmantoto jaudu dm = 100 mm (nodota ekspluatācijā 2010.gada martā).
- Dzeramais ūdens (iegūts no viena aku lauka ar trim urbumiem) tiek sagatavots dzeramā ūdens sagatavošanas stacijā Ērgļos, Lauksaimniecības ielā 15 (nodota ekspluatācijā 2010.gada novembrī), kuras projektētā jauda ir 424 m^3/diennaktī, bet izmantotā jauda ir ~200 m^3/diennaktī.
- 2010.gadā novadā bija 628 notekūdeņu attīrīšanas pakalpojumu lietotāju skaits (pieslēgumu skaits, t.sk. mājsaimniecības un personas). Kanalizācijas sistēmas tīklu kopgarums – 9,13 km.
- Notekūdeņu attīrīšanu nodrošina bioloģiskās attīrīšanas iekārta Parka ielā 33, Ērgļos (jauda – 400 m^3/diennaktī), kura nodota ekspluatācijā 2010.gada novembrī.
- Laikā no 2006 – 2010.gadam Ērgļu pagastā par 6,7% ir samazinājies patērētā ūdens apjoms (sk. attēlu Nr.17.).

Attēls Nr. 17. Patērētā ūdens un savākto notekūdeņu apjoms Ērgļu pagastā (tūkst./m^3), 2006. – 2010.gads

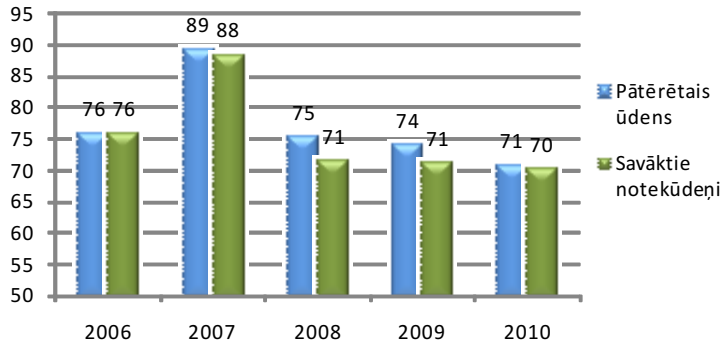

Informācijas avots: SIA „ŪDAS"

Jumurdas pagasts

- Jumurdas pagastā ir divi ūdens ieguves avoti – „Gaitas" un „Jumurdas darbnīca".
- Ūdens ieguves avota „Gaitas" tehniskie parametri: viens urbums, projektētā jauda ir 1,5 kW, izveides gads – 1974.g., patēriņš 3 m^3/diennaktī (~1 000 m^3/gadā), tīkla garums – 500 m, sistēmas abonentu skaits – 40 iedzīvotāji. Urbumam ir nepieciešama ūdens atdzelžošana.
- Ūdens ieguves avota „Jumurdas darbnīca" tehniskie parametri: viens urbums, projektētā jauda ir 7,5 kW, patēriņš 42 m^3/diennaktī (~15 000 m^3/gadā), tīkla garums – 2,5 km, sistēmas abonentu skaits – 120 iedzīvotāji. Ūdens ieguves vietai 2008.gadā ir izveidots jauns artēziskais urbums, izveidota ūdens sagatavošanas stacija ar apkalpes ēku.

- Notekūdeņu attīrīšanu nodrošina bioloģiskās attīrīšanas iekārtas (izbūvētas 2006.gadā): projektētā jauda – 4 kW, ražība – 25 m^3/diennaktī, faktiskais noslogojums – 3 m^3/diennaktī, savākto notekūdeņu apjoms ~1 100 m^3/gadā, tīkla garums – 800 m, sistēmas abonentu skaits – 68 iedzīvotāji.
- Notekūdeņi no atsevišķām mājsaimniecībām tiek izvesti uz attīrīšanas iekārtām ar specializētu transportu.

Sausnējas pagasts

- Ērgļu novada Sausnējas pagasta pārvaldes pārziņā atrodas sešas artēziskās akas – Liepkalnes centrs, sociālās aprūpes centrs „Kastaņas", Sidrabiņi (divas akas) – viena aka ir rezerves aka, Sausnējas skola un Sausnējas centrs (sk. 4.pielikumu).
- 2011.gadā projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Ērgļu novada Sausnējas pagasta Sausnējas ciemā" ietvaros tika izbūvēta jauna artēziskā aka un jaunas attīrīšanas iekārtas. Tā rezultātā vairs netiks lietota aka – Sausnējas centrs (plānots pārdot privātajam sektoram uzņēmējdarbības veikšanai). Savukārt Sausnējas skolas aka ir kā rezerves aka jaunajai artēziskajai akai.
- Notekūdeņu attīrīšanu Sidrabiņos nodrošina bioloģiskās attīrīšanas iekārtas (rekonstruētas 2006.gadā, stāvoklis labs): projektētā ražība – 50 m^3/diennaktī, faktiskais noslogojums – 20 m^3/diennaktī, tīkla garums – 2,27 km, sistēmas abonentu skaits – 150 iedzīvotāji.
- Liepkalnes ciemā darbojas skeptiķi (tīklu garums – 179 m).
- Sausnējas ciema attīrīšanas iekārtu ražība ir 2x20 m^3/diennaktī.
- No lauku sētām iedzīvotāji paši izved notekūdeņu uz attīrīšanas iekārtām.

5.3. Siltumapgāde un gāzes apgāde

- Novadā nav pieejams maģistrālais gāzes pieslēgums (nav centralizētas gāzes apgādes), tāpēc iedzīvotāji lieto gāzi balonos.
- Siltumapgādes pakalpojumus Ērgļu pagastā sniedz SIA „ŪDAS", savukārt Sausnējas un Jumurdas pagastos šos pakalpojumus nodrošina pagastu pārvaldes.

Mājokļu apkure novadā pilnībā vai drīzāk apmierina 68,9% aptaujāto iedzīvotāju.

Ērgļu pagasts

- 2010.gadā Ērgļos bija 189 siltumapgādes pakalpojumu lietotāju skaits (pieslēgumu skaits, t.sk. mājsaimniecības un personas).
- Ērgļos siltumapgādes pakalpojumu sniegšanai tiek izmantotas četras katlu mājas: J.Grota ielā 2 (jauda – 1 MW, kurināmais – malka), Oškalna ielā 12c (jauda – 1 MW, kurināmais – šķelda, nodota ekspluatācijā 2008.g.), R.Blaumaņa ielā 2 (jauda – 0,3 MW, kurināmais – malka) un Rīgas ielā 5 (jauda 0,3 MW, kurināmais – malka).
- Nozīmīgākās iestādes, kurām SIA „ŪDAS" sniedz siltumapgādes pakalpojumus ir PII „Pienenīte", Ērgļu profesionālā vidusskola un Ērgļu saieta nams.

Jumurdas pagasts

- Jumurdas pagastā pakalpojumu sniegšanai tiek izmantotas divas katlu mājas – „Gaitas" un Saieta ēkas katlu māja.
- Katlu māja „Gaita" apkurina daudzdzīvokļu māju: kurināmais – malka, sistēmas abonentu skaits – 32 iedzīvotāji, katliekārtas siltuma ražība – 0,1 MW (katls mainīts 2005.g.), saražotais siltums pāri nepaliek, jo siltumtīkli ir veci (siltumtrase izbūvēta 1974.g.) un nolietojušies, tīklu garums – 250 m.

- Saieta nama ēkas katlu māja nodrošina siltumapgādi pašvaldības ēkai: kurināmais – dīzeļdegviela, augstas efektivitātes čuguna apkures katls, nominālā siltuma jauda – 100,6 kW, apkures izbūves gads – 2010.g., tehniskais stāvoklis – labs.

Sausnējas pagasts

- Sausnējas pagastā siltumapgāde tiek nodrošināta ar autonomām apkures iekārtām.

5.4. Elektroapgāde

- Ērgļu novadā elektroapgādi nodrošina Ērgļu 23.apakšstacija (110 kV). Elektroapgādes nodrošinājuma teritoriālais pārklājums ir pietiekams (tīkls izveidots ar optimālu shēmu).
- Elektroapgādes jaudas ir pietiekošas. Ar ekonomiskās situācijas pasliktināšanos novadā samazinās arī elektroenerģijas patēriņš (tiek slēgti gateri u.c.).
- Lielākie elektroenerģijas patērētāji Ērgļu novadā 2010.gadā bija SIA „Wood energy" (kokapstrādes cehs), granulu cehs, VAS „Latvijas Gaisa satiksme" navigācijas punkts un atpūtas komplekss „Jumurdas muiža".
- 2010.gadā Sausnējas pagastā, Liepkalnes ciemā darbību uzsāka SIA „Conatus BIOenergy" biogāzes un koģenerācijas stacija „Graudiņi" (2 MW). Vēl novada teritorijā darbojas divi mazie HES (Vecogres HES un Ērgļu HES).
- Jaunie pieslēgumi tiek plānoti atkarībā no lietotāju pieprasījuma elektroapgādei.
- Saskaņā ar AS „Latvenergo" pārstāvju sniegto informāciju novada elektrolīniju tehniskais stāvoklis ir apmierinošs – laicīgi tiek veikti plānotie remontdarbi un risināti strauji aizaugošo elektrolīniju trašu attīrīšanas jautājumi.

5.5. Telekomunikācijas

- Gan fiksētos, gan mobilos telekomunikāciju pakalpojumus novadā sniedz visi mobilo sakaru operatori, kas darbojas Latvijā – SIA Lattelecom", „Latvijas Mobilais Telefons", SIA „Tele2" un SIA „Bite Latvija".
- Ērgļu novadā ir pieejams arī interneta, digitālās (satelīttelevīzijas, virszemes televīzijas un interaktīvās televīzijas) televīzijas nodrošinājums.
- Digitālās televīzijas apraidi novadā, tāpat kā visā valstī, nodrošina uzņēmums SIA „Lattelecom".

Interneta pakalpojumi novadā pilnībā vai drīzāk apmierina 77,2% aptaujāto iedzīvotāju.

5.6. Atkritumu apsaimniekošana

- Ērgļu novadā atkritumu apsaimniekošanu regulē 16.10.2010. pašvaldības saistošie noteikumi Nr.15 „Par atkritumu apsaimniekošanu Ērgļu novadā".
- Atkritumu apsaimniekošanas (savākšanu un izvešanu) pakalpojumu sniedzējs ir SIA „Madonas namsaimnieks".
- Jumurdas pagastā centralizētas atkritumu savākšanas pakalpojumus izmanto 186 iedzīvotāji. Pagasta teritorijā nav izvietoti atkritumu dalītās vākšanas punkti. Vidējais izvesto atkritumu apjoms gadā – 186 m^3.

Atkritumu savākšanas un izvešanas pakalpojumi novadā pilnībā vai drīzāk apmierina 75,6% aptaujāto iedzīvotāju.

5.7. Nekustamais īpašums

Zemes lietošanas veidi

· Lielāko daļu Ērgļu novada aizņem mežs (56,6%) un lauksaimniecības zemes (30,5%) (sk. attēlu Nr.18.).

Attēls Nr. 18. Zemes lietošanas veidi Ērgļu novadā, 01.01.2011.

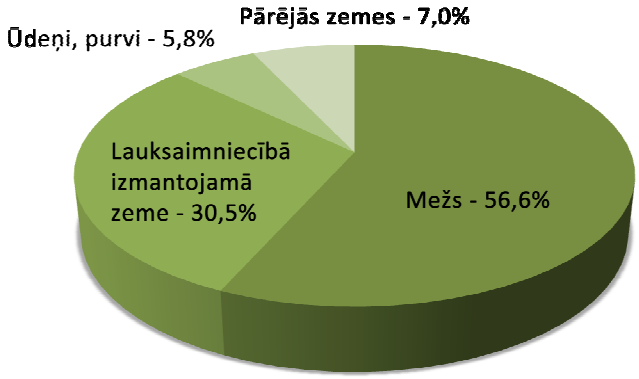

Informācijas avots: Valsts zemes dienests

· 79,5% novada zemju ir fizisko un juridisko personu īpašumā un lietošanā, 15,8% - valsts īpašumā un lietošanā, bet pašvaldības īpašumā (t.sk. piekritīga) ir tikai 3,2% zemju (sk. attēlu Nr.19.).

Attēls Nr. 19. Zemes īpašuma statuss Ērgļu novadā, 01.01.2011.

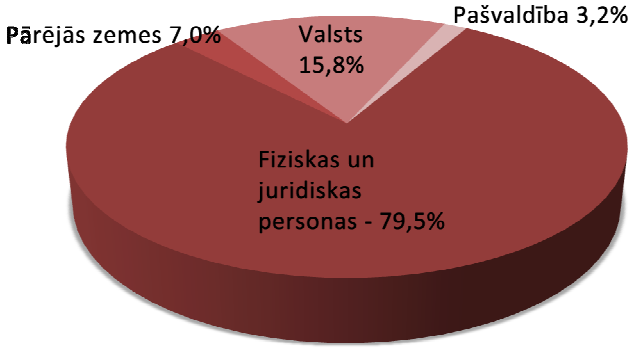

Informācijas avots: Valsts zemes dienests

· Ērgļu novada pašvaldības īpašumā ir 742,2 ha zemes. 512,8 ha (69,1%) no šīs zemes ir meži, bet 62,7 ha (8,4%) ir lauksaimniecībā izmantojama zeme.

Būvniecība

· Ērgļu novadā laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam ir samazinājies izdoto būvatļauju skaits par 44,8% (sk. tabulu Nr.18.).

Tabula Nr. 18. Ērgļu novadā izdotās būvatļaujas, 2007. – 2010.gads

Teritorija	2007	2008	2009	2010
Ērgļu pagasts	23	11	17	12
Jumurdas pagasts	6	4	5	3
Sausnējas pagasts	-	4	4	1
Ērgļu novads kopā:	**29**	**19**	**26**	**16**

Informācijas avots: Ērgļu novada būvvalde

· Laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam par 25,0% samazinājies ir arī ekspluatācijā nodoto būvju skaits (sk. tabulu Nr.19.).

Tabula Nr. 19. Ērgļu novadā ekspluatācijā nodotās būves, 2007. – 2010.gads

Teritorija	2007	2008	2009	2010
Ērgļu pagasts	19	20	8	8
Jumurdas pagasts	4	7	2	8
Sausnējas pagasts	1	4	5	2
Ērgļu novads kopā:	**24**	**31**	**15**	**18**

Informācijas avots: Ērgļu novada būvvalde

Dzīvojamais fonds

- Uz 2011.gada 1.janvāri Ērgļu novada dzīvojamais fonds bija 161 158 m^2 apjomā, no kuriem Ērgļu pagastā – 96 303 m^2 (59,8%); Jumurdas pagastā – 22 920 m^2 (14,2%) un Sausnējas pagastā – 41 935 m^2 (26%).
- Mājokļu skaits Ērgļu novadā 2009.gadā salīdzinot ar 2006.gadu ir palielinājies par 1,4% (sk. attēlu Nr.20.).

44,2% aptaujāto novada iedzīvotāju pilnībā vai drīzāk apmierina mājokļu pieejamība novadā.

Attēls Nr. 20. Mājokļu skaits Ērgļu novadā, 2006. – 2009.gads

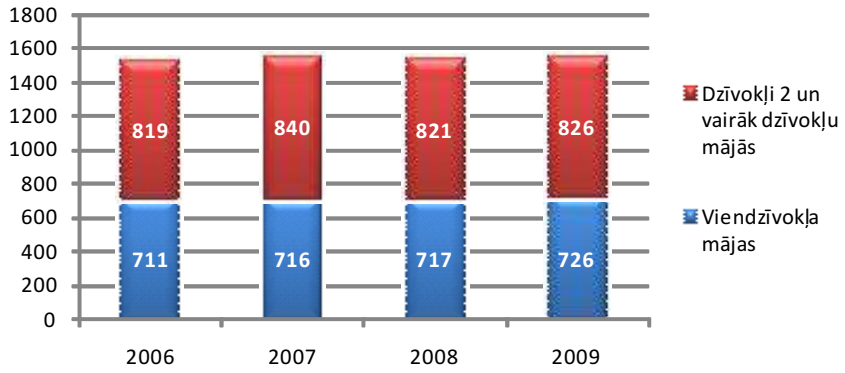

Informācijas avots: CSP datu bāze

- 2007.gadā novadā ekspluatācijā nodotas astoņas dzīvojamās mājas, 2008.gadā – trīs, 2009.gadā – sešas un 2010.gadā – trīs.
- Ērgļu pagastā ēku apsaimniekošanu nodrošina pašvaldības SIA „ŪDAS", kurš apsaimnieko 16 ēkas (4 – 12 dzīvokļu). Mājas celtas pagājušā gadsimta piecdesmitajos gados, ēku tehniskais stāvoklis ir neapmierinošs.
- Jumurdas pagasta pārvalde apsaimnieko vienu daudzdzīvokļu māju „Gaitas" – 12 dzīvokļi, platība 724,3 m^2, ekspluatācijā pieņemta 1978.gadā. Ēkas tehniskais stāvoklis ir apmierinošs.

Kapsētas

- Kapsētas novada teritorijā ir izvietotas vienmērīgi – katrā pagastā ir vairākas kapsētas (sk. tabulu Nr.20.).

Tabula Nr. 20. Kapsētas Ērgļu novadā

Kapu nosaukums	Atrašanās vieta	Teritorija (ha)
Sauleskalna kapi	Ērgļu ciemā	6,0
Blaumaņa kapi	Ērgļu ciemā	1,3
Miera kapi	Ērgļu pagastā	2,5
Jumurdas kapi	Jumurdas ciemā	1,4
Vējavas kapi	Vējavā	1,8
Cirstu kapi	4,5 km no Jumurdas ciema	0,6
Sausnējas kapi	Sausnējas ciemā	7,0

Kapu nosaukums	Atrašanās vieta	Teritorija (ha)
Liepkalnes kapi	Aiz Liepkalnes ciema	6,1
Runakalna kapi	1,5 km no Liepkalnes pansionāta „Kastaņas”	2,5

Informācijas avots: Ērgļu novada pašvaldība

- Visas kapsētas ir atainotas arī pašvaldības teritorijas plānojumā.
- Visas kapsētas apsaimnieko Ērgļu novada pašvaldība (pagastu pārvaldes), teritorijas ir pietiekošas.

5.8. Sadzīves pakalpojumi

- Novadā ir trīs pasta nodaļas, kuras atrodas Ērgļos, Sausnējā un Jumurdā.
- Novadā ir pieejami (2012.gada jūnijs) finanšu pakalpojumi (AS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” Ērgļu norēķinu grupa). Ērgļos atrodas AS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” un AS „Swedbank” banku bankomāti.
- Pieejami ir arī veikalu, autoskolas, autoservisa, veterinārārsta u.c. pakalpojumi.
- Degvielas uzpildes stacijas novadā atrodas tikai Ērgļos.

Pasta pakalpojumi apmierina 84,5% aptaujāto novada iedzīvotāju.

79,8% aptaujāto iedzīvotāju apmierina banku un finanšu pakalpojumu pieejamība novadā, 76,9% pēdējo 12 mēnešu laikā šos pakalpojumus izmantojuši Ērgļu novadā, 34,3% - Ogrē, 27,4% - Rīgā. 11,6% respondentu šajā laikā nav izmantojuši banku/bankomātu pakalpojumus.

Iepirkšanās iespējas, veikali novadā pilnībā vai drīzāk apmierina 50,5% aptaujāto iedzīvotāju. 92,1% respondentu pēdējo 12 mēnešu laikā šos pakalpojumus izmantojuši Ērgļu novadā, 72,3% - Madonā, 49,8% - Rīgā, savukārt sadzīves pakalpojumus (apmeklējis frizieri, kurpnieku, šuvēju) uz vietas Ērgļu novadā ir izmantojuši 50,2% aptaujāto iedzīvotāju. Iedzīvotāju neapmierinātās vajadzības saistās ar šauru veikalu/pakalpojumu piedāvājumu – trūkst apģērbu veikala, publiskās pirts, veļas mazgātuves, sabiedriskās tualetes.

6. Sociālā joma

6.1. Veselības aprūpe

- Saskaņā ar Ārstniecības iestāžu reģistra datiem ambulatoros pakalpojumus novadā no 2006.gada līdz 2010.gadam sniedz septiņas iestādes:
  - Sausnējas ambulance;
  - Jumurdas feldšeru – vecmāšu punkts;
  - Ērgļu pašvaldības SIA „Ērgļu slimnīca";
  - Trīs ģimenes ārstu prakses;
  - Dr.Kalves doktorāts „Auris".
  - Novada iedzīvotājiem pieejami ir arī zobārsta un aptieku pakalpojumi.

Pēdējo 12 mēnešu laikā medicīniskos pakalpojumus novada teritorijā izmantojuši 72,3% respondentu, turpretī Madonā – 39,3%, bet Rīgā – 26,7%.

- Novadā atrodas Neatliekamās medicīniskās palīdzības (turpmāk – NMP) dienesta mediķu brigādes punkts. Tuvākās NMP dienesta brigādes ir izvietotas Madonā (divas), Pļaviņās, Madlienā un Taurenē (sk. 5.pielikumu). Tuvākie NMP dienesta reģionālie centri atrodas Valmierā un Rīgā.
- Saskaņā ar Veselības ekonomikas centra datiem, Ērgļu novadā 2009.gadā, salīdzinot ar 2000.gadu, ambulatoro apmeklējumu (ambulatorie apmeklējumi ārstniecības iestādē un mājas vizītes) skaits uz vienu iedzīvotāju ir palielinājies par 13,7%. 2009.gadā Ērgļu novadā ambulatoro apmeklējumu skaits uz vienu iedzīvotāju (5,8) bija lielāks nekā vidēji reģionā (4,9) un valstī (5,6) (sk. attēlu Nr.21.).

Attēls Nr. 21. Ambulatoro apmeklējumu skaits uz vienu iedzīvotāju Ērgļu novadā, Vidzemes statistiskajā reģionā12 un Latvijā, 2000. – 2009.gads

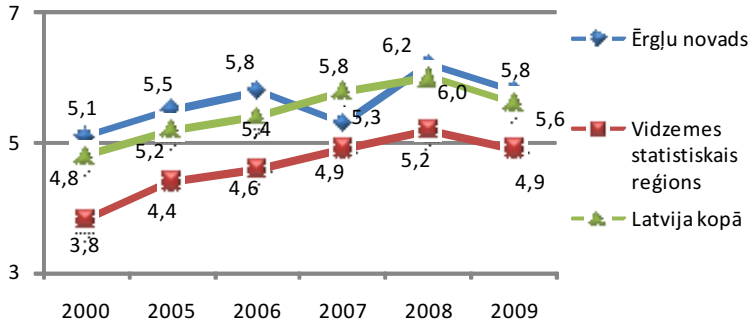

Informācijas avots: Veselības ekonomikas centrs

- 2010.gadā novadā tika izpildīti 581 neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumi, no kuriem Ērgļu pagastā bija 463, Jumurdas pagastā – 57 un Sausnējas pagastā – 61.

Ar ārsta pieejamību un iespējām saņemt medicīniskos pakalpojumus ir apmierināti ir 77,9% iedzīvotāju. Iedzīvotāji iesaka: (1) paaugstināt ārstu speciālistu pieejamību (piemēram, acu ārsta, būtu nepieciešams arī vēl viens zobārsts, zobu higiēnists); (2) radīt iespēju ģimenes ārstiem algot medmāsas, lai atslogotu to darbu; (3) vidusskolā algot medmāsu, jo, ja kaut kas notiek, tad ir jāsauc NMP; (4) atjaunot slimnīcas darbu vai radīt diennakts ārsta dežūras punktu ar iespēju saņemt neatliekamo medicīnisko palīdzību novadā (nevis saukt NMP no tālāk esošām pilsētām).

[12] *Vidzemes statistiskais reģions – Alūksnes, Cēsu, Gulbenes, Madonas, Valkas un Valmieras rajons*

Ērgļu pašvaldības SIA „Ērgļu slimnīca”

- Ērgļu pašvaldības SIA „Ērgļu slimnīca” 2010.gadā sniedza šādus pakalpojumus[13]:
  - (1) Veselības aprūpes pakalpojumus:
    - Sekundārās veselības aprūpes pakalpojumi (speciālistu pakalpojumi – neirologs, ķirurgs, ginekologs; laboratorijas izmeklējumi; rentgenoloģiskie (RTG) izmeklējumi; fizikālās terapijas pakalpojumi; masāžas);
    - Dienas stacionāra pakalpojumi terapeitiska, pediatriska un ķirurģiska profila pacientiem;
    - Mājas aprūpes pakalpojumi.
  - (2) Sociālās aprūpes maksas pakalpojumus;
  - (3) Telpu noma – slimnīca iznomā telpas trīs ģimenes ārstu praksēm, zobārstam un vienotajam NMPD.
- Slimnīcas darbības mērķis ir sniegt veselības un sociālās aprūpes pakalpojumus Ērgļu novada iedzīvotājiem, kā arī blakus esošo Vestienas (Madonas novads) un Mazozolu (Ogres novads) pagastu iedzīvotājiem.
- 2011.gadā slimnīcā strādāja seši ārsti (četri no tiem pamatdarbā), bet neviens nestrādā pilnu darba laiku.
- Kopš 2009.gada 1.aprīļa slimnīcā vairs nav pieejami stacionāra pakalpojumi.
- Laikā no 2009.gada līdz 2010.gadam Ērgļu slimnīcā ir samazinājies apmeklējumu skaits pie ārsta (-20,4%) un EKG speciālista (-27,3%), bet palielinājies laboratorisko izmeklējumu skaits (+7,7%) un apmeklēju skaits pie RTG speciālista (+29,7%) (sk. tabulu Nr.21.).

Tabula Nr. 21. Pakalpojumu saņēmēju skaits Ērgļu slimnīcā, 2009. – 2010.gads

Pakalpojums	2009	2010
Dienas stacionārs	140	634
Apmeklējumi pie ārsta	2 027	1 614
EKG	642	467
Laboratorija	7 083	7 631
RTG	643	834

Informācijas avots: SIA „Ērgļu slimnīca”

- Laikā no 2007.gada līdz 2011.gadam par 54,1% ir samazinājies arī Ērgļu slimnīcas neto apgrozījums (sk. attēlu Nr.22.).

Attēls Nr. 22. SIA „Ērgļu slimnīca” neto apgrozījums (latos), 2007. – 2011.gads

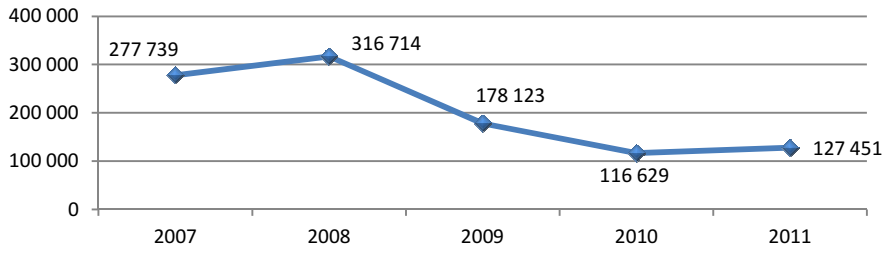

Informācijas avots: SIA „Ērgļu slimnīca” un Lursoft datu bāze

- 2010.gadā uzsāktā ERAF līdzfinansētā projekta „Ambulatorās veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošana Ērgļu slimnīcā, nodrošinot stacionārās aprūpes pakalpojumu sniedzēja pārprofilēšanu uz ambulatoras veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu” ietvaros tika veikti renovācijas darbi slimnīcas ēkā, NMP garāžas ēkā un ambulatorās aprūpes ēkā, iegādāta medicīniskā aparatūra, mēbeles un datortehnika.

[13] *Pašvaldības SIA „Ērgļu slimnīca” gada pārskats par 2010.gadu*

6.2. Sociālā palīdzība un pakalpojumi

- Sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību novadā sniedz Ērgļu novada pašvaldības Sociālais dienests.
- Pašvaldības Sociālajā dienestā strādā trīs darbinieki. Visi darbinieki strādā novada centrā, vienu dienu klientus pieņemot Sausnējas pagastā.
- Ērgļu novada Sociālais dienests nodrošina iedzīvotājiem sociālo aprūpi, sociālo palīdzību maznodrošinātām ģimenēm, sociāli mazaizsargātām personām, gādā par veco ļaužu un invalīdu nodrošināšanu ar vietām sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestādēs, bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu nodrošināšanu ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs u.c. Sociālās palīdzības dienests sadarbojas ar Ērgļu novada bāriņtiesu un citām institūcijām.

Ar sociālās palīdzības pieejamību novadā pilnībā vai drīzāk apmierināti ir 41,5% aptaujāto iedzīvotāju, savukārt, 37,2% respondentiem bija grūti novērtēt pašvaldības sociālo palīdzību trūcīgajiem iedzīvotājiem.

- Ērgļu novada bāriņtiesa ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādnības iestāde, kura veic darbības bāriņtiesas kompetences ietvaros, pamatojoties uz normatīvajiem aktiem un publiskajiem tiesību principiem.
- Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus novadā sniedz:
  - Ērgļu novada sociālās aprūpes centrs, kurš vienā institūcijā apvieno bijušo Madonas rajona veco ļaužu un invalīdu pansionātu „Ērgļi" (atrodas Ērgļu pagastā) un sociālās aprūpes centru „Kastaņas" (atrodas Sausnējas pagastā);
  - Ģimenes atbalsta centrs „Zīļuks" (ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija).
- Savukārt Ērgļu pašvaldības SIA „Ērgļu slimnīca" Sociālās aprūpes nodaļa sniedz īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumus.
- Ģimenes atbalsta centrs „Zīļuks" darbojas ēkā, kurā 22 gadus nav veikti rekonstrukcijas darbi, kā arī nav veikti nekādi būtiski mazie remontdarbi. Ēka un tās inženierkomunikācijas ir novecojušas (atrodas sliktā tehniskā stāvoklī).
- Ērgļu novada sociālās aprūpes centram nav lifta, pacēlāju, kas apgrūtina iemītnieku pārvietošanos un nenodrošina kvalitatīvu aprūpi.
- Laikā no 2006.gada līdz 2010.gadam pašvaldības sociālo pabalstu saņēmēju skaits ir palielinājies par 7,1%, savukārt trūcīgo personu skaits novadā ir palielinājies 3,6 reizes, bet trūcīgo ģimeņu skaits pat par 4,5 reizēm (sk. attēlu Nr.23.).

Attēls Nr. 23. Pašvaldības sociālo pabalstu saņēmēju, trūcīgo personu un ģimeņu skaits Ērgļu novadā, 2006. – 2010.gads

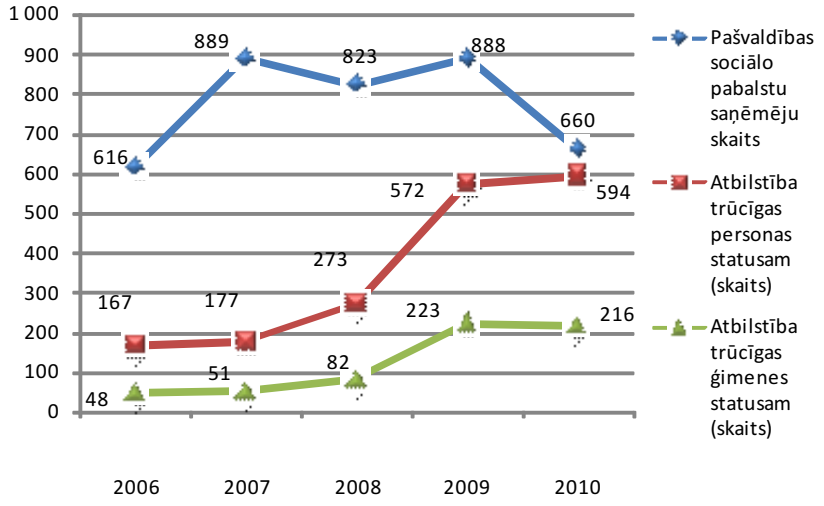

Informācijas avots: Ērgļu novada Sociālā dienesta sniegtā informācija

- Palielinoties sociālās palīdzības saņēmēju skaitam, kā arī trūcīgo personu un ģimeņu skaitam, sociālās palīdzības apjoms 2010.gadā salīdzinājumā ar 2006.gadu ir palielinājies 2,4 reizes (sk. attēlu Nr.24.).

Attēls Nr. 24. Sociālās palīdzības un pakalpojumu apjoms (latos) Ērgļu novadā, 2006. – 2010.gads

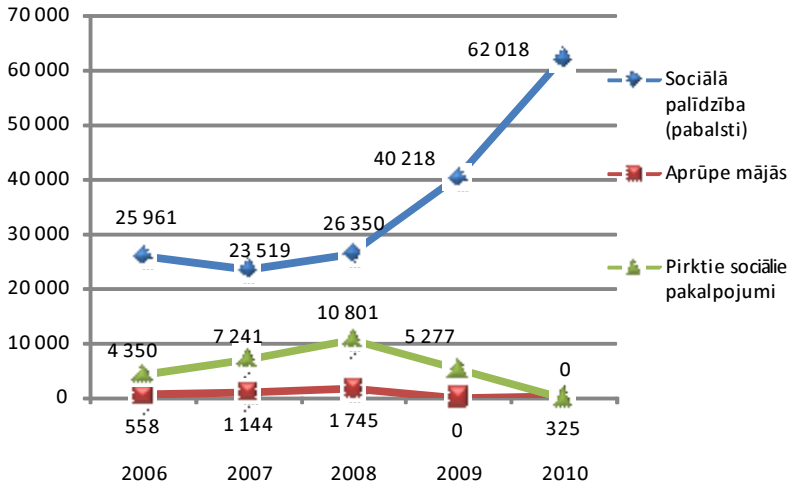

Informācijas avots: Ērgļu novada Sociālā dienesta sniegtā informācija

- Sociālās palīdzības (pabalstu) apjoms ir palielinājies, jo šajā laikā ir samazinājušies sociāli apdrošināto personu skaits un iedzīvotāju ienākumi, bet ir palielinājies minimālo ienākumu līmenis ar kādu persona tiek atzīta par trūcīgu (90,00 LVL), maznodrošinātu (135,00 LVL) vai tās ienākumi ir zem garantētā minimālā ienākuma līmeņa (pilngadīgām personām 40,00 LVL, bērniem 45,00 LVL).
- Ērgļu novada pašvaldība 2010.gadā neiepirka sociālās palīdzības un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus no citām pašvaldībām, savukārt citas pašvaldības no Ērgļu novada pašvaldības sociālo pakalpojumu sniedzējiem pirka ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus ģimenes krīzes centrā „Zīļuks", kā arī īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumus SIA „Ērgļu slimnīca".
- Ērgļu novadā laikā no 2006.gada līdz 2010.gadam ir samazinājies vecuma pensijas saņēmēju skaits (par 34 pensionāriem), bet palielinājies vidējais piešķirtais pensijas apmērs (sk. tabulu Nr.22.).

Tabula Nr. 22. Vecuma pensiju saņēmēji Ērgļu novadā, 2006. – 2010.gads

Gads	Vecuma pensijas saņēmēju skaits	Vidējais piešķirtais apmērs ar piemaksu, LVL
2010.	904	170,46
2009.	897	170,42
2008.	897	137,20
2007.	915	106,17
2006.	938	n/d

Informācijas avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

- Arī invaliditātes pensiju saņēmēju skaits un invaliditātes pensijas apmērs Ērgļu novadā laikā no 2006.gada līdz 2010.gadam ir palielinājies (sk. tabulu Nr.23.).

Tabula Nr. 23. Invaliditātes pensiju saņēmēji Ērgļu novadā, 2006. – 2010.gads

Gads	Invaliditātes pensijas saņēmēju skaits	Vidējais piešķirtais apmērs ar piemaksu, LVL
2010.	156	117,71
2009.	142	118,82
2008.	134	96,97
2007.	137	77,98
2006.	135	n/d

Informācijas avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

- Laikā no 2008.gada līdz 2010.gadam novadā ir palielinājies invalīda kopšanas pabalsta saņēmēju skaits (sk. tabulu Nr.24.).

Tabula Nr. 24. Invalīda kopšanas pabalsta saņēmēji Ērgļu novadā, 2008. – 2010.gads

Gads	Invaliditātes kopšanas pabalsta saņēmēju skaits	Pabalsta vidējais apmērs, LVL
2010.	17	100,00
2009.	15	100,00
2008.	9	100,00

Informācijas avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

7. Izglītība un sports

- Izglītības piedāvājumu Ērgļu novadā veido šādas iestādes: Ērgļu pirmsskolas izglītības iestāde „Pienenīte", Jāņa Zālīša Sausnējas pamatskola, Ērgļu vidusskola un Ērgļu mākslas un mūzikas skola.
- Novada teritorijā darbojas arī valsts izglītības iestāde (Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošā iestāde) – Ērgļu profesionālā vidusskola.

72,4% aptaujāto Ērgļu novada iedzīvotāju ir pilnībā apmierināti vai drīzāk apmierināti ar izglītības iegūšanas iespējām novadā, īpaši gados jaunie (15-34 gadus veci) cilvēki (81,7%). Jaunieši norāda, ka pozitīvi ir tas, ka Ērgļu novadā ir gan vidusskola, gan profesionālā vidusskola, savukārt kā trūkums tiek norādīta augstākās izglītības iestāžu neesamība. Iedzīvotāji ir apmierināti, ka ir izremontēta vidusskolas ēka, savukārt profesionālā vidusskola tiek renovēta (pētījuma veikšanas brīdī). Ģimenes ar maziem bērniem norāda, ka būtu nepieciešams veikt kapitālo remontu bērnudārzā.

- Tuvākās pamatskolas atrodas Vestienas un Mazozolu pagastos, bet tuvākās vidusskolas – Koknesē, Vecpiebalgā, Taurupē un Madonā.
- Laikā no 2006./2007.m.g. līdz 2010./2011.m.g. izglītojamo skaits novada pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs ir samazinājies par 72 skolēniem jeb 13,6% (sk. tabulu Nr.25.).

Tabula Nr. 25. Izglītojamo skaits novada pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs 2006./2007. – 2010./2011.m.g.

Izglītības iestāde	2006./ 2007.m.g.	2007./ 2008.m.g.	2008./ 2009.m.g.	2009./ 2010.m.g.	2010./ 2011.m.g.
Ērgļu vidusskola	342	333	308	290	265
J.Zālīša Sausnējas pamatskola	91	103	99	90	78
PII „Pienenīte"	95	97	106	114	113
Kopā:	**528**	**533**	**513**	**494**	**456**

Informācijas avots: Ērgļu novada pašvaldība

- Laikā no 2006./2007.m.g. līdz 2010./2011.m.g., samazinoties izglītojamo skaitam novada pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs, par 13,9% samazinājies ir arī pedagogu skaits (sk. tabulu Nr.26.).

Tabula Nr. 26. Pedagogu skaits novada pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs 2006./2007. – 2010./2011.m.g.

Izglītības iestāde	2006./ 2007.m.g.	2007./ 2008.m.g.	2008./ 2009.m.g.	2009./ 2010.m.g.	2010./ 2011.m.g.
Ērgļu vidusskola	37	35	27	28	29
J.Zālīša Sausnējas pamatskola	29	29	26	21	24
PII „Pienenīte"	13	13	14	14	15
Kopā:	**79**	**77**	**67**	**63**	**68**

Informācijas avots: Ērgļu novada pašvaldība

7.1. Pirmsskolas izglītības iestādes

- Novadā pirmsskolas izglītība tiek nodrošināta Ērgļu novada pirmsskolas izglītības iestādē „Pienenīte" un Jāņa Zālīša Sausnējas pamatskolā.

- Izglītojamo skaits kopumā laikā no 2005./2006.m.g. līdz 2010./2011.m.g. novada pirmsskolas izglītības iestādēs ir palielinājies par 22 bērniem jeb 21,4% (sk. attēlu Nr.25.).

Attēls Nr. 25. Izglītojamo skaits Ērgļu novada pirmsskolas izglītības iestādēs, 2005./2006. – 2010./2011.m.g.

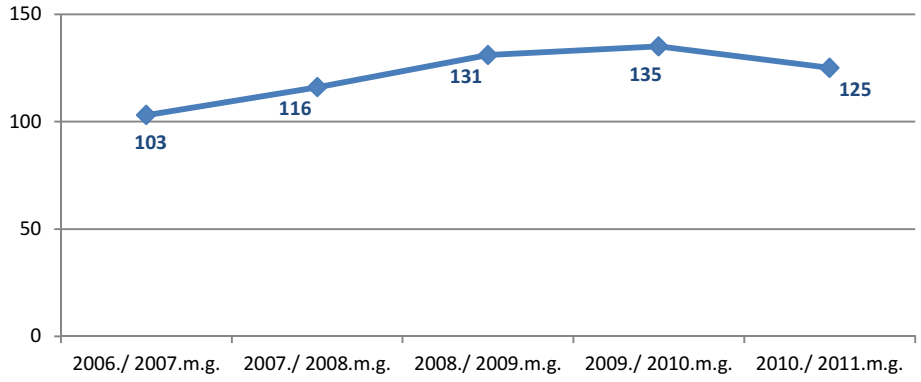

Informācijas avots: Ērgļu novada pašvaldība

- Ērgļu novada PII „Pienenīte" īsteno pirmsskolas izglītības un logopēda programmas. 2010./2011.m.g. PII bija 113 izglītojamie un strādāja 15 pedagogi (līdz 30 gadi – viens pedagogs, 31 – 40 gadi – trīs pedagogi, 42 – 50 gadi – četri pedagogi, virs 51 gadi – septiņi pedagogi). 2010./2011.m.g. PII „Pienenīte" apmeklēja seši bērni, kuru dzīvesvieta ir deklarēta citā pašvaldībā.
- Novada pirmsskolas izglītības iestādē „Pienenīte" 2007./2008.gadā Ērgļu novada izglītības iestāžu energoefektivitātes paaugstināšanas un mācību telpu rekonstrukcijas projekta ietvaros tika nomainīts iestādes jumta segums, izbūvēta lietus ūdeņu novadīšanas kanalizācijas ārējā sistēma, nomainīti visi logi, uzstādīta telpu ventilācijas sistēma, veikti iekšējās kanalizācijas un ūdens vadu cauruļu nomaiņa, izbūvēts ēkas pagalma bruģa segums, veikti pagrabtelpu remontdarbi, nomainīta apkures sistēma un nomainīts žogs. Daļa iestādes iekštelpu (grupu telpas, zāle, ēdamtelpas, virtuves bloks, tualetes, kāpņu telpas u.c.) un fasāde ir nolietojušās, vietām to tehniskais stāvoklis apdraud bērnu dzīvību un drošību. Iestādei ir arī nepietiekama materiāltehniskā bāze, trūkst sporta inventāra un rotaļlietu.
- J.Zālīša Sausnējas pamatskolā arī tiek īstenota pirmsskolas izglītības programmu. 2010./2011.m.g. pamatskolas pirmsskolas izglītības programmā mācījās 12 izglītojamie.

7.2. Vispārējās izglītības iestādes

- Vispārējo izglītību Ērgļu novadā nodrošina Jāņa Zālīša Sausnējas pamatskola un Ērgļu vidusskola.
- Izglītojamo skaits laikā no 2006./2007.m.g. līdz 2010./2011.m.g. novada vispārējās izglītības iestādēs ir samazinājies par 22,6% (sk. attēlu Nr.26.).

Attēls Nr. 26. Izglītojamo skaits Ērgļu novada vispārējās izglītības iestādēs, 2006./2007. – 2010./2011.m.g.

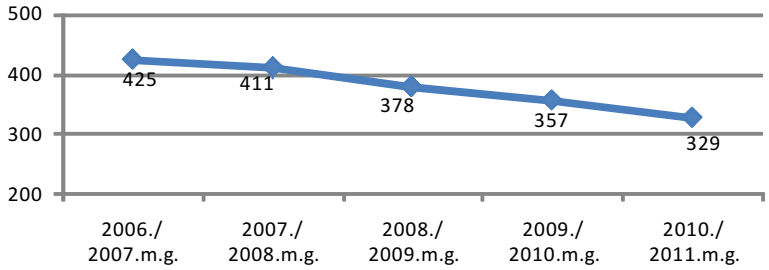

Informācijas avots: Ērgļus novada pašvaldība

- Ērgļu vidusskolā 2010./2011.m.g. tiek īstenotas vispārējās izglītības pamatskolas (199 izglītojamie) un vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena programma (66 izglītojamie), kā arī interešu izglītības programmas (kultūrizglītības programmas – tautas dejas, ansamblis, koris, teātra māksla, pūtēju orķestris, jaunie žurnālisti; sporta izglītības programmas – volejbols, basketbols, futbols; tehniskās jaunrades izglītības programma – rokdarbi, kokapstrāde un metālapstrāde). 2010./2011.m.g. skolā strādāja 29 pedagogi. 2010./2011.m.g. Ērgļu vidusskolā mācījās 22 izglītojamie no citām administratīvajām teritorijām (no Vestienas pagasta – deviņi, no Mazozolu pagasta – seši u.c.).
- Laikā no 2006./2007.m.g. līdz 2010./2011.m.g. Ērgļu vidusskolas pamatskolas audzēkņi pārsvarā izvēlējās mācības turpināt Ērgļu vidusskolā, bet vidusskolas absolventi pārsvarā turpināja mācības augstākās izglītības iestādēs (sk. tabulu Nr.27.).

Tabula Nr. 27. Ērgļu vidusskolas absolventu tālākizglītība 2006./2007. – 2010./2011.m.g.

Izglītības iestāde	2006./ 2007.m.g.	2007./ 2008.m.g.	2008./ 2009.m.g.	2009./ 2010.m.g.	2010./ 2011.m.g.
Pamatskolas absolventu tālākizglītība					
Profesionālās skolas	16	16	4	17	12
Ērgļu vidusskola	22	27	27	12	14
Citur	2	2	1	1	2
Vidusskolas absolventu tālākizglītība					
Augstskolas	22	23	28	16	20
Profesionālās izglītības iestādes	4	3	2	3	5
Strādā	3	2	3	3	2

Informācijas avots: Ērgļu novada pašvaldība

- Jāņa Zālīša Sausnējas pamatskolā 2010./2011.m.g. tiek īstenota pirmsskolas izglītības programma (12 izglītojamie), pamatizglītības programma (64 izglītojamie), speciālās izglītības programma (divi izglītojamie), kā arī interešu izglītības programmas (1 – 4.kl. dramatiskais pulciņš, 1 – 4.kl. un 5 –7.kl. deju pulciņi, basketbola pulciņš, 1 – 4.kl. masu koris, 1 – 6.kl. teātra studija, prasmīgo roku pulciņš). 2010./2011.m.g. skolā strādāja 24 pedagogi. 2010./2011.m.g. seši no 10 pamatskolas absolventiem izvēlējās turpināt mācības profesionālajās vidusskolās un profesionāli tehniskajās skolās (sk. 6.pielikumu).
- Jāņa Zālīša Sausnējas pamatskolas ēkai ir šīfera jumts, kurš tika uzlikts 2001.gadā. Jumta segums tika uzlikts uz vecajām latām, tāpēc jumta segums laika gaitā ir bojāts – šīferī ir lūzumi un plaisas.

7.3. Profesionālā izglītība

- Novada teritorijā darbojas valsts (Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā) izglītības iestāde – Ērgļu profesionālā vidusskola, kurā ir iespējams iegūt profesionālo izglītību.
- Ērgļu profesionālajā vidusskolā tiek īstenotas profesionālās vidējās izglītības, interešu izglītības, arodizglītības un tālākizglītības programmas.
- 2010./2011.m.g. profesionālajā vidusskolā tika īstenotas šādas izglītības programmas:
  - profesionālās vidējās izglītības programmas – būvdarbi (namdaris) un viesnīcu serviss (viesnīcu servisa speciālists);
  - arodizglītības programmas: būvdarbi (guļbūves ēku celtnieks), dārzu un parku kopšana (kokkopis/arborists), restorānu pakalpojumi (viesmīlis).
- Laikā no 2006./2007.m.g. līdz 2010./2011.m.g. izglītojamo skaits Ērgļu profesionālās vidusskolas profesionālās vidējās izglītības programmās ir samazinājies par 24,5%, bet izglītojamo skaits arodizglītības programmās ir palielinājies par 89,5% (sk. attēlu Nr.27.).

Attēls Nr. 27. Skolēnu skaits Ērgļu profesionālās vidusskolas profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmās 2006./2007.m.g. – 2010./2011.m.g.

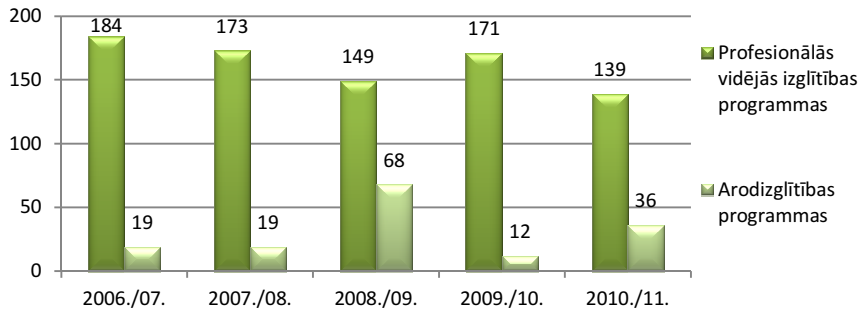

Informācijas avots: Ērgļu profesionālā vidusskola

- Skola izglītojamos nodrošina ar dienesta viesnīcu.

7.4. Profesionālās ievirzes un interešu izglītība

- Novadā profesionālās ievirzes un interešu izglītība (bez vispārējām izglītības iestādēm) ir pieejama Ērgļu mākslas un mūzikas skolā.
- Ērgļu mākslas un mūzikas skola ir akreditēta profesionālās ievirzes izglītības iestāde, kurā tiek īstenotas šādas izglītības programmas – vizuālā plastiskā māksla, taustiņinstrumentu spēle (klavierspēle un akordeona spēle), pūšaminstrumentu spēle (flautas spēle, trompetes spēle, saksofona spēle, eifonija spēle) un stīgu instrumentu spēle (vijoļspēle). 2010./2011.m.g. skolā mācījās 76 izglītojamie un strādāja deviņi pedagogi.
- Laikā no 2006./2007.m.g. līdz 2010./2011.m.g. izglītojamo skaits Ērgļu mākslas un mūzikas skolā ir palielinājies par 10,1% (sk. attēlu Nr.28.).

Attēls Nr. 28. Izglītojamo skaits Ērgļu mākslas un mūzikas skolā 2006./2007. – 2010./2011.m.g.

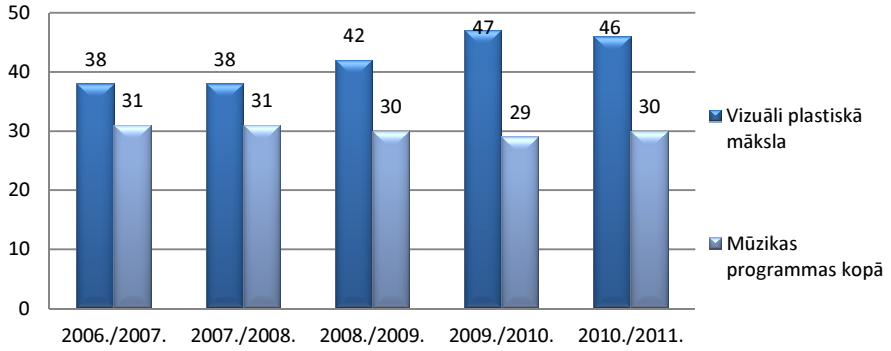

Informācijas avots: Ērgļu novada pašvaldība

- Skolas materiāltehniskā bāze ir novecojusi, kas kavē ieviest audzēkņu apmācībā jaunās tehnoloģijas gan mūzikā, gan mākslā (datori, specializētās programmatūras, utt.).

7.5. Mūžizglītība un tālākizglītība

- Tālākizglītības programmas novadā piedāvā Ērgļu profesionālā vidusskola. 2010./2011.m.g. Ērgļu profesionālajā vidusskolā tika piedāvātas šādas tālākizglītības programmas:
  - Tālmācība (guļbūves ēku celtnieks, kokkopis/arborists, namdaris, pavārs, viesmīlis).
  - Sadarbībā ar Nodarbības valsts aģentūru īstenotās izglītības programmas (guļbūves celtnieks, kokkopis/arborists, pavārs);
  - Īsie kursi (kvalifikācijas paaugstināšana) – motorzāģa vadītājs, motorzāģa – krūmgrieža vadītājs, guļbūves ēku celtnieks, energoefektīva renovācija ar ekobūvniecības paņēmieniem;
  - Neformālās izglītības programmas (sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru) – datorzinības (ar un bez priekšzināšanām) un angļu valoda (ar un bez priekšzināšanām).

Iedzīvotāji uzskata, ka Ērgļu novadā jāattīsta mūžizglītības piedāvājums, kur apmācības nodrošinātu nevalstiskās organizācijas, savukārt nepieciešamo pasūtījumu pēc apmācībām pašvaldība noteiktu atbilstoši tam, kādi ir novada attīstības un investoru piesaistes plāni.

- Laikā no 2006./2007.m.g. līdz 2010./2011.m.g. izglītojamo skaits Ērgļu profesionālās vidusskolas tālākizglītības programmās kopumā ir palielinājies par 16,8% (sk. attēlu Nr.29.).

Attēls Nr. 29. Izglītojamo skaits Ērgļu profesionālās vidusskolas tālākizglītības programmās 2006./2007. - 2010./2011.m.g.

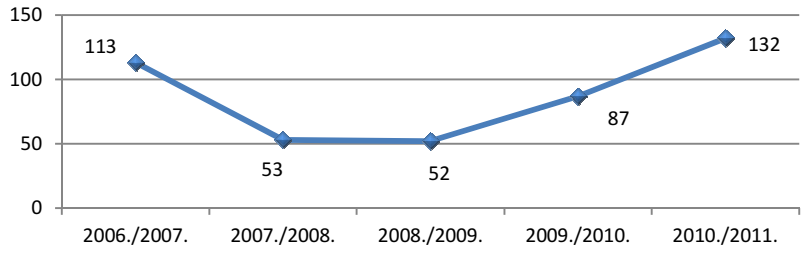

Informācijas avots: Ērgļu novada pašvaldība

- Izglītojamo skaita svārstības 2007./2008. – 2009./2010.m.g. saistītas ar izglītojamo skaita svārstībām īso kursu (kvalifikācijas paaugstināšanas) un neformālās izglītības programmu grupās.

7.6. Sporta infrastruktūra un pasākumi

- Ērgļu novadā ar sporta aktivitātēm var nodarboties šādās izglītības iestāžu sporta bāzēs:
  - Ērgļu vidusskolas sporta bāzēs (sporta zāle, futbola laukums, skrejceļš un āra hokeja laukums);
  - J.Zālīša Sausnējas pamatskolas sporta bāzēs (sporta zāle, futbola laukums);
  - Ērgļu profesionālās vidusskolas sporta bāzēs (sporta zāle, futbola laukums, skrejceļš).

Novada teritorijā esošajos sporta laukumos un sporta zālēs bieži notiek treniņi vai organizētās sporta nodarbības, bet jaunieši vēlētos brīvajā laikā šo infrastruktūru izmantot kopā ar saviem draugiem.

- Novadā iecienītākie sporta veidi ir basketbols, volejbols (vasaras sezonā darbojas divi pludmales volejbola laukumi), hokejs (ziemā), distanču slēpošana (ik gadu tiek izveidota 5 km gara slēpošanas trase) un orientēšanās.
- Novadā regulāri tiek organizēti dažādi sporta pasākumi: sporta pasākumi Ērgļu novada vasaras svētku ietvaros, Ziemas sporta diena, Vecgada basketbola un volejbola turnīri.
- Novada iedzīvotāji piedalās arī kaimiņu pašvaldību organizētajās sacensībās (Madonas novada spartakiādes sacensībās u.c.).

Ar sporta pasākumiem un iespēju nodarboties ar dažādiem sporta veidiem novadā pilnībā vai drīzāk apmierināti ir 67,4% aptaujāto iedzīvotāju.

8. Kultūrvide un tūrisms

8.1. Kultūras pasākumu norises vietas

- Kultūras infrastruktūru novadā veido četras bibliotēkas, trīs kultūras/tautas/saieta nami un divi muzeji.
- Kultūras iestādes piedāvā novada iedzīvotājiem piedalīties mākslinieciskajā pašdarbībā un apmeklēt profesionālās mākslas sasniegumus.
- Tradicionālie pasākumi Ērgļu novadā ir Latvijas koru saieti Brāļu Jurjānu memoriālajā muzejā „Meņģeļi", R.Blaumaņa literārās prēmijas konkursi, Ērgļu novada svētki, Bērnības un pasaku svētki Brakos, vidējās paaudzes deju kolektīvu jaunrades deju konkurss „Jautrā pastaliņa", sporta deju konkurss „Ērgļu vizbulīte", Latvijas skolu jaunatnes ziemas olimpiāde, SEB bankas velomaratons, kā arī Starptautiskais jauno izpildītāju konkurss „Jaunais mežradznieks".

Vidējās un vecākās paaudzes iedzīvotāji uzskata, ka Ērgļu novadā ir aktīva kultūras dzīve – novadā ir teātris, deju kolektīvi, koris, mūzikas skola. Ir aktīvās atpūtas iespējas – tiek organizēta nūjošana, ziemā pieejama distanču slēpošanas trase, tuvu ir kalns u.tml. Iedzīvotāji atzīst, ka pietrūkst brīvā laika pavadīšanas iespējas jauniešiem – viņi vēlētos, lai tiktu izveidots jauniešu centrs, kur būtu iespēja spēlēt galda spēles, biljardu, novusu u.tml.

Tautas/kultūras/saieta nami

- Ērgļu novadā darbojas trīs kultūras iestādes – Ērgļu saieta nams, Jumurdas tautas nams un Sausnējas kultūras nams.
- Samazinoties kultūras pasākumu skaitam (no 143 pasākumiem 2006.gadā līdz 124 pasākumiem 2010.gadā), apmeklētāju skaits Ērgļu novada kultūras/tautas/saieta namos no 2006.gada līdz 2010.gadam ir samazinājies par 10,5% (sk. attēlu Nr.30.).

Attēls Nr. 30. Ērgļu novada kultūras, tautas un saieta namu apmeklētāju skaits, 2006. – 2010.gads

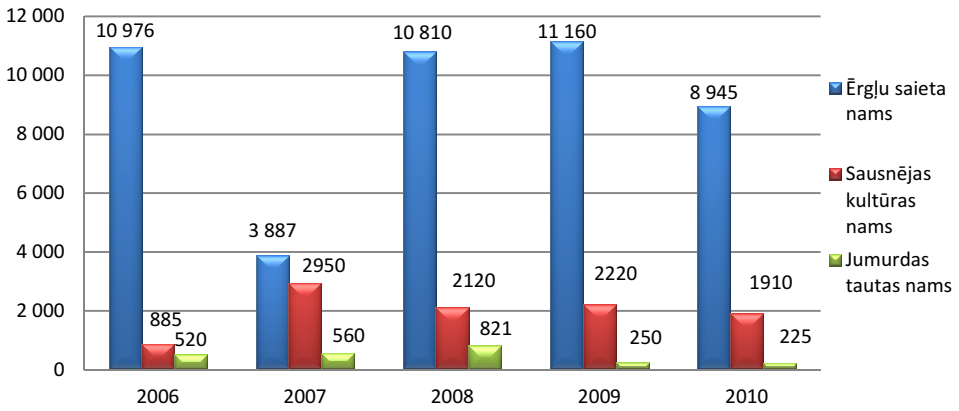

Informācijas avots: Ērgļu novada kultūras iestādes

- 2007.gadā Ērgļu saieta namā tika veikti remontdarbi, kuru rezultātā tika apgrūtināta saieta nama darbība (samazinājās apmeklētāju un organizēto pasākumu skaits).

- Pašdarbības kolektīvu skaits laikā no 2006. līdz 2010.gadam ir samazinājies par 25,0%, bet dalībnieku skaits tajos par 13,2% (sk. attēlu Nr.31.).

Attēls Nr. 31. Ērgļu novada amatiermākslas kolektīvu un dalībnieku skaits, 2006. – 2010.gads

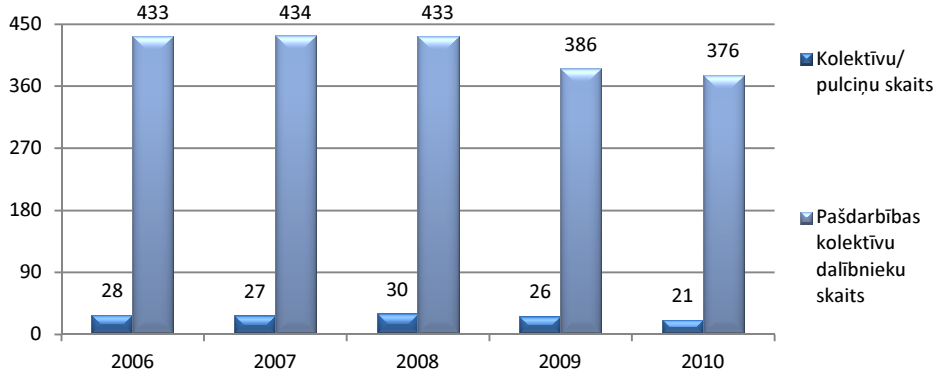

Informācijas avots: Novada kultūras iestādes

- **Ērgļu saieta nams** ir lielākā kultūras iestāde Ērgļu novadā. Tajā atrodas arī Ērgļu mākslas un mūzika skola, Ērgļu pagasta bibliotēka, publiskais interneta punkts un kultūras nodaļa. Saieta nams ir novada kultūras izklaides un pašdarbības organizēšanas vieta, kas nodrošina dažādu iedzīvotāju grupu kultūras un izklaides pasākumus, kā arī koru, deju kolektīvu, vokālo ansambļu un citu amatieru kolektīvu un interešu pulciņu darbību. Saieta namā 2010.gadā bija 11 pašdarbības kolektīvi, kuros darbojās 333 dalībnieku.
- **Jumurdas tautas namā** 2010.gadā bija viens pašdarbības kolektīvs, kurā darbojās astoņi dalībnieki.
- Vasaras brīvdabas pasākumu organizēšanai Jumurdas pagastā izmantojamās estrādes kapacitāte ir nepietiekoša, esošās elektroinstalācijas ir novecojušas, jumts jau vairākas reizes ir labots.
- **Sausnējas kultūras namā** 2010.gadā bija trīs pašdarbības kolektīvi, kuros darbojās 35 dalībnieku.

Bibliotēkas

- Bibliotēku tīkls aptver visu Ērgļu novadu. Katrā pašvaldības pagastā darbojas vismaz viena bibliotēka (Sausnējas pagasta teritorijā divas) – Ērgļu bibliotēka, Jumurdas bibliotēka, Sausnējas bibliotēka un Liepkalnes bibliotēka.
- Novada bibliotēkas nodrošina lietotājiem pieeju bibliotēku krājumiem, datu bāzēm un interneta resursiem, kā arī veic citus pakalpojumus (dokumentu kopēšana, izdrukas un skenēšana). Bibliotēkās notiek arī dažādi kursi, nodarbības un tematiskie pasākumi.

Ērgļu novada iedzīvotāji ir ļoti (91,7%) apmierināti ar bibliotēku sniegto pakalpojumu pieejamību.

- Laikā no 2006. līdz 2010.gadam lasītāju skaits Ērgļu novada bibliotēkās ir palielinājies par 1,3%, bet apmeklējumu skaits ir palielinājies par 27,2% (sk. attēlu Nr.32.).

Attēls Nr. 32. Ērgļu novada bibliotēku lasītāju un apmeklējumu skaits, 2006. – 2010.gads

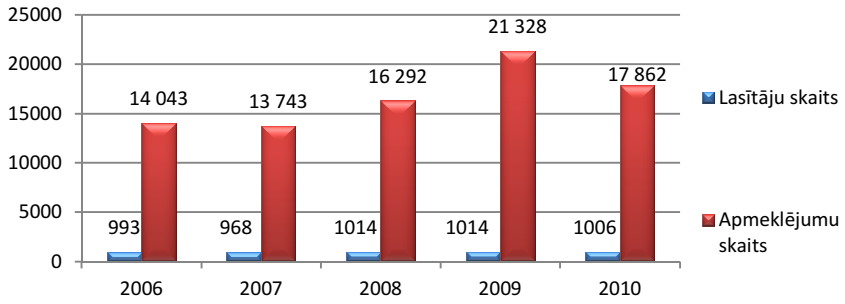

Informācijas avots: Ērgļu novada bibliotēkas

- Apmeklējuma skaita samazinājums 2010.gadā, salīdzinot ar 2009.gadu, ir saistīts ar to, ka Jumurdas bibliotēka bija slēgta uz pils remonta laiku un apmeklētājiem nebija pieejama.
- **Ērgļu bibliotēka** atrodas saieta nama 2.stāvā. Lai gan pie saieta nama ir izveidota uzbrauktuve cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, 2.stāvā – bibliotēkā šie cilvēki nokļūt nevar. Bibliotēka atrodas trīs savstarpēji savienotās telpās. Nosacīti nodalītas ir abonementa, lasītavas, interneta punkta un bērnu literatūras zonas. Telpas ir izremontētas, gaišas. Telpu tehniskais stāvoklis ir labs. Savukārt sliktā stāvoklī ir bibliotēkas krātuves telpas (bijušās kino aparatūras telpas), kas ir tumšas, bez logiem un komunikācijām.
- **Jumurdas bibliotēka** atrodas Jumurdas pagasta saieta ēkā, kas nodota ekspluatācijā 2010.gada 24.septembrī. Bibliotēkai lietošanā ir lasītava un grāmatu glabātuve 1.stāvā, kā arī balkons (2.stāvā). Bez bibliotēkas Saieta ēka nodrošina pagasta pārvaldes, feldšerpunkta un brīvā laika pavadīšanas iespējas.
- Ēkā, kurā atrodas **Sausnējas bibliotēka** ir nomainīts jumts, logi, durvis un apšūta fasāde, iekštelpās ir veikts neliels kosmētiskais remonts (pirms 5 gadiem). Bibliotēkā nav pieejams ūdensvads un kanalizācija. Bibliotēkai darbības nodrošināšanai trūkst telpas, kā arī ir nolietojusies materiāltehniskā bāze (mēbeles u.c.).
- Arī Liepkalnes un Jumurdas bibliotēku materiāltehniskā bāze ir nolietojusies.

Muzeji

- Ērgļu novadā atrodas divi muzeji – R.Blaumaņa memoriālais muzejs „Braki" un brāļu Jurjānu memoriālais muzejs „Menģeļi".
- Laikā no 2007.gada līdz 2010.gadam apmeklētāju skaits Ērgļu novada muzejos ir samazinājies par 7,1% (sk. attēlu Nr.33.). Minētajā laikā krājumu apjoms novada muzejos ir palielinājies par 7%.

Attēls Nr. 33. Ērgļu novada muzeju apmeklētāju skaits, 2006. – 2010.gads

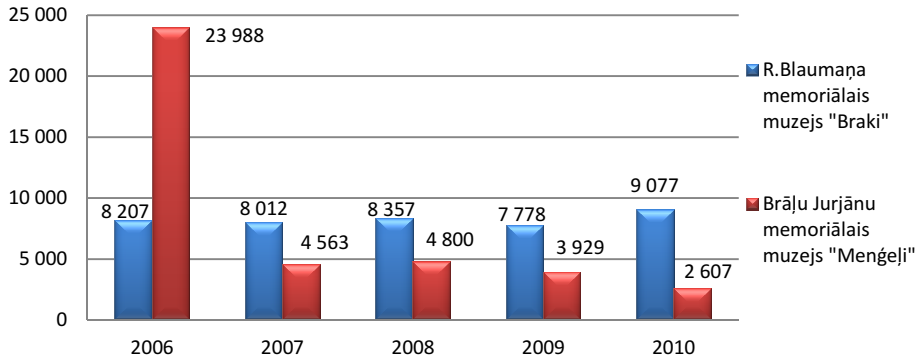

Informācijas avots: Ērgļu novada muzeji

- 2006.gadā brāļu Jurjānu memoriālā muzeja „Meņģeļi" teritorijā notika Līgo pasākums, kuru organizēja R.Pauls. Uz šo pasākumu (vienlaicīgi apskatot arī muzeju) ieradās ~20 tūkst. apmeklētāju.
- **Rūdolfa Blaumaņa memoriālais muzejs „Braki"** ir izveidots 1940.gadā kā Rakstniecības muzeja provinces nodaļa. No 2009.gada 2.augusta muzejs ir Ērgļu novada pašvaldības struktūrvienība. Te dzīvojis un radoši darbojies latviešu klasiķis Rūdolfs Blaumanis (1863–1908). Braku sētu veido astoņu ēku komplekss – dzīvojamā māja, klēts, rija ar gubeni, piedarbu un maltuvi, zirgu stallis, labības klēts, kūts ar vāgūzi, pirts un sīklopu kūts. Ēku tehniskais stāvoklis ir labs. Muzeja krājuma materiāli glabājas neatbilstošos apstākļos un nepiemērotās telpās (bijušā Rīgas Tehniskās universitātes sporta bāzes ēkā), kuras ir avārijas stāvoklī. Braku muzeja komplekss ir iekļauts Vestienas Aizsargājamo ainavu apvidus teritorijā, kuram ir noteikts īpašs aizsardzības režīms.
- **Brāļu Jurjānu memoriālais muzejs „Meņģeļi"** atrodas Vidzemes augstienē Pulgožņa ezera krastā – mājās, kurās 19.gs. sākumā sākuši saimniekot Jurjāni. Šeit dzimuši četri brāļi Jurjāni – Pēteris (1851–1900), Andrejs (1856–1922), Juris (1861–1940), Pāvuls (1866–1948), kuri kļuvuši par latviešu mūzikas kultūras

pamatlicējiem. Muzejs dibināts 1990.gadā. Muzejs sastāv no ēku kompleksa – dzīvojamās mājas, klēts, staļļa-gubeņa, pirts un pagraba. Daļa ēku atrodas neapmierinošā tehniskā stāvoklī.

- Sausnējas pagastā kā apskates objekts (nav akreditēts muzejs) atrodas **rakstnieka Valda dzimtās mājas „Līdumi"**. Tajās darbojas šādas patstāvīgās ekspozīcijas: (1) Rakstnieka, pedagoga un tulkotāja Valdemāra Zālīša (parakstījās ar pseidonīmu – Valdis) piemiņas istaba; (2) Ievērojamākie Sausnējas pagasta cilvēki; (3) Latvijas laika darba rīku un sadzīves priekšmetu kolekcija; (4) Novadpētniecības materiāli.

Kultūrvēsturiskais mantojums

- Ērgļu pagasta teritorijā atrodas 16 valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi – septiņi valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi, trīs vietējas nozīmes arheoloģijas pieminekļi, divi valsts nozīmes vēstures pieminekļi un divi valsts nozīmes mākslas pieminekļi.
- Jumurdas pagasta teritorijā atrodas septiņi arheoloģijas pieminekļi un viens vēstures piemineklis ar valsts aizsardzības statusu, viens vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis.
- Sausnējas pagasta teritorijā atrodas septiņi arheoloģijas pieminekļi ar valsts aizsardzības statusu, UNESCO pasaules mantojums Strūves meridiāns, kultūrvēsturiskie objekti – rakstnieka Valda dzimtās mājas „Līdumi" un Liepkalnes baznīca.

8.2. Tūrisms un aktīvā atpūta

- Nozīmīgākie apskates objekti novadā ir: Skanstes kalns – pilskalns, Ērgļu viduslaiku pilsdrupas, Jumurdas pils ar parku, R.Blaumaņa memoriālais muzejs „Braki", brāļu Jurjānu memoriālais muzejs „Meņģeļi", Akmeņupītes ūdenskritums, Brāžu krāces, Strūves meridiāna loka ģeodēzisko uzmērījumu punkts „Sestukalns" Ziestu kalnā, rakstnieka Valda dzimtās mājas „Līdumi" un citi.

Ar tūrisma attīstību novadā pilnībā vai drīzāk apmierināti ir 48,5% aptaujāto iedzīvotāju.

- Novadā ir plašas aktīvās atpūtas iespējas:
  - ***Ceļošana ar velosipēdiem.*** Ērgļu novada ceļu tīkls ļauj apceļot novadu ar velosipēdu. Pa novada teritoriju ir divi marķēti velomaršruti. Starptautiskais maršruts „Tour de LatEst" ar kopējo garumu 1 296 km, iet caur divām valstīm – Latviju un Igauniju. Ērgļu novada posms robežojās ar Madonas un Ogres novadu. Lokālais maršruts „Ērgļi – Viesakas – Jumurda – Ērgļi" 46 km), atdaloties no starptautiskā maršruta, ļauj plašāk baudīt novada skaisto dabu, iepazīties ar novada iedzīvotāju nodarbošanos.
  - ***Slēpošana.*** Distanču slēpošanas trases ziemas sezonā tiek izveidotas Ērgļos (pie Ērgļu profesionālās vidusskolas), Jumurdas pusē pie viesnīcas „Jumurdas muiža". Distanču slēpošana un pārgājieni ar slēpēm tiek piedāvāti arī atpūtas vietā „Ģibuļi". Novadā atrodas kalnu slēpošanas vieta Bākūzis (Jumurdas pagastā, 15 km no Ērgļiem), ir vēl trīs kalnu slēpošanas vietas, kuras 2012.gada sākumā nedarbojās – Briežkalns Ērgļu ciemā, Pārsteigumkalns 1,5 km no Ērgļiem un Zaļumkalns 4 km no Ērgļiem. Kalnu slēpošanas cienītājiem Ērgļu novada tiešā tuvumā pieejami LIDO kalns un Gaiziņš (21 km no Ērgļiem).

Pēdējo 12 mēnešu laikā aktīvās atpūtas iespējas Ērgļu novadā ir izmantojuši 40,6% aptaujāto iedzīvotāju.

  - ***Nodarbības Podnieku namā.*** Lauku mājas pagalms un darbnīca atvērts ģimenēm un visiem citiem, kam interesē virpošana uz podnieka virpas. Papildus notiek trauku apgleznošana, rotu darināšana, savas nozīmītes zīmēšana, gleznošana dabā, aušana, dūcekļu un bungu būvēšana un dažādu mūzikas instrumentu spēlēšana pie ugunskura podnieka un koka tēlu sabiedrībā. Iespēja izdedzināt savus māla darinājumus podnieka ceplī.

- ***Dzīvā daba.*** Tiek piedāvāta iespēja aplūkot savvaļas dzīvniekus taurus (savvaļas govis) un savvaļas zirgus (tarpānus) ganībās.
- ***Nūjošana.*** Nūjojot ir iespējams izstaigāt un iepazīt Ērgļus visdažādākajos maršrutos. Nūjošanas pakalpojumi (instruktāža, maršrutu kartes, inventārs) tiek piedāvāti viesnīcā „Ērgļi".
- ***Makšķerēšana.*** Makšķerēt iespējams daudzajās novada ūdenskrātuvēs (Jumurdas ezerā, Pulgošņa ezerā u.c.).
- ***Citas aktivitātes.*** Novadā ir pieejami arī dažādi citas aktīvās atpūtas iespējas – laivu nobraucieni pa Ogres upi; organizētas ekskursijas Ērgļu apkārtnē, trošu trase atrakciju parkā „Braku takas", izjādes ar zirgiem, laivu un katamarānu noma u.c.

· Novadā nakšņošanas un ēdināšanas iespējas piedāvā astoņas naktsmītnes (sk. tabulu Nr.28.).

Tabula Nr. 28. Naktsmītnes Ērgļu novadā

Nr.p.k.	Nosaukums	Vietu skaits	Ēdināšana	Telpas svinībām	Konferenču zāle	Pirts
Viesnīcas						
1.	Ērgļi	57	✓	✓	✓	✓
2.	Jumurdas muiža	69	✓	✓	✓	✓
Viesu mājas						
3.	Palīgs	26	✓	✓		✓
4.	Vējkalna nams	16	✓	✓		✓
Brīvdienu mājas						
5.	Lapsalas	6	✓			✓
6.	Kalmes	10	✓	✓		✓
7.	Upes Sausītes	18	✓			✓
Jauniešu tūrisma mītnes						
8.	Ērgļu profesionālā vidusskola	46 – 146	✓			

Informācijas avots: www.ergli.lv

· Novadā tiek piedāvātas arī telšu vietas „Ezermaļos" (Ērgļu pagasts), „Meņģeļos" (Ērgļu pagasts) un zemnieku saimniecībā „Ramuļēni" pie Pulgošņa ezera, „Brakos" un brīvdienu māju teritorijās.

· Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2009.gadā Ērgļu novada naktsmītnēs tika apkalpotas 2 557 personas, t.sk. 349 ārzemnieki.

· Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojumā tūrisms ir iekļauts kā viena no perspektīvajām nozarēm, kura ir nozīmīga reģiona tālākajā attīstībā un kurai ir noteiktas attīstības teritorijas, tādejādi Ērgļu novadā tiek plānotas gan daudzveidīgas aktīvā tūrisma teritorijas, gan maršruti (sk. attēlu Nr.34.).

Attēls Nr. 34. Tūrisma attīstības areāli Vidzemes plānošanas reģionā

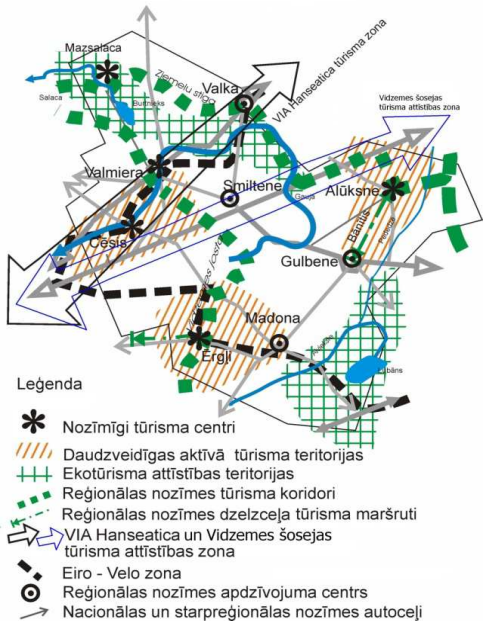

Informācijas avots: Vidzemes plānošanas reģiona ekonomiskais profils, Projekts 04.11.2010.

- Tūristu piesaisti novadā kavē nepietiekams tūrisma infrastruktūras (ceļi, veloceliņi, peldvietas, norādes, tualetes u.c.) un pakalpojumu (tūrisma inventāra – laivu, velosipēdu, nūju u.c. nomu piedāvājums, nepietiekošs konkrētu maršrutu piedāvājums atsevišķām interešu grupām) nodrošinājums, trūkst konkrēta novada atpazīstamības zīmola un vienotas tūrisma attīstības koncepcijas.
- Visās pagastu bibliotēkās pieejami publiskie interneta pieejas punkti.

Ar novada vides (parku, soliņu, apstādījumu, peldvietu u.c.) sakoptību ir apmierināti 70,3% aptaujāto iedzīvotāju.

9. Publiskā pārvalde

9.1. Pašvaldības struktūra un funkcijas

- Novads pašreizējās teritoriālās robežās izveidots 2006.gadā, apvienojoties trīs pagastiem: Ērgļu, Jumurdas un Sausnējas.
- Ērgļu novada pašvaldība darbojas saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām" un Ērgļu novada domes nolikumu, kas apstiprināts Ērgļu novada domes sēdē 2006.gada 21.septembrī.
- Ērgļu novada domes sastāvs ievēlēts pašvaldību vēlēšanās 2009.gada 6.jūnijā, sastāv no 13 deputātiem.
- Ērgļu novada pašvaldības administratīvais centrs ir Rīgas ielā 10, Ērgļos, Ērgļu pagastā, Ērgļu novadā. Ērgļu novada pašvaldības teritorijai ir šāds iedalījums:
  - Ērgļu pagasts;
  - Jumurdas pagasts;
  - Sausnējas pagasts.
- Pašvaldības administrācija sastāv no Ērgļu novada dzimtsarakstu nodaļas, Ērgļu novada bāriņtiesas, Ērgļu novada būvvaldes, grāmatvedības nodaļas, kancelejas, attīstības nodaļas, kultūras nodaļas, ceļu uzturēšanas un labiekārtošanas nodaļas un citiem darbiniekiem pēc novada domes apstiprināta saraksta.
- Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību pašvaldības teritoriālajās vienībās nodrošina šādas pašvaldības struktūrvienības: (1) Ērgļu saieta nams; (2) Sausnējas kultūras nams; (3) Jumurdas tautas nams; (4) Sausnējas ambulance; (5) Jumurdas feldšeru – vecmāšu punkts; (6) R.Blaumaņa memoriālais muzejs „Braki"; (7) Brāļu Jurjānu memoriālais muzejs „Menģeļi".
- Ērgļu novadā ir šādas pašvaldības iestādes: (1) Ērgļu vidusskola; (2) Jāņa Zālīša Sausnējas pamatskola; (3) pirmsskolas izglītības iestāde „Pienenīte"; (4) Ērgļu mākslas un mūzikas skola; (5) Ērgļu bibliotēka; (6) Liepkalnes bibliotēka; (7) Jumurdas bibliotēka; (8) Ērgļu novada Jumurdas pagasta pārvalde; (9) Ērgļu novada Sausnējas pagasta pārvalde; (10) Ērgļu novada sociālās aprūpes centrs; (11) Ģimenes atbalsta centrs „Zīļuks"; (12) Ērgļu novada pašvaldības sociālais dienests.
- Pašvaldība ir kapitāldaļu turētāja šādās kapitālsabiedrībās: (1) Ērgļu pagasta SIA „ŪDAS" (100%); (2) Ērgļu pašvaldības SIA „Ērgļu slimnīca" (100%); (3) SIA „Vidussdaugavas SPAAO" (3,28%).
- Uz 2010.gada 31.decembri pašvaldības domē un pakļautajās iestādēs strādāja 240 darbinieki.
- Pašvaldība ir dalībnieks biedrībā „Latvijas Pašvaldību savienība".
- Atsevišķu funkciju pildīšanai pašvaldībā ir izveidotas divas patstāvīgās komitejas, sešas komisijas un darba grupa sadarbībai ar ārzemju partneriem.

9.2. Dialogs ar sabiedrību un sadarbība

Dialogs ar sabiedrību

- Pašvaldība regulāri ar sava informatīvā izdevuma „Ērgļu novada ziņas" palīdzību informē novada iedzīvotājus par plānotajiem darbiem, par veicamo un jau paveikto novada domē, pašvaldības iestādēs un uzņēmumos.
- Ērgļu novada informatīvais izdevums tiek izdots kopš 2006.gada oktobra ar pielikumu „Skolas ziņas", vienu reizi mēnesī, izdevējs ir Ērgļu novada pašvaldība, tirāža – 600 eksemplāri.

Iedzīvotāji uzskata, ka pastāv informācijas apmaiņas grūtības par novada domes darbu un par pasākumiem, kas tiek plānoti novadā (t.sk. arī par iespējām iesaistīties kādu pasākumu, piemēram, novada svētku, rīkošanā). Iedzīvotāji iesaka informāciju izvietot veikalos, ievietot informāciju māju kāpņu telpās pastkastītēs.

- Ērgļu novada pašvaldības mājas lapā www.ergli.lv ir informācija par pašvaldības un tās iestāžu darbu, komercdarbību un citām dzīves sfērām, kā arī aktualitātēm novada dzīvē.
- Rīkojot tikšanās ar novada iedzīvotājiem, vai arī neformālās sarunās ar atsevišķām iedzīvotāju grupām vienmēr tiek noskaidrots viņu viedoklis, svarīgākos jautājumos rīkojot iedzīvotāju aptauju.
- Novada domē ir ierīkota speciāla pastkastīte, kurā jebkurš var ievietot priekšlikumus, ierosinājumu, sūdzības un atzinības par jebkuru pašvaldības un tās iestāžu darbinieku vai veikto aktivitāti.

Iespēja piedalīties novada attīstības plānošanā pilnībā vai drīzāk apmierina 35% aptaujāto pašvaldības iedzīvotāju.

Sadarbība

- Ērgļu novada pašvaldība ir Latvijas Pašvaldības savienības (turpmāk - LPS) biedre. LPS darbojas piecas komitejas: Finanšu un ekonomikas jautājumu komiteja, Izglītības un kultūras jautājumu komiteja, Sociālo un veselības jautājumu komiteja, Reģionālās attīstības un sadarbības komiteja un Tehnisko problēmu komiteja. Katru mēnesi notiek šo komiteju sanāksmes, kurās var piedalīties visi pašvaldību pārstāvji, ko izmanto arī Ērgļu novada pašvaldības darbinieki.
- Novads ir pārstāvēts arī Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības padomē.
- Ērgļu novadā atrodas divas valsts iestādes un organizācijas[14]: (1) Nodarbinātības valsts aģentūras Madonas filiāle (Ērgļu sektors); (2) Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Vidzemes reģiona brigāde (Madonas daļa, Ērgļu postenis).

Starptautiskā sadarbība

- Pagasta pašvaldības sadarbības partneri ārzemēs ir Oststelingverfas pašvaldība Nīderlandē, Ķelnes – Reizīkes pašvaldība Vācijā, Kohilas pašvaldība Igaunijā.
- Sadarbība ar Oststelingverfas pašvaldību Nīderlandē aizsākās 1995.gadā, kad tika parakstīts sadarbības līgums. Īsumā šo sadarbību var raksturot kā bagātu jaunas pieredzes apguvi daudziem novada iedzīvotājiem, kā ievērojamas materiālās palīdzības saņemšanas periodu Ērgļu pagasta iestādēm un iedzīvotājiem. Ir īstenoti daudzi projekti – Nīderlandē darba pieredzi apguvuši lauksaimnieki, virtuves personāla darbinieki, skolotāji, realizēts iedzīvotāju informēšanas projekts, kura rezultātā tapa Ērgļu

[14] *Informācijas avots: www.zl.lv*

pagasta pašvaldības informācijas centrs. Ērgļu puse ir ieguvēja materiālajā ziņā – saņemtas veļas mazgātavas un virtuves iekārtas veco ļaužu un invalīdu pansionātam, vidusskolai uzdāvināts autobuss, datori, mēbeles, zemkopji saņēmuši lauksaimniecības tehniku, slimnīcai sarūpētas gultas un palīgierīces. Daudzas ērglēniešu ģimenes ieguvušas labus draugus, ar kuriem turpina uzturēt kontaktus gan bērni, gan pieaugušie.

- Arī sadarbība ar Ķelnes – Reizīkes pašvaldību Vācijā aizsākās 1995.gadā.Sākotnēji tai vairāk bija privāts raksturs. Tad 1999.gadā tika nodibināta Ķelnes – Reizīkes un Ērgļu draudzības biedrība. Pakāpeniski veidojās sadarbība starp pagastu pašvaldībām, kā rezultātā 2002.gada vasarā tika parakstīts sadarbības līgums. Sadarbība pamatojas uz abu pagastu iedzīvotāju savstarpējo tuvināšanos dažādās sabiedriskās dzīves jomās. Vācu sadarbības partneri snieguši materiālu atbalstu Ērgļu slimnīcai un pirmsskolas izglītības iestādei „Pienenīte", Ērgļu dejotāji koncertējuši pie vācu draugiem, notikuši dažādu profesiju pārstāvju pieredzes apmaiņas braucieni. Reizīkieši sadarbībā iesaistījuši humānās palīdzības apvienību „Dzintars".
- 2005.gadā tika uzsākta sadarbība ar Kohilas pagasta pašvaldību Igaunijā. Sadarbība ir plānota vairākos virzienos – kultūras, izglītības un dažādu interešu grupu apmaiņas jomā.

9.3. Pašvaldības īstenotie investīciju projekti

- Laikā no 2008. līdz 2011.gadamĒrgļu novada pašvaldība (t.sk. pašvaldības kapitālsabiedrība) ir īstenojusi 18 projektus izmantojot pašvaldības budžeta līdzekļus, valsts investīcijas un piesaistot Eiropas Savienības struktūrfondu, kā arī citu finanšu instrumentu līdzekļus (sk. 7.pielikumu) kopsummā par 4 808 313 LVL.
- Investīciju projekti, galvenokārt, tika īstenoti izglītības un komunālo pakalpojumu nozarēs. Projektu ietvaros tika veikti ūdenssaimniecības attīstības darbi, atkritumu izgāztuvju rekultivācija, uzlabota izglītības iestāžu infrastruktūra (energoefektivitātes paaugstināšanas darbi u.c.) un materiāltehniskā bāze, pedagogu konkurētspējas veicināšanas pasākumi, pamatpakalpojumu iedzīvotājiem uzlabošanas pasākumi un citas aktivitātes.
- 2011.gadā tiks īstenoti projekti, kuri jau saņēmuši ES fondu līdzfinansējuma apstiprinājumu – ūdenssaimniecības rekonstrukcijas projekts Sausnējas ciemā, Sausnējas muzeja 1.stāva rekonstrukcija par saieta zāli, sporta laukuma pie vidusskolas un Zaļās ielas trotuāra rekonstrukcija, psihologa piesaiste Ērgļu novadam, muzeja „Braki" zedeņu žoga atjaunošana u.c.

9.4. Pašvaldības budžets

- Ērgļu novada pašvaldība budžetu veido vienam saimnieciskajam gadam, t.i., laika posmam no 1.janvāra līdz 31.decembrim un tas atspoguļo novada attīstības pasākumus tuvākajā laikā un turpmākajos gados.
- Ērgļu novada pašvaldības budžets sastāv no pamatbudžeta un speciālā budžeta (sk. 8.pielikumu):
  - Pamatbudžets ir galvenā budžeta sastāvdaļa, kas ietver visus pašvaldības ieņēmumus vispārējo izdevumu segšanai un tie nav iezīmēti īpašiem mērķiem. Tikai uz pamatbudžetu attiecas pašvaldības aizņēmumi, galvojumi un citas saistības.
  - Speciālais budžets ietver apropriācijas īpašiem mērķiem, t.sk. dāvinājumus un ziedojumus.

Pamatbudžets

- Pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumus veido:
  - nodokļu ieņēmumi (iedzīvotāju ienākuma nodoklis, nekustamā īpašuma nodoklis, azartspēļu nodoklis);

- nenodokļu ieņēmumi (maksājumi par budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem, valsts un pašvaldību nodevas, ieņēmumi no pašvaldības kapitāla izmantošanas, īpašuma atsavināšanas un citi ieņēmumi);
- valsts budžeta transferti un pārējie maksājumi (valsts budžeta mērķdotācijas (galvenokārt, izglītības nozarei), finansējums ES struktūrfondu investīciju projektiem un citiem projektiem un pasākumiem.

· Laikā no 2006. līdz 2011.gadam Ērgļu novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi un izdevumi kopumā ir palielinājušies (sk. attēlu Nr.35). 2006., 2009., 2010. un 2011.gadā pašvaldība ir strādājusi ar budžeta pārpalikumu.

· Ērgļu novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi laikā no 2006.gada līdz 2011.gadam ir palielinājušies par 30%. Pamatbudžeta ieņēmumu palielinājums 19,2% apmērā 2011.gadā, salīdzinot ar 2010.gadu, daļēji ir skaidrojams ar pašvaldības īpašuma (meža) pārdošanu 2011.gadā (125 440 LVL).

Attēls Nr. 35 „Ērgļu novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi un izdevumi (latos), 2006. – 2011.gads"

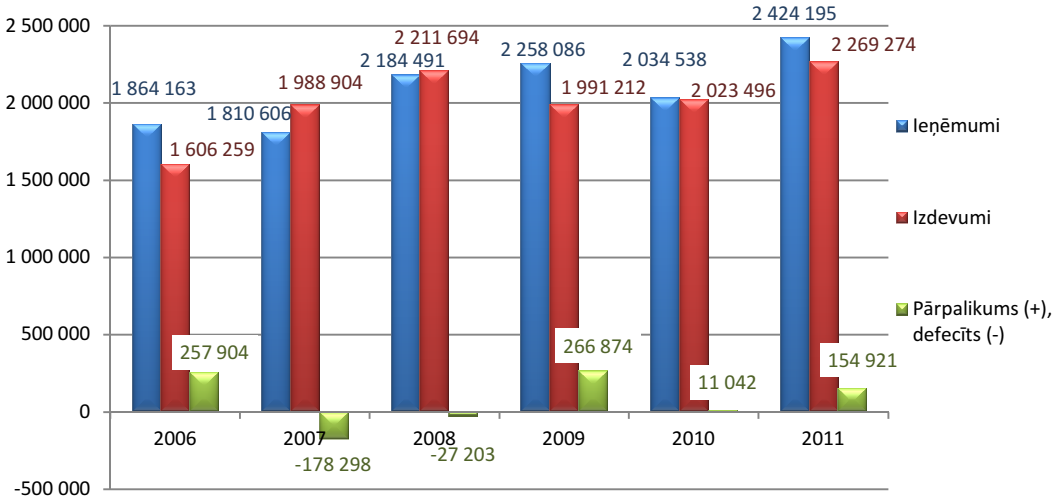

Informācijas avots: Valsts kases pašvaldību budžeta pārskati

· 2011.gadā Ērgļu novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumus (2 424 195 LVL) veidoja nodokļu ieņēmumi – 33,3%, nenodokļu ieņēmumi – 14% un saņemtie valsts un pašvaldības budžeta transferti un maksājumi – 52,7%, t.sk., 218 289 LVL valsts budžeta transferti ES struktūrfondu finansēto projektu īstenošanai (sk. attēlu Nr.36.).

Attēls Nr. 36. Ērgļu novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumu struktūra 2006. – 2010.gads, latos

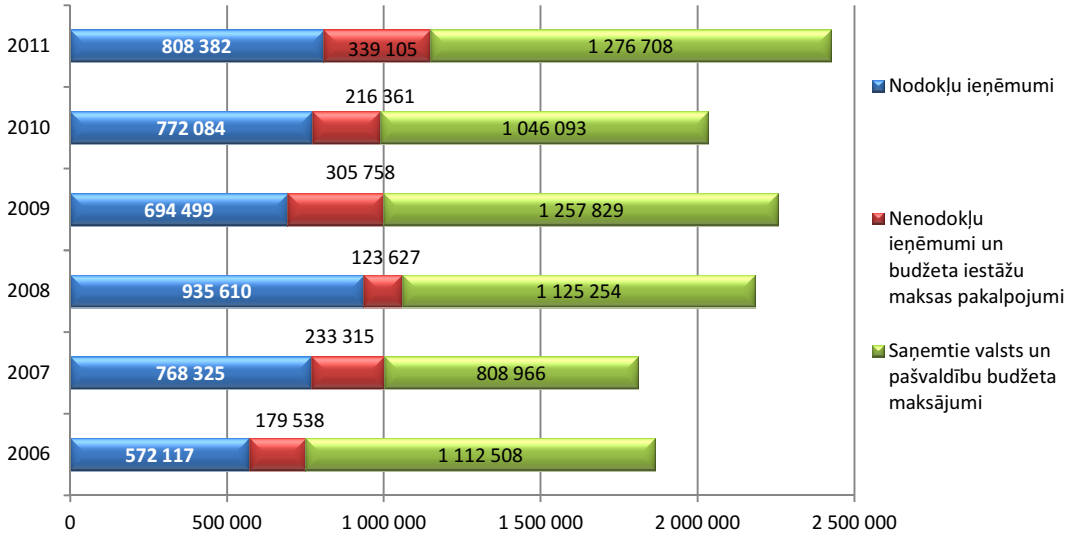

Informācijas avots: Valsts kases pašvaldību budžeta pārskati

- Ērgļu novada pašvaldības pamatbudžeta izdevumi 2011.gadā bija 2 269 274 LVL apmērā. Lielākās izdevumu pozīcijas 2011.gadā bija atlīdzība (46%), izdevumi pamatkapitāla veidošanai (26%) un preču un pakalpojumu iegādei (19%) (sk. attēlu Nr.37.).

Attēls Nr. 37. Ērgļu novada pašvaldības pamatbudžeta izdevumi (pa ekonomiskajām kategorijām), 2006. – 2011.gads

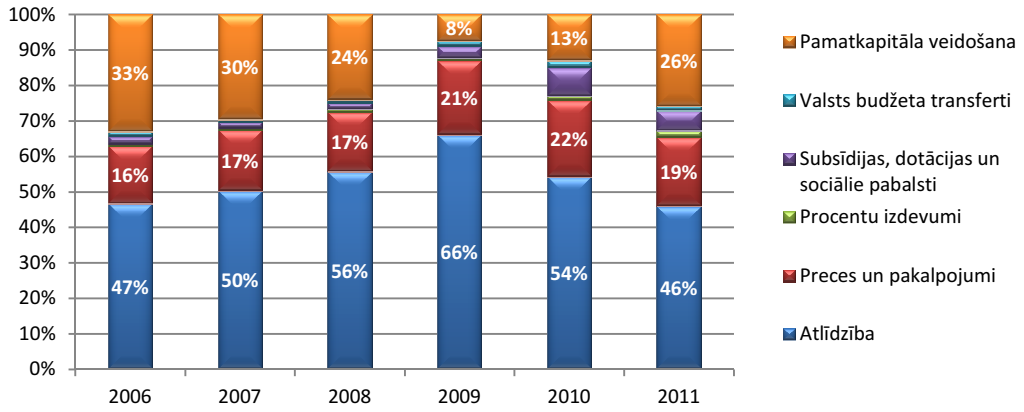

Informācijas avots: Valsts kases pašvaldību budžeta pārskati

- Laikā no 2006.gada līdz 2011.gadam visstraujāk ir palielinājušies izdevumi procentu maksājumiem (4,7 reizes) un izdevumi subsīdijām, dotācijām, sociālajiem pabalstiem (3,8 reizes).
- Nozaru griezumā, lielākie izdevumi no pašvaldības pamatbudžeta 2011.gadā tika veikti izglītībai (32%), pašvaldības teritoriju un mājokļu saimniecībai (27%), kā arī sociālajai aizsardzībai (19%) (sk. attēlu Nr.38.).

Attēls Nr. 38. Ērgļu novada pašvaldības izdevumi pa valdības funkcionālajām kategorijām, 2006. – 2011.gads

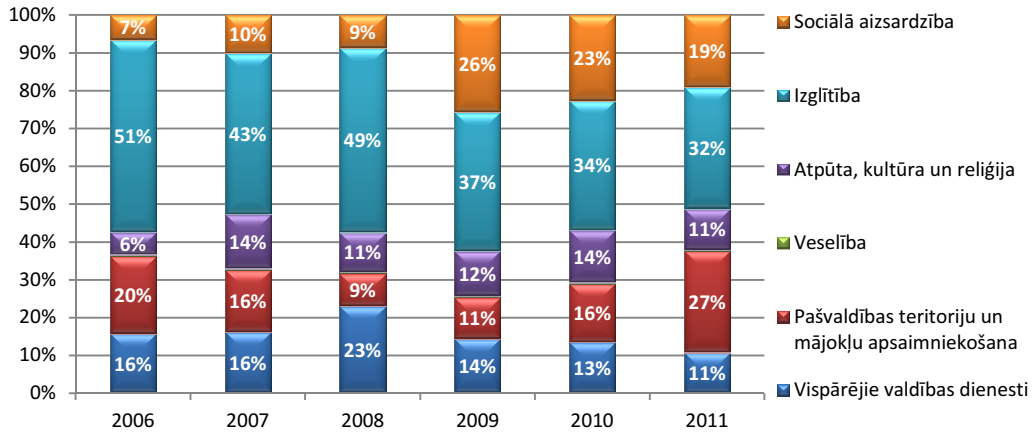

Informācijas avots: Valsts kases pašvaldību budžeta pārskati

- Laikā no 2006.gada līdz 2011.gadam izdevumu sociālajai aizsardzībai īpatsvars ir palielinājies no 7% uz 19%, savukārt vislielākais samazinājums ir bijis izglītībai – no 51% uz 32%.

Speciālais budžets

- Pašvaldības speciālais budžets ietver īpašiem mērķiem iezīmētus ieņēmumu avotus:
  - Nodokļu ieņēmumus – ieņēmumi no dabas resursu nodokļa;
  - Nenodokļu ieņēmumus – ieņēmumi no pašvaldības īpašuma iznomāšanas, pārdošanas un maksas pakalpojumiem;
  - Transfertus – valsts un pašvaldību budžeta mērķdotācijas pašvaldību autoceļu (ielu) finansēšanai.
- Speciālais budžets ietver arī saņemtos ziedojumus un dāvinājumus. Speciālā budžeta līdzekļi tiek novirzīti konkrētu pasākumu īstenošanai.
- Ērgļu novada pašvaldības 2011.gada speciālā budžeta ieņēmumi ir palikuši 2006.gada līmenī, kas ir saistīts ar valsts mērķdotācijas samazināšanu pašvaldību autoceļu (ielu) finansēšanai (no 2009.gada). Straujais nenodokļu ieņēmumu pieaugums 2008.gadā (300 000 LVL apmērā) ir saistīts ar ieņēmumiem no pašvaldības īpašuma pārdošanas (sk. attēlu Nr.39.).

Attēls Nr. 39. Ērgļu novada speciālā budžeta ieņēmumi (latos)[15], 2006. – 2011.gads

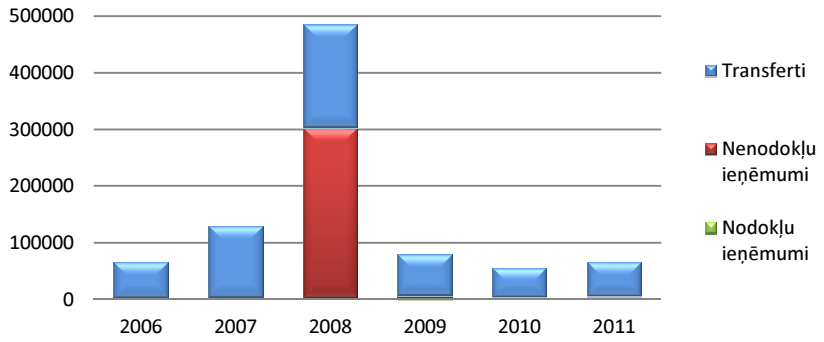

Informācijas avots: Valsts kases pašvaldību budžeta pārskati

[15] *Bez ziedojumiem un dāvinājumiem*

- 2011.gadā lielāko daļu, jeb 92,1% no speciālā budžeta ieņēmumiem veidoja valsts budžeta mērķdotācija pašvaldības autoceļu (ielu) finansēšanai.
- 2011.gadā Ērgļu novada ziedojumu un dāvinājumu ieņēmumi bija 3 582 LVL apmērā (sk. attēlu Nr.40.).

Attēls Nr. 40. Ērgļu novada ziedojumu un dāvinājumu ieņēmumi (latos), 2006. – 2010.gads

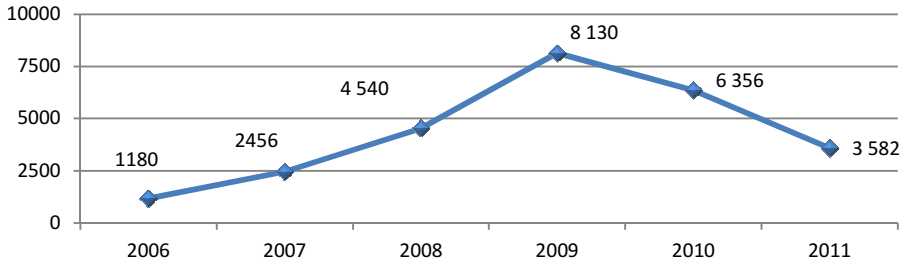

Informācijas avots: Valsts kases pašvaldību budžeta pārskati

- Saņemtie ziedojumi un dāvinājumi tiek novirzīti konkrētu pasākumu finansēšanai.

Budžeta saistības

- Uz 2011.gada beigām (31.decembri) kopējās Ērgļu novada saistības veidoja astoņi aizņēmumu līgumi un citas saistības kopsummā par 1 604 406 LVL (sk. 9.pielikumu).
- Aizņēmumi tika ņemti, galvenokārt, izglītības, sporta, ūdenssaimniecības attīstības un citu novada infrastruktūras objektu sakārtošanai.
- Palielinoties atmaksājamajai aizdevuma daļai 2011.gadā, salīdzinot ar 2010.gadu, ikgadējais pašvaldības saistību maksājumu apjoms ir palielinājies par 0,81 procentpunktu (sk. tabulu Nr.29.).

Tabula Nr. 29. Ērgļu novada pašvaldības saistību apjoms, 2009. – 2011.gads

Gads	Kopā saistības (latos)	Pamatbudžeta ieņēmumi (bez mērķdotācijām un iemaksām PFIF)	Saistību maksājumu apjoms % no pamatbudžeta ieņēmumiem
2009	73 785	n/d	n/d
2010	81 644	1 721 694	4,74%
2011	118 042	2 127 552	5,55%

Informācijas avots: Valsts kases pašvaldību budžeta pārskati

- 2012.gadā Ērgļu novada ikgadējo saistību apjoms palielināsies, jo palielināsies atmaksājamā aizdevuma daļa.
- Turpmākajos gados (pēc 2012.gada) Ērgļu novada pašvaldības ikgadējo saistību apmērs samazināsies, ja pašvaldība neuzņemsies jaunas kredītsaistības un nesamazināsies pamatbudžeta ieņēmumi.

9.5. Sabiedriskā kārtība un drošība

Sabiedriskā kārtība un drošība

- Sabiedrisko kārtību un drošību Ērgļu novadā nodrošina Vidzemes reģiona pārvaldes Madonas iecirkņa Kārtības policijas nodaļa.
- Pēc CSP datiem 2010.gadā Ērgļu novadā tika reģistrēti 58 noziedzīgie nodarījumi (1,2% no visiem Vidzemes reģionā reģistrētajiem), kas ir 0,0164 noziedzīgo nodarījumu uz vienu novada iedzīvotāju gadā.
- Laikā no 2008.gada līdz 2010.gadam novadā par 48,3% ir samazinājies pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa un Ērgļu novada domes 2.10.2006. saistošajiem noteikumiem Nr.4. „Par sabiedrisko kārtību Ērgļu novadā" piemēroto administratīvo sodu apjoms (sk. tabulu Nr.30.).

Tabula Nr. 30. Piemērotie administratīvie sodi Ērgļu novadā, 2008. – 2010.gads

Piemērotais administratīvais sods	2008	2009	2010
Mutvārdu aizrādījums	22	17	10
Brīdinājums	40	28	32
Naudas sods	27	16	4
Kopā:	**89**	**61**	**46**

Informācijas avots: Ērgļu novada Administratīvā komisija

Novada iedzīvotāji kritiski vērtē policistu darbu, uzskatot, ka šīs funkcijas netiek veiktas kvalitatīvi. Iedzīvotājiem nākas sastapties ar personām alkohola reibumā, automašīnām, kuras pārkāpj braukšanas ātrumu, jauniešiem, kuri neievēro sabiedriskās kārtības noteikumus u.tml. Iedzīvotāji iesaka izvietot videonovērošanas kameras, lai veiktu preventīvos darbotos pret nekārtību izraisītājiem.

Ugunsdzēsība un glābšanas darbi

- Ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas darbus novadā nodrošina Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Vidzemes reģiona Madonas daļas Ērgļu postenis.
- Postenī strādā desmit ugunsdzēsēji, darba gatavībā ir divas ugunsdzēsēju mašīnas, kas ir pilnībā nokomplektētas, ir glābšanas dēlis cilvēku glābšanai uz ūdeņiem ziemā, iekārta glābšanas darbu veikšanai autoavārijās.
- Laikā no 2008.gada līdz 2010.gadam novadā ir samazinājies ugunsgrēku (par deviņiem gadījumiem) un glābšanas darbu skaits (sk. attēlu Nr.41.).

Attēls Nr. 41. Ugunsgrēku un glābšanas darbu skaits Ērgļu novadā, 2008. – 2010.gads

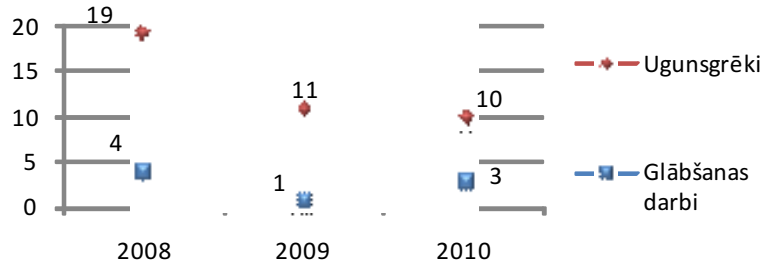

Informācijas avots: Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

- Saskaņā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta datiem, Ērgļu novadā no 2008.gada līdz 2010.gadam ugunsgrēkos nav izglābtu, cietušu vai bojā gājušu cilvēku.

Ceļu satiksmes drošība

- Ceļu satiksmes negadījumu (turpmāk – CSNg) skaits Ērgļu novadā laikā no 2005. līdz 2011.gadam ir samazinājies gandrīz par divām reizēm, savukārt ir palielinājies cietušo skaits ceļu satiksmes negadījumos (sk. attēlu Nr.42.).

Attēls Nr. 42. CSNg skaits Ērgļu novadā, 2005. – 2011.gads

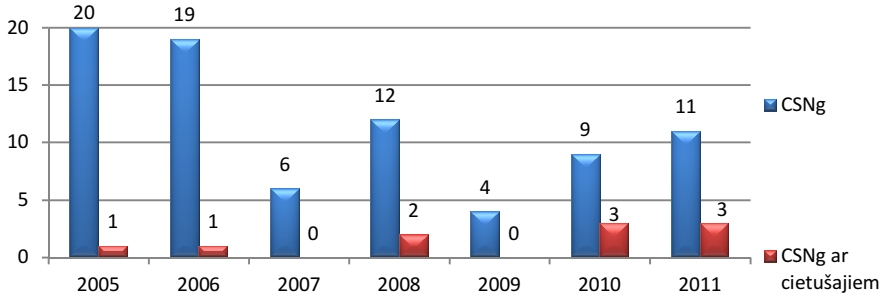

Informācijas avots: Ceļu satiksmes drošības direkcija

- Laikā no 2005.gada līdz 2011.gadam uz novada ceļiem ir gājis bojā tikai viens cilvēks (2010.gadā).

Civilā aizsardzība

- Saskaņā ar 22.09.2009. Ministru kabineta noteikumiem Nr.1072 „Noteikumi par pašvaldību civilās aizsardzības komisiju sarakstu, komisiju darbības teritoriju un to izveidošanas kārtību" pašvaldībā darbojas Ērgļu novada civilās aizsardzības komisija.
- Saskaņā ar Valsts civilās aizsardzības plānu (MK 09.08.2011. rīkojums Nr.369) Ērgļu novadā ir identificēti šādi paaugstinātas bīstamības objekti:
  - Mazā hidroelektrostacija (Ērgļu HES – Ogre, 85 km no ietekas Daugavā, Ērgļu pagasts, Ērgļu novads);
  - Novads atrodas teritorijā ar paaugstinātu ugunsbīstamību.

9.6. Nevalstiskās organizācijas

- Saskaņā ar Lursoft datu bāzes datiem uz 22.08.2011. Ērgļu novada teritorijā bija reģistrētas 21 biedrība un nodibinājumi (sk. 10.pielikumu). Daļa nevalstisko organizāciju aktīvu darbību neveic.
- Nevalstisko organizāciju darbības mērķi ir veicināt iedzīvotāju tālākizglītību mūža garumā, veicināt darbu ar jauniešiem, veicināt invalīdu integrāciju sabiedrībā, attīstīt un izkopt mediniecību un makšķerēšanu, veselīga dzīves veida un sabiedrības veselības veicināšana u.c.
- Novadā darbojas trīs draudzes – Ērgļu Romas Katoļu draudze, Ērgļu Evaņģēliski Luteriskā draudze un Septītās dienas adventistu Ērgļu draudze.

Nevalstisko organizāciju pārstāvji uzskata, ka pašvaldības sadarbības veidi ar vietējām nevalstiskajām organizācijām būtu veicināma šādi: (1) Deleģējot noteiktu funkciju izpildi (rīkot sabiedriskos pasākumus, organizēt apmācības, u.tml.); (2) Informējot par iespējām iesaistīties pašvaldības darbā vai noteiktu pasākumu organizēšanā – nevalstisko organizāciju pārstāvji uzskata, ka iniciatīvai un informācijai būtu jānāk no pašvaldības, jo tai ir vienots skatījums uz novada attīstību.

10. Novada funkcionālās ietekmes zona

Ņemot vērā Ērgļu novada resursus, tika identificētas funkcionālās saites ar blakus esošiem novadiem jomās, kurās sadarbība jau ir izveidojusies vai ir nepieciešams izveidot:

Tabula Nr. 31.Novada funkcionālās saites

Funkcionālā ietekme	Sadarbības teritorijas	Sadarbības tēmas	Skaidrojums
1.Izglītība	Rīga, Madonas novads, Ogres novads, Kokneses novads	Vispārējā izglītība Profesionālā izglītība Profesionālās ievirzes izglītība Mūžizglītība	Novadā atrodas Ērgļu profesionālā vidusskola, kur profesionālo izglītību iegūst izglītojamie no novada un apkārtējām pašvaldībām. Ērgļu novada jaunieši vidējo un profesionālo izglītību bieži izvēlas iegūt novada izglītības iestādēs. Augstākās izglītības iestādes ir pieejamas Rīgā un tas visbiežāk tiek izmantots, kā arī Ērgļu novada iedzīvotāji kursus visbiežāk apmeklē Rīgā. Ērgļu novadā potenciāli varētu attīstīt profesionālās un mūžizglītības piedāvājumu.
2.Infrastruktūra	Rīga, Madonas novads, Ogres novads, Vecpiebalgas novads, Pļaviņu novads, Kokneses novads, Amatas novads	Ceļi, veloceliņi Sabiedriskais transports Atkritumu saimniecība	Novadu šķērso vairāki reģionālie autoceļi (P4, P31, P33, P78, P79 un P81), kuri savieno novadu ar Rīgu, Madonu, Cēsīm, Pļaviņām, Koknesi un citām apkārtnes pašvaldībām. Sadarbībā ar citām pašvaldībām nepieciešams uzlabot savienojošo ceļu kvalitāti. Novadu teritoriju šķērso divi marķēti velo maršruti – starptautiskais maršruts „Tour de LatEst" un lokālais maršruts „Ērgļi – Viesakas – Jumurda – Ērgļi". Sabiedriskā transporta – autobusu – līnijas savieno Ērgļu novada apdzīvotās vietas ar Rīgu, Madonu, Cēsīm un Daugavpili. Sadarbībā ar citām pašvaldībām vēlams veidot papildus reisus (rītos un vakaros) Rīgas virzienā. Novadā savāktos atkritumus apsaimnieko SIA „Madonas namsaimnieks".
3.Kultūra un tūrisms	Madonas novads, Ogres novads, Vecpiebalgas novads, Pļaviņu novads, Kokneses novads, Amatas novads, citas Vidzemes reģiona pašvaldības	Tūrisma pakalpojumi, aktīvās atpūtas iespējas Kultūras pakalpojumi	Ērgļu novadā atrodas nozīmīgi kultūrvēsturiskie un tūrisma objekti, kā, piemēram, R.Blaumaņa memoriālais muzejs „Braki", Brāļu Jurjānu memoriālais muzejs „Menģeļi". Novada teritoriju šķērso lokāls un starptautisks velomaršruts, kas veidots sadarbībā ar Vidzemes reģiona pašvaldībām. Pastāv iespēja sadarbībā attīstīt arī citus tūrisma objektus. Ērgļu novadā organizētos plašāka mēroga pasākumus apmeklē citu novadu un pilsētu iedzīvotāji, savukārt Ērgļu novada iedzīvotāji bez vietējā kultūras piedāvājuma, labprāt izmanto kultūras iespējas Rīgā un Madonas novadā. Arī aktīvās atpūtas iespējas novada iedzīvotāji izmanto Rīgā un Madonas novadā.
4.Darba tirgus	Rīga, Madonas novads, Ogres novads	Nodarbinātība	Novads ir pietiekami ērti sasniedzams, lai varētu apvienot dzīvošanu Ērgļu novadā ar darbu citās pašvaldībās. Papildus motivācija šādai izvēlei ir novada pievilcība un drošība.
5. Veselības aprūpe	Ogres novads, Madonas novads, Rīga	Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība	Pašvaldības SIA „Ērgļu slimnīca" sniedz veselības un sociālās aprūpes pakalpojumus novada un citu pašvaldību iedzīvotājiem. Ērgļu novada iedzīvotāji veselības aprūpes pakalpojumus visbiežāk izmanto Madonas novadā un Rīgā.
6. Sociālie pakalpojumi	Citas Latvijas pašvaldības	Sociālo pakalpojumu pieejamība	Ērgļu novada sociālās aprūpes centrs nodrošina ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus iedzīvotājiem no visas Latvijas.
7. Pakalpojumu pieejamība	Rīga, Madonas novads	Sadzīves pakalpojumu pieejamība, iepirkšanās, bankas pakalpojumi	Bez Ērgļu novadā pieejamiem sadzīves pakalpojumiem un iepirkšanās iespējām, novada iedzīvotāji visbiežāk iepērkas, apmeklē veikalus, izmanto sadzīves un bankas pakalpojumus Rīgā un Madonas novadā.

11. SVID analīze

SVID analīze (stipro pušu, vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums) ir teritorijas attīstības perspektīvu izvērtējums, ņemot vērā pašreizējo situāciju.

SVID analīze ir atspoguļota tabulās, lai pārskatāmi aprakstītu visu jomu stiprās un vājās puses, iespējas un draudus atbilstoši novada pašreizējās situācijas aprakstā minētajam. SVID analīzē katram punktam ir ievietots novērtējums (apzīmēts ar „✓”), norādot attiecīgā aspekta nozīmi pašvaldības (vietējā), reģiona valsts vai starptautiskā mērogā.

Fizioģeogrāfija

(Ģeogrāfiskais novietojums, ģeoloģija, klimatiskie apstākļi, dabas resursi un vides stāvoklis)

Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
STIPRĀS PUSES				
Daudzveidīgie un bagātie dabas resursi – meži, derīgie izrakteņu, ūdeņi, lauksaimniecībā izmantojamās zemes	✓			
Mežs ir viens no nozīmīgākajiem Ērgļu novada dabas resursiem	✓			
Novadā nav būtisku gaisa piesārņojuma avotu un citu bīstamu piesārņojuma avotu	✓			
VĀJĀS PUSES				
Klimatiskie apstākļi novadā būtiski ietekmē lauksaimniecību, jo salīdzinot ar Latviju kopumā, Ērgļu novadā ir relatīvi īsāks veģetācijas periods	✓			
Vietējo resursu nepilnvērtīga un neefektīva izmantošana	✓			
Nepietiekami pašvaldības finanšu līdzekļi vides aizsardzības pasākumu īstenošanai	✓			
IESPĒJAS				
Vietējo dabas resursu izmantošana (lauksaimniecības, tūrisma u.c. nozaru attīstībai)	✓	✓		
Novada teritorija ar gleznainajām un daudzveidīgajām ainavām ir piemērota rekreācijai un tūrisma attīstībai	✓	✓	✓	✓
Garā ziema ar bagātīgo sniega segu ir labs priekšnoteikums ziemas sporta veidu attīstībai	✓		✓	
Dažādu finanšu resursu piesaiste vides aizsardzības projektu īstenošanai			✓	✓
DRAUDI				
Pieaugot saimnieciskajai aktivitātei, tūrismam pasliktināsies vides stāvoklis	✓			
Pamestu un degradētu teritoriju veidošanās	✓			
Dabas objektu bojāeja ierobežoto finanšu līdzekļu dēļ	✓			

Iedzīvotāji un nodarbinātība

(Iedzīvotāji, nodarbinātība un bezdarbs)

Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
STIPRĀS PUSES				
Augsts latviešu tautības iedzīvotāju īpatsvars	✓			
Demogrāfiskās slodzes līmeņa samazināšanās novadā	✓			
Salīdzinoši zemas darbaspēka izmaksas	✓	✓		
VĀJĀS PUSES				
Iedzīvotāju skaita samazināšanās, zems dzimstības līmenis	✓			
Zems iedzīvotāju blīvums	✓			
Nevienmērīgs iedzīvotāju izvietojums	✓			
Zems nodarbināto skaits ražošanas un apstrādes nozarēs	✓			
Brīvo darbavietu neesamība	✓			
IESPĒJAS				
Attīstītais dažādu sadzīves pakalpojumu piedāvājums rada priekšnoteikumus ērtas dzīves vides attīstīšanai	✓			
Nodarbinātības veicināšanas pasākumu īstenošana	✓			
DRAUDI				
Demogrāfiskās situācijas pasliktināšanās – negatīvs dabiskais pieaugums, darbspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvara samazināšanās, iedzīvotāju novecošanās tendence	✓		✓	
Darba vietu trūkums nemotivē jauniešus pēc mācību beigām atgriezties novadā	✓			
Darbaspēka aizplūšana un citām pašvaldībā un ārvalstīm	✓	✓	✓	✓
Sabiedrības daļas degradēšanās bezdarba un krīzes apstākļos	✓			

Tautsaimniecība

(Uzņēmējdarbība un ārvalstu tiešās investīcijas)

Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
STIPRĀS PUSES				
Liels lauksaimniecības un mežniecības nozares uzņēmumu īpatsvars novada tautsaimniecībā	✓			
Uzņēmējdarbības izaugsmi veicinošs tūrisma potenciāls	✓	✓	✓	
Pieejami vietējie resursi uzņēmējdarbības attīstībai	✓			
VĀJĀS PUSES				
Mazs ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits (uz 1 000 iedzīvotājiem)	✓			
Maz un nepietiekami attīstīti mazie un vidējie uzņēmumi	✓			
Motivācijas trūkums veidot un attīstīt jaunus uzņēmējdarbības veidus	✓			
Neliels ārvalstu tiešo investīciju apjoms	✓			✓
IESPĒJAS				
Vietējo dabas resursu izmantošana (lauksaimniecības, tūrisma u.c. nozaru attīstībai)	✓			
Esošu un jaunu tautsaimniecības nozaru attīstība	✓			
Pieaugošs pieprasījums pēc bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas			✓	✓
Attīstīt uzņēmējdarbību, t.sk., veidot uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūru un sistēmu	✓			
Stimulēt investīciju piesaisti novada sociālekonomiskai attīstībai			✓	✓
DRAUDI				
Nevienlīdzīga konkurence (subsīdijas, klimatiskie apstākļi u.c.) lauksaimniecības produkcijas ražošanai un eksportam			✓	✓
Kvalificēta darbaspēka un jauniešu aizplūšana uz citiem reģioniem un ārvalstīm			✓	✓
Ekonomiskās situācijas tālāka pasliktināšanās Latvijā			✓	

Infrastruktūra

(Transporta un satiksmes infrastruktūra, ūdensapgāde un kanalizācija, siltumapgāde un gāzes apgāde, elektroapgāde, telekomunikācijas, atkritumu apsaimniekošana, nekustamais īpašums, sadzīves pakalpojumi un kapsētas)

Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
STIPRĀS PUSES				
Sazarots reģionālas nozīmes ceļu tīkls	✓	✓		
Attīstīts sabiedriskā transporta (autobusu) tīkls	✓	✓	✓	
Novada teritoriju šķērso velomaršruti, t.sk. viens starptautisks	✓	✓	✓	✓
Vietējo atjaunojamo energoresursu izmantošana siltumapgādē	✓			
Novadā ir pieejami visi nepieciešamākie sadzīves pakalpojumi	✓			
VĀJĀS PUSES				
Novadam nav tiešas pieejamības valsts galvenajiem transporta koridoriem (ceļi, dzelzceļš, gaisa un jūras transports)	✓			
Neapmierinoša esošo ceļu un to segumu kvalitāte	✓	✓		
Liels valsts un pašvaldības autoceļu ar grants segumu īpatsvars	✓	✓	✓	
Zems pašvaldības īpašumā esošo zemju īpatsvars	✓			
Dzīvojamais fonds (daudzdzīvokļu mājas) ir neapmierinošā tehniskā stāvoklī	✓			
IESPĒJAS				
ES struktūrfondu līdzekļu piesaiste infrastruktūras attīstībai	✓		✓	
Sadarbība ar blakus esošajām pašvaldībām reģiona satiksmes infrastruktūras plānošanā		✓		
DRAUDI				
Autoceļu stāvokļa pasliktināšanās finansējuma samazināšanās rezultātā	✓	✓		
Būvniecības aktivitātes samazināšanās	✓			

Veselības aprūpe, sociālā aizsardzība un izglītība

(Veselības aprūpe, sociālā palīdzība un pakalpojumi, izglītība, sports)

Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
STIPRĀS PUSES				
Pieejami primārās un sekundārās veselības pakalpojumi, neatliekamā medicīniskā palīdzība	✓			
Pieejami ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, šo pakalpojumu „pārdošana”	✓	✓	✓	
Plašs izglītības pakalpojumu piedāvājums – pirmsskolas, vispārējā, interešu, profesionālā, profesionālās ievirzes un tālākizglītības	✓	✓		
Stipras ziemas sporta veidu (slēpošana, kalnu slēpošana) tradīcijas	✓			
VĀJĀS PUSES				
Stacionāra pakalpojuma slēgšana Ērgļu slimnīcā	✓	✓		
Vāji nodrošināta pakalpojumu pieejamība tuvāk iedzīvotāju dzīvesvietai pagastos	✓			
Neapmierinošs sociālās infrastruktūras tehniskais stāvoklis	✓			
Izglītojamo skaita samazināšanās novada izglītības iestādēs	✓			
IESPĒJAS				
Kvalitatīvu veselības un sociālās aprūpes pakalpojumu attīstība	✓	✓	✓	
Investīciju piesaiste veselības, sociālās un izglītības jomas attīstībai			✓	
Mūžizglītības piedāvājuma attīstība novadā	✓			
DRAUDI				
Veselības aprūpes, sociālās aprūpes un palīdzības klientu pieaugums	✓			
Veselības aprūpes, sociālās aprūpes un palīdzības, izglītības pakalpojumu kvalitātes pazeminināšanās	✓			
Turpinās samazināties izglītojamo skaits	✓			
Biežas izmaiņas jomas normatīvajos aktos			✓	

Kultūrvide un tūrisms

(Kultūras pasākumu norises vietas, tūrisms un aktīvā atpūta)

Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
STIPRĀS PUSES				
Plaša kultūras iestāžu un pakalpojumu pieejamība	✓			
Daudzfunkcionālas kultūras iestādes	✓			
Plašas aktīvās atpūtas (nūjošana, slēpošana, laivu nobraucieni u.c.) un izglītojošā tūrisma iespējas, kā arī kultūrvēsturiskie objekti, t.sk., UNESCO pasaules mantojums Strūves meridiāns	✓	✓	✓	✓
VĀJĀS PUSES				
Mūsdienu prasībām neatbilstošs kultūras iestāžu materiāltehniskais nodrošinājums	✓			
Nepietiekams tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu nodrošinājums	✓			
Informācijas trūkums svešvalodās pašvaldības mājas lapā	✓			
IESPĒJAS				
Aktīvās atpūtas piedāvājuma paplašināšana (jauniešu centrs, skeitparka izveide u.c.)	✓			
Daudzveidīga aktīvā tūrisma un tūrisma maršrutu attīstība	✓	✓	✓	✓
Finansējuma piesaiste kultūras projektu attīstībai			✓	✓
DRAUDI				
Valsts piešķirtā finansējuma samazinājums kultūrai			✓	
Kultūras iestāžu, kultūrvēsturisko objektu tehniskā stāvokļa pasliktināšanās	✓			
Valsts politikas izmaiņas var negatīvi ietekmēt tūrisma nozares konkurētspēju salīdzinājumā ar kaimiņvalstu piedāvājumu			✓	

Publiskā pārvalde

(Pašvaldības struktūra un funkcijas, dialogs ar sabiedrību un sadarbība, pašvaldības investīciju projekti, pašvaldības budžets, sabiedriskā kārtība un drošība, nevalstiskās organizācijas, valsts iestādes un organizācijas)

Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
STIPRĀS PUSES				
Pamatpakalpojumu nodrošināšana iedzīvotājiem	✓			
Sadarbības partneri (pašvaldības) ārvalstīs	✓			✓
Pašvaldības pieredze investīciju projektu īstenošanā	✓			
VĀJĀS PUSES				
Nepietiekam komunikācija/informācijas apmaiņa ar sabiedrību	✓			
Sabiedriskās kārtības nodrošināšana novadā	✓	✓		
IESPĒJAS				
Uzlabot pašvaldības un iedzīvotāju, uzņēmēju savstarpējo dialogu, informācijas iegūšanas iespējas, aktīvi atbalstīt nevalstisko organizāciju darbību	✓			
Sadarbība ar ārvalstu partneriem, citiem novadiem un dalība partnerorganizācijās	✓	✓		✓
DRAUDI				
Valsts pārziņā esošu funkciju deleģēšana pašvaldībai bez papildus finansējuma, nodokļu politikas izmaiņas			✓	
Dažādu novada teritoriju atšķirīga sociāli ekonomiskā vide, infrastruktūras sakārtotības pakāpe, kas būtiski ietekmē novada budžeta sadales principus, lai nodrošinātu visas teritorijas vienlīdzīgu un vienmērīgu attīstību	✓			
Pašvaldības ieņēmumu samazināšanās, saistību palielināšanās	✓			
ES un citu atbalsta instrumentu neizmantošana vai to nepietiekams nodrošinājums			✓	